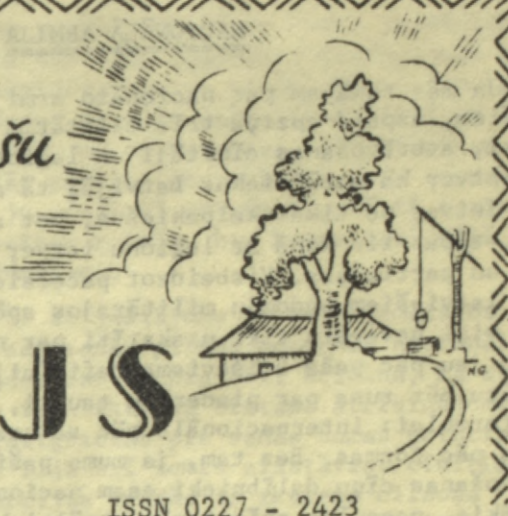

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1992. GADA APRĪLIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

44. GADA GĀJUMS Nr. 4. (517.)

NACIONĀLĀ ARMIJA

Ja mēs runājam par nacionālo armiju, mums, latviešiem, uzpeld apziņā trīs militārie spēki: strēlnieki, atbrīvošanas cīnītāji un leģionāri. Šie spēki ietver kā strēlniekus Latvijā, tā arī Krievijā, tie ietver ne tikai kalpakiešus, bet arī ziemeļniekus, tāpat tie kopā ar leģionu ietver arī bataljonus un partizānus. Visbeidzot pacelsies jautājums par latviešiem padomju militārajos spēkos - kaut arī viņi nevarētu tikt uzskatīti par nacionālo armiju jau pēc paša bolševisma definīcijas, tad tomēr varētu būt runa par piederību tautai, sekojot Leģiona formulai: internacionāls pēc satura, bet nacionāls pēc formas. Bez tam, ja mums pašiem liekas atbrīvošanas cīņu dalībnieki esam nacionāli visnozīmīgākie, pasaules acīs tomēr strēlnieki un leģionāri ir visvairāk pieminēti virspavēlniecību ziņojumos - lai vai kādā politiskā izvērtējumā uz tiem raugāmieš. Vēl vairāk - militāri nozīmīgākie atbrīvošanas cīņu sākuma posmā bija vācieši un beigu posmā - poļi. Un tā nu paceļas jautājums, vai mums vispār nacionālā armija ir spēlējusi kādu nozīmīgu lomu vēsturē?

Lai šo jautājumu atbildētu, mums tuvāk jāparaugās, kas tad nacionālā armija pašos pamatos ir: kā viņa rodas, kā viņa pastāv, kas ir viņas svarīgākās iezīmes. Mums tāpēc jāparaugās vēsturē, vai nacionālās armijas ir vienīgie militārie spēki. Mums būs jāatbild jautājumi par kaŗa algotņiem, profesionāliem kaŗa kalpiem. Mums būs jāatbild jautājumi par militārajiem vergiem un par militarisma motivāciju vispār.

Ja militāro algotņu vārds mums liekas degradējošs, jāievēro, ka tieši šie profesionālie kaŗa algotņi ir vēsturē spēlējuši ievērojamu lomu. Viņu vadoņu pieminekļi grezno seno pilsētu laukumus. Machiavelli apskatāvisos sīkumos kaŗa algotņu organizāciju. Dažās civilizācijās profesionālie cīnītāji ir saglābuši tautas no totālā kaŗa šausmām, jo cīņas ir notikušas tikai šo profesionālo kaŗavīru starpā, savā ziņā līdzīgi sporta spēlēm. II pasaules kaŗā, kā amerikāņi, tā arī kanadieši paglābās kaŗa pulkos no bezdarba un nabadzības, tādējādi būdami algotņi vistiešākajā vārda nozīmē. Latvieši ir pelnījušies kā kaŗa algotņi zviedru pulkos, kas tika vervēti 17. g. s. Vidzemē. Ir pilnīgi skaidrs, ka abos pasaules kaŗos latviešu starpā algotņiem nebija nekādas nozīmes - un sardzes vienības Vācijā šēneko negroza.

Daudz sarežģītāks jau ir jautājums par militārajiem vergiem, par kaŗavīriem, kas cīņās spiesti piedalīties pret savu morālisko pārliecību. Ja mēs vēl kaut cik varam pieņemt kaŗa algotņus, kaŗa verdzība mums liekas pilnīgi nepieņemama, bet vēstures piemēri rāda pretējo. Slavenas armijas bijušas organizētas tikai uz drastiskas disciplīnas pamatiem, bez mazākās morāliskās pārliecības. Tāda bija mamlūku vergu armija Ēģiptē. Tādas bija arī Ottomana impērijas armijas - organizētas no sagūstītajiem kristīgajiem jauniešiem, kas tika pasludināti par sultāna vergiem. Viņu dzīvība atkarājās no padošanās sultāna disciplīnai. Rezultāts bija janičāru vienības, kas iedvesa bailes ikvienam pretiniekam. Ir interesanti, ka vēlāk šīs vienības savu varenību zaudēja tieši tādēļ, ka kristīgo vergu vietā stājās pašu turku musulmānisko vadoņu dēļi. Par vergu armijām runājot, mēs varētu domāt par latviešiem padomju armijā, bet šis salīdzinājums nebūs vissmagākais. Daudz smagāks tad jau ir stāsts par latviešu gūstekņu badināšanu un sekojošo "rehabilitāciju" tieši padomju policijas vienībās.

Un tagad varēsīm pieskarties pašiem nacionālās armijas pamatiem vispār. Nacionālās armijas ideja saistās ar nacionālās valsts principu, pretstatā monarchistiskai valsts iekārtai vai militārai tirānijai. Labs piemērs te ir monarchijas algādžu armijas pārveidošana republikāniskajā nācijas armijā Francijas revolūcijas laikos. Atsevišķo dārgo pro-

fesionāļu vietā nu stājās neizsmeļamās visas nācijas daudz lētākās rezerves. 1793. gada dekrēts nosaka, ka "... No šī brīža līdz tam laikam, kamēr mūsu ienaidnieks nebūs padzīts no republikas robežām, ikviens francūzis tiek ieskaitīts armijas dienestā. Jaunie vīrieši dosies cīņas laukā, precētie vīri kals ieročus un pievedīs municiju, sievietes gatavos teltis un drēbes, kā arī strādās hospitāļos, bērni gatavos pārsējamās no vecas veļas, sirmgalvj publicajos laukumos uzmundrinās kaŗavīrus ar runām, sludinot Republikas vienību un naidu pret ķēniņiem..." Tā tiek likti pamati nacionālajām armijām.

Mēs sacījam, ka militārie vergi, janičāru pulki cīņās piedalījās pret savu morālisko pārliecību, bet tas nav visai precīzi sacīts. Jaunie zēni tika pāraudzināti, viņu morāliskā pārliecība tika pārveidota. Daudz precīzāk būtu bijis sacīt, ka šie vergi cīņās devās pret savu nacionālo pārliecību, ko bija bijuši spiesti aizmirst. Viņi bija spiesti aizmirst savas tautas valodu, ticību un etnisko lojalitāti, no kā varētu izaugt nacionālā pārliecība. Bez tam nedrīkstam aizmirst, ka šāda politiski nacionāla pārliecība tajā laikā vēl netika formāli deklarēta. Tāpat nebūtu jādama, ka Republikas francūži cīnītos ar lielu prieku, bet tomēr ir jāpieņem, ka te parādījās nacionālā griba, nacionālā pārliecība. Franču nacionālā armija nebija spiesta aizmirst, nodot savu morālisko pārliecību, tā viņai tika atstāta kopā ar valodu un etnisko piederību. Viņa tikai monarchistiskās lojalitātes vietā lika jaunradīto nacionālo pārliecību. Šai pārliecībai franču revolūcija bija devusi vārdu tautas griba.

Te mēs varam atgriezties pie saviem strēlnieku pulkiem. Viņiem nekāds dekrēts par nacionālo armiju nebija vajadzīgs, jo tas jau viņiem bija pazīstams kā tautas atmodas laikmeta ideja. Viņi bija Latvijas republikas bruņoto spēku kaŗavīri pirms pati republika tika formāli pasludināta. Viņiem savu monarchistisko lojalitāti - pretēji frančiem - nebija jānoliedz, jo to vienmēr bija sajutuši kā uzspiestu verdziskās padotības slogu. Pati nacionālā pārliecība bija tik spēcīga, ka tā varēja pastāvēt bez politiskās valsts organizācijas - tā bija republikāniski demokrātiska pašos pamatos. Vienalga, kādas kokardes arī nebūtu kaŗavīru cepurēs, vienalga, kādi karogi arī neplīvotu armijas parādēs, strēlniekus saistīja kopā nacionālā apziņa. Vēl vairāk - šī nacionālā apziņa bija tā, kas tos bija sавedusi kopā latviešu strēlnieku pulkos. Šī apziņa bija izaugusi, mācoties, ka "... mans zelts ir mana tauta, mans gods ir viņas gods...", tā bija izaugusi, dziedot "mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē, mēs gribam nu paši sev likumus lemt..."

No šīs saknes arī izaug atbrīvošanas cīņu bruņotie spēki, un tādēļ tajos saistās kopā kalpakieši ar ziemeļniekiem Viņus gan varēja šķirt taktiski apsvērumi, pielaistās kļūdas un personīgās domstarpības, bet viņus vienoja pats svarīgākais - nacionālo spēku apziņa. Ievērojiet, ka tā nav skanoša frāze, bet mūsu vēstures fakts, kuŗu nedrīkstam aizmirst arī šajās dienās. Es atkārtoju: "...viņus varēja šķirt taktiskie apsvērumi, pielaistās kļūdas un personīgās domstarpības, bet viņus vienoja pats svarīgākais - nacionālo spēku apziņa... un tas attiecas uz mums šajās dienās, tāpat kā atbrīvošanas cīņu laikos." Strēlnieki un atbrīvošanas cīņu kaŗavīri ir mūsu priekšteči tikai par tik, par cik mēs paši staigājam pa mūsu vēstures liktajām laipām.

Leģions ir šīs pašas nacionālās cīņas turpinātājs, kā jau iepriekš sacījam - vienalga, kādas kokardes arī nebūtu kaŗavīru cepurēs, vie-

nalga, kādi karogi arī neplīvotu armijas parādēs. Mums no savām kokardēm un karogiem nav jākaunas arī tagad, jo tieši tie izsaka, kādām grūtībām esam gājuši cauri. Tieši tie rāda, ka mūsu nacionālo spēku apziņa ir garīga vērtība, ne ārēja forma, kas parādas pasaules acīs kā uniforma.

Bet kas tad nu ir ar mūsu brāļiem, kas cīnījās zem sarkanās zvaigznes kokardēm? Kas ir ar tiem tēviem, kas bija spiesti šaut uz saviem dēļiem Kurzemes ielenkumā? Šis jautājums savā atbildē izcels divi faktorus. Vispirms, nevienā armijā, nedz strēlniekos, nedz atbrīvotajos, nedz arī leģionā visi nebija vienas domas sekotāji, bez tam šī doma ikvienam bija mazliet atšķirīga, personīgās dzīves iekrāsota. Vēl vairāk - arī sarežģītā politiskā situācija, situācija, kurā tik maz varēja sekot nacionālajām autoritātēm, šī pati situācija pieprasīja atšķirīgas atbildes, dažkārt pilnīgi pretējas atbildes. Pie šīs problēmas mēs vēl atgriezīsimies. Pirms ejam tālāk, mums tomēr būtu jābūt vienis prātis, ka ir liela atšķirība starp dienestu ienaidnieka armijā un dienestu nacionālajos spēkos, kaut arī ar ideoloģiskiem iebildumiem.

Dienests latvietim Sarkanarmijā ir nepārprotami dienests ienaidnieka armijā, jo šī armija ir ielauzusies Latvijā, laužot līgumus. Dienests Sarkanarmijā sevišķi smags bija tiem, kas Latvijas brīvību vēl paši bija baudījuši. Tomēr pārmest šo dienestu mūsu brāļiem būtu vislielākais farizējisms vai arī pilnīgi politiska aklība. Kāpēc tad šie pārmetēji paši nepasniedza nelaimīgajam roku, lai to no akača izvilktu? Tāpēc, ka tas apdraudētu paša vilcēja dzīvību. Es gribētu šē pareizajai atbildei dot kādu piemēru no Kurzemes ielenkuma laikiem. Šis piemērs nebūs drāmatisks, jo pati situācija ir par daudz traģiska. Stāstītāja ir latviete, kas palikusi padomju pusē un kuņai jāiet uz sarkanarmiešu lazareti apciemot ievainotos. Viņa ieliet nodaļā, kur visi ir savainotie latvieši, acīmredzot, tikko steigā samobilizētie. Ko var viņa sacīt, ko prasīt, kā mierināt - viņai taču jārunā padomju žargonā un tajā pašā žargonā ir jāklaušas ienaidnieka armijas ievainotajiem latviešiem! Un tad viņa saka kautko ļoti vienkāršu, ko katrs, kas grib, var saprast, kā grib, viņa deklamē dzeju ar vārdiem: "...Latvija, Tev tagad ir grūtas dienas..." Varbūt tieši šāds necils padoms ir vienīgais, kas var dot kādu gaismas staru.

Bet kā rīkoties tiem, kam bija principāli iebildumi pret nacionālo dienestu, jo sevišķi, runājot par leģiona laikiem? Viens piemērs, varbūt, vēsturē varētu būt kurelieši. Mēs vēl par kureliešiem ļoti maz ko zinām, tāpat kā mēs vēl praktiski neko nezīnām par II pasaules karu - es domāju tieši to svarīgāko, kas vēl guļ paslēpts arhīvos. Tāpat mēs nedrīkstam bez kritikas pieņemt visus tos dokumentus, kas par šīm slepenām lietām it kā runā. Ne jau čeka vien jāuc pēdas ar viltotiem dokumentiem. Atcerieties tikai piemēru, kā vēsturnieks Tolstojs atklāja Anglijas valdības plānus par antikomunistisko spēku atdošanu Maskavai - viņš atklāja to, kas arhīvos bija nonācis aiz pavisrības, bet kas pēc tam tika izņemts un vēl nav atklāts līdz šai baltajai dienai. Vēl vairāk - Anglijas politiskā tiesa viņu par to notiesāja un nedomā "rehabilitēt" vēl šodien. Amerika gan ir atklājusi savus plānus par vāciešu kastrēšanu pēc kara un tamlīdzīgas fantazijas, kas ir tikpat fantastiski kā līdzīgie plāni vācu pusē - bet tieši šī fantastiskuma dēļ šie "plāni" ir tagad tik viegli publicējami. Kā jau teicām, svarīgākās lietas ir noslēpumā tītas vēl tagad, kur nu vēl tolaik, kad tās vēl tika apzināti iepītas propagandas mīglā. Un ja mēs vēl tagad nezīnām ... vai būs jāti, vai ne jāti, vai palikti sētiņā... tad, kā lai to varēja zināt tajās dienās? Vai Sabiedrotie gan varēja tajā laikā palīdzēt šē mums izšķirties no gaisa metot propagandas lapiņas, kur fotogrāfijās Rūzvelts un Čerčils sēž kopā ar Staļinu? Ir brī-

nums, ka mūsu nacionālais karš šādos apstākļos tik mazā mērā vēl tika pārvērsts par pilsoņu karu. Ir arī skaidrs, ka, no vienas puses, nav militāri pieņemama armijas sašķelšana privātos no grupējumos, bet, no otras puses, mēs pienākam pie morāliskās pārliecības robežas, kas ir nepārkāpjama, jo tieši šī robeža ir arī tā nacionālās pārliecības robeža, bez kuņas nacionālā armija nav domājama.

Atbilde uz šo jautājumu ir meklējama tajos pat laikos, kad radās pirmās modernās nacionālās armijas idejas. Jau Machiavelli brīdina, ka algadžu armija ir slikts un bīstams atrisinājums un ka būtu jāatgriežas pie senās Romas principa, kur pilsonis bija arī zemes aizstāvis; cīnīties nacionālās armijas rindās ir ikviena pilsoņa pienākums un arī privilēģija. Bet ...ikviens pilsonis, kam ir pašam savi privāti nolūki šajā lietā, ir slikts pilsonis, un ikviena valsts, kas neseko šim pilsoņu armijas principam, ir slikti pārvaldīta valsts... Izšķirošais nu būtu paslēpts frāzē "privāti nolūki". Nacionālie nolūki, politiskā tautas griba ir vispārīgi, tie darbojas kā kopsaucējs - tie nevar parādīties pēkšņi, tos nevar diktēt lokāla situācija, un tāpēc tie nevar būt "privāti". Tā nacionālā pārliecība, kas tiek likta nacionālās armijas motivācijas pamatos, jau ir nobriedusi pirms militāro operāciju sākšanās, tā ir nobriedusi nācijā un atkal nevar būt "privāta" pārliecība. Kā to saka Klauzevics: Jo dziļāki un spēcīgāki ir kāda kara motīvi, jo vairāk tie attieksies uz pašas tautas eksistenci. Jo vairāk tauta jūtas pretinieka apdraudēta, jo vairāk tā tieksies pēc ienaidnieka iznīcināšanas, jo vairāk kara militārie un politiskie mērķi tiks apvienoti... Padomju vardarbība, kas izsauca mūsu nacionālo pretestību, bija arī leģiona militārās motivācijas pamats, bet te bija paslēpta arī mūsu politiskā problēma.

Ja mēs sacījam, ka mūsu strēlnieku pulkiem ...nekāds dekrēts par nacionālo armiju nebija vajadzīgs..., mēs nedrīkstam arī aizmirst strēlnieku bezcerīgo situāciju pēc revolūcijas. Nacionālā pārliecība gan deva viņiem spēkus, bet šie spēki vien nespēja dot arī plašākus pārskatus un mērķtiecīgus plānus - tam bija vajadzīga vadība un valdība. Patiesai nacionālajai armijai vajadzīga arī nacionālā valdība. Nacionālā apziņa var vest kādu mirkli, tā var aizraut, bet tā nevar aizstāt valdību. Strēlnieku laikā nacionālās valdības vēl Latvijai nebija, un leģiona laikā tās mums vairs nebija. Tie, kas mēģina un mēģinās pārņemt Latvijas topošajai valdībai par to pusgadu simteni juku un okupāciju laikos, lai neaizmirst, ka Latvijas valdība tika likvidēta fiziski, de fakto. Bez tam mums jājautā, kas tad stāvēja šīs de facto likvidētāju kūmās, lai cik svētulīgi tie arī mūsu dienās nerunātu par de jure normām. Vēl vairāk - tie, kas šajā mūsu valdības un vadības fiziskajā iznīcināšanā paši piedalījās, bieži tagad mēģina šo politisko noziegumu aizsegt, lai tikai pašiem nebūtu jāatzīst, ka viņi paši ir vainīgi ideoloģiskajā chaosā, kas tam sekoja. Tie, kas tagad mums pārmet par leģiona uniformu kokardēm un karogiem, gan paši mācēja sacīt - Čerčila vārdiem runājot - ka ... mūsu ienaidnieka ienaidnieks ir mūsu draugs ... bet mums to darīt neļauj vēl tagad. Neaizmirsīsim, ka mūsu valdības fiziskā iznīcināšana, ka mūsu virsniecības iznīcināšana Litenē, nebija, galvenokārt, asinskāra brutalitāte, bet gan politiski mērķtiecīga rīcība nacionālās valdības likvidēšanai. Tāpēc mums jāsaprot, kā varēja pācēties jautājums, kas nav atbildams vēl tagad ...vai būs jāti, vai ne jāti, vai palikti sētiņā ...

Šo stāvokli pasliktināja vēl tas, ka šo neziņu - kuņā bijām palikuši pēc tam, kad mūsu na-

cionālā valdība un vadība bija iznīcināta - veikli izmantoja tas pats ienaidnieks, kas to bija radījis. Mēs nesam lasījam, ka kāds Lietuvas ministrs ir izrādījies Čekas provokators. Svarīgākais nu ir tas, ka šis vīrs savu dzīvi uzsāka kā patriots, bet pamazām tika ievīlīnāts Čekas tīklos, līdz kļuva tur pilnīgi sapīts. Līdzīgas aizdomas pastāv un tiek apzinīgi sētas arī pārējās valdībās un valdībās. Daugavas Vanagu stāsti Latvijā mums visiem ir pazīstami. Vēl vairāk, tagad mēs zinām, ka Čeka pēc kara Baltijā radīja veselās viltus partizāņu grupas, lai tikai ievīlīnātu savos slazdos aģentus no Rietumiem. Šie paņēmieni, protams, pastāvējuši visur un ļoti labi bija izkopti Krievijā arī pirms revolūcijas. Cara slepenais dienests vienmēr bija revolucionāro gājienu pirmajās rindās - tā bija taktika, lai šos gājienu varētu novirzīt no īstēnā mērķa. Mums jāsaprot, ka Čeka te seko senām tradīcijām. To varam lasīt grāmatā THE RED WEB. Tajā pat grāmatā ir arī kāda piezīme par Čekas aģentu - pat ar visu fotogrāfiju - kas sācis darboties jau pirms otreizējās padomju okupācijas, jo esot "nācis pie humanistiska slēdziena". Un šis nu ir ļoti svarīgs faktors. Čeka jau 1940. gadā ieradās ar savu tradīciju, kuņas ietvaros tika iepīti viņas aģenti. Tāpat kā augēminētais lietuviešu patriots, tie vārda pilnā nozīmē tika iepīti tieši no visnacionālāk domājošo vidus - citādi tie taču nevarētu arī būt efektīvi. Vai arī viņi nebija mūsu nacionālās cīņas upuri? Tā ir neviens mūsu tautas, bet arī mūsu laikmeta traģēdija. Šie vīri bija spiesti neviens Čekas pavēļu izpildīšanai, bet arī savas dzīvības un brīvības glābšanai - un arī varbūt savu dziļāko patriotisko jūtu psiholoģiskās attaisnošanas labad - būt bieži pirmie mūsu nacionālo partizāņu un, t. s., paš aizsardzības vienību rindās jau 1940. gadā. Viņu uzdevums bija graut disciplīnu - par cik tas tika veikts, par to Čekas dokumenti klusē, un tāpēc jāklusē arī mums.

Un tomēr, arī mūsu dienās mūsu starpā personīgu iemeslu dēļ būs ļaudis, kuņus izlietos ienaidnieka spēki. Ja sakām "personīgu", tad ar to domājam tikai pašlabumu. Dažkārt tā ir vienkārši pārliecība, kas tos pašu acīs paceļ it kā augstāk. Katrā gadījumā tomēr ir skaidrs, ka ne tikai viņās dienās, bet arī mūsu laikos būs ļaudis, kam būs, kā Machiavelli sacīja "prievāti iemesli", tāpat kā tas ir bijis visos laikos. Šie nacionālie nodevēji visos laikos ir centušies sevi pacelt kādā augstākā kārtā, darboties kopā ar "pastāvošo varu". Sādiem ļaudīm visos laikos, kā senāk, tā tagad, "pastāvošā vara" ir tikai okupantu vara - tiešo vai netiešo okupantu. Šo ļaužu acīs "pastāvošā vara" nav Latvijas valsts vara. Tā kā mēs esam jau pus gadu simteni ilgi bijuši spiesti dzīvot bez savas valdības patlaban tā vēl tikai dzimst, vēl tai sava spēka - un pār visām lietām militārā spēka - nav, tad mums būs šo smago nastu vēl ilgi jānes... Viss, ko mēs varam darīt, ir censties pēc iespējas ātrāk celt savas valsts autoritāti, kas pastāv uz saviem likumiem. Še mēs varam atgriezties pie šī paša jautājuma militāro spēku sakarībā, jo nācija var pilnībā pastāvēt tikai ar savu armiju un savu likumu. Kā to labi sacījis islāmiskais valstsvīrs jau 1069. gadā: "Lai pārvaldītu valsti, vajadzīga liela armija. Lielas armijas uzturēšanai vajadzīga liela nauda. Šī nauda var tikt iegūta tikai no bagātas tautas. Lai tauta varētu būt bagāta, vajadzīgi labi likumi. Ja viens no šiem faktoriem tiks pamests novārtā - valsts sabruks."

Tā nu mēs nonākam pie mūsu Lāčplēša un pie mūsu Kangara tēla, kas darbojas mūsu nacionālās cīņas laukā. Bet mēs nedrīkstam aizmirst, ka arī Spīdola nāk no Kangara mitekļa - Spīdola, kas taču atsvabina Lāčplēsi un viņa vīrus no burvju miega. Tā arī mūsu nacionālā cīņa nav tikai ar ienaidnieku, bet arī ar mūsu brāli un māsu, mūsu draudiem nogrimt burvestības miegā. Atcerēsimies, ka Lāčplēsis savā pirmajā varoņdarbā stājas pretim lācim, bet viņam pašam taču ir lāča ausis, un tieši šajās

lāča ausīs ir viņa spēks! Mūsu nacionālā armija ir daļa no mūsu nacionālās cīņas. Šī cīņa nekad nebeidzas, un, ja mēs esam ilgus gadus gulējuši burvestības miegā, tagad mums no tā jāatmostas. Mūs modina Spīdola, kas savu dzīvi ir sākusi Kangara kalpībā. Tā ir mūsu traģēdija, kuņas pārvarēšanai nepietiek ar Kokneša spēku vien. Mūsu nacionālā cīņa ir traģiska, un ikviens ir varonis tikai par tik, par cik viņš šo traģēdiju spēj saskatīt. Tā ir saprotami arī dainas vārdi, kas ierakstīti mūsu Kara Skolas karogā:

Es, karaī aiziedams,
Sirdi kalu akmenī,
Aust gaismiņa, lec saulīte,
Plīst akmens skanēdams.

IMANTS STEPRĀNS

- Referāts DV Montrealas nodaļas plkv. O. Kalpaka un Leģiona piemiņas sarīkojumā, š. g. 7. martā, Latviešu centrā, Montrealā.

ZINĀTNISKI NEATRISINĀTĀ MISTERIJA

Raksts pārdomām Lieldienās - Kristus ciešanu laikā.

Man atmiņa palikusi kādreiz latviešu literatūrā lasīta, veselīga un humoristiska anekdote. Tajā kāds ticīgais strīdējies ar kādu neticīgo par Dieva esamību vai neesamību. Neticīgais apgalvojis, ka tāda Dieva nemaz neesot, jo tagad, kad cilvēki jau bijuši uz mēness un arī plašā debesu atmosfēras izplatījumā, viņi tur nav tādu Dievu ne manījuši vai redzējuši, nedz sastapuši. Viņš tur nemaz neesot bijis.

Tad ticīgais teicis uz neticīgo: Atbildi man uz jautājumu, kādēļ govīs taisa tādas šķidrās pļeckas (te domātas tās saulē ceptās karašas) bet aitas, kuņas ganās kopā ar govīm uz vienas un tās pašas pļavas un arī ēd to pašu zāli, ko ēd govīs, kādēļ tad tās taisa tādas cietas, mazas, kafijas pupiņām līdzīgas spiriņas? Pēc Īsas apdomāšanas neticīgais atbildējis: To nu gan es nezinu! Uz tādu atbildi ticīgais teicis: Ja tu pat par nezini, kā tad tu gribi zināt par pašu Dievu!

Man šī anekdote likās asprātīga un patika, tādēļ palikusi atmiņā. Tāpat kā ar braucienu atmosfērā ir līdzīgi ar vēju. Neviena cilvēka acs vēl vēju nav skatījusi vai redzējusi. Vai tādēļ vēja esamību var noliegt, ka cilvēki tā darbību sajutuši pie sevim un novērojuši arī pie koka lapām un visā plašajā dabā arī citur.

Kādu laiciņu pēc Viņa krustā sišanas Jēzus Kristus parādījies saviem mācekļiem, kad tie, bīdamies no jūdu vajāšanas, bija sapulcējušies aiz slēgtām durvīm. Tam tā vajadzējis būt, ka viens no viņiem iztrūcis. Iztrūka mācekļis Toms. Kad Toms pārnāca mājās, pārējie viņam pastāstījuši, ka viņiem parādījies Jēzus Kristus. To Toms nekādi nav varējis ticēt. Tā dabūjis nosaukumu Neticīgais Toms. Jēzus parādījās mācekļiem vēl otro reizi, kad viņu vidū bijis arī Toms. Jēzus teicis Tomam: "Tāpēc, ka tu mani esi redzējis, Tom, tu tici; svētīgi tie, kas neredz un tomēr tic." Jāņa ev. 20:29. Tam tā vajadzējis būt, lai Bībelē paliktu šie skaistie Jēzus teiktie vārdi par precedentu visai turpmākai cilvēcei.

Itālijā, Turinas pilsētas katedrāles karaliskajā kapelā, kopš 1694. gada absargāts glabājas kāds līnu audekls ar mistisku attēlu, par kuņu pieņemts un tic, ka tas ir Jēzus Kristus apbedīšanas līnauts. Tā atrašanās ilgums šajā kapelā tagad ir jau tuvu 300 gadiem. Kapela ar saviem īpatnējiem kroplukturēm, greznām štukatūrām, krustiņiem atstāj svinīgu, svētu un godbijīgu iespaidu. Šī linauta vēsture vijas cauri gadu simteņiem ilgi līdz pašam pirmajam. IS-

RAKSTĀ varu tikai pieminēt galvenos datus par šo Turinas linautu. Tā vēsture ir ilga, cienīga un plaša. Daudz cilvēku par to jau būs dzirdējuši un lasījuši. Tomēr ne visi par to zina. Kā jau zināms, katoļticība ir uzpēmīgāka relikvijām, svētiem, patroniem, brīnumiem un arī parādībām, piemēram, Lourdas madonnai Francijā. Nebūt nav jāpielūdz kāda relikvija, bet šī linauta esamība vēlreiz visā savā realitātē atklāj un dokumentē Jēzus Kristus gyūtās ciešanas, kādas Viņš panesis un cietis, izpildīdams Dieva prātu un Viņa sūtību, jo linauta attēlā visā pilnībā redzamas brūces un ievainojumi, kādus Jēzus Kristus cietis Viņa krustā sišanas laikā. Pie tam vēl visas šīs ciešanas linauta attēlā pilnīgi sakrīt ar Svētos Rakstos un Bībelē aprakstītām un minētām ciešanām.

Šo linautu no kādas franču augstmaņa atraitnes ieguvis Savoijas hercogs Luijs (Luis) 1453. gadā un tas pārvests uz Itāliju 1578. g. Patreizējais linauta īpašnieks ir Luija Umberto Otrā pēcnācējs, bijušais Itālijas karālis.

Turinas linautu glabā ar tik lielu saudzību, ka to tikai vienu reizi vienas paaudzes laikā ļauj cilvēkiem apskatīt. Gadsimtu tecējumā tas 1532. g. pārcietis ugunsgrēku, kuņģā mazliet cietušas tikai tā malas, bet pats linauts ar attēlu palicis uguns liesmu un ūdens slapjuma neskārtis un bez bojājumiem. Laika tecējumā tas apslēpti glabāts vairākās vietās, iespējams, arī Turcijā. Viduslaikos parādījušies vairāki linauta viltojumi un pakalderinājumi, kādēļ mūsdienās pacēlās jautājums, vai Turinas katedrālē, karaliskajā kapelā glabātais linauts ir īstais Jēzus Kristus apbedīšanas liķauts jeb tikai veikls viduslaiku viltojums. Šo jautājumu vēlējās zinātniski noskaidrot. Saņēmuši atļauju un piekrišanu uz Turinu 1978. gadā devās 40 cilvēku, zinātnieku kopa, apbruņojusies ar vismodernākiem aparātiem, zinātniskiem līdzekļiem un pieejamākām metodēm linauta oriģinalitātes un vecuma noskaidrošanai. No linauta paņēma arī šķiedru paraugus, kuņģus izmeklēšanai nosūtīja uz Anglijas, Šveices un Amerikas laboratorijām - institūtiem.

Šķiedru izmeklēšana noskaidroja, ka linauts ir smalks līnu audekls ar niecīgu kokvilnas šķiedru pazīmēm, kādi I gadsimtā gatavoti Videjos austrumos Palestīnā, Itālijā, Francijā un arī Turcijā. Kāds zinātnieks izteicies: "Ja linauts ir viltojums, tā būtu vēl lielāka mistērija, kā tad, ja tas būtu īsts." Asins traipu plankumu analīze apstiprināja, ka tie nāk no cilvēka asinīm. Poncius Pilāts līcis kareivjiem Jēzu Kristu šaust. Varētu iedomāties, ka tā bijusi tikai tāda nopēršana, kā pie mums dzimtenē parasti pēra ar bērzu rīkstēm. Bet tā jau tāda tur nav bijusi. Apcietināto pēršanai tajos laikos lietoja sevišķas pātagas, sauktas flagrum, kuņu špoņu galos bija piestiprinātas apaļas svina lodītes, kas triecienā, skatot miesu, to dziļāk un sāpīgāk savainoja. Nacionālā mākslas galerijā Prāgā atrodas ļoti iespaidīga un zīmīga slavenā mākslinieka Tintoreti glezna ar tituli JĒZUS ŠAUSTĪŠANA. Tā paša mākslinieka ļoti liela apmēra glezna "Jēzus mazgā saviem mācekļiem kājas" atrodas Ontario mākslas galerijā Toronto.

Turinas linauta attēla nospiedumi ir kā milzīga dokumentācija, kādas lielas ciešanas Dieva Dēlam bija jāizcieš un jāpanes no nežēlīgu cilvēku rokām un nežēlīgiem un savilpīgiem cilvēku prātiem, kas bija vērsti pret Viņu. Tādēļ nav brīnums, ka Jēzus vairs nav bijis spējīgs savu krustu panest ceļā uz Golgātu, pat pakritis, jo bijis tā jau samocīts. Turinas linauta attēlā labi redzami ērkšķu vaiņaga ievainojumi galvas ādā. Par nevienu citu notiesāto tajos laikos vēl nav dzirdēts vai arī lasīts, ka būtu ticis kronēts ar ērkšķu kroni pirms krustā sišanas. Tas vienīgi zināms par Jēzu Kristu. Šis apstāklis dod varbūtībai pamatu, ka šis linauts tiešām ir bijis Jēzus apbedīšanas liķauts. Visas ērkšķu galvas brūces labi redzamas. Linauta izmeklēšanai pagatavoja speciālu rotējamu statīvu, uz kuņa virsmas piestiprināja 14 pēdu gašo un trīs ar pusi pēdas plato linautu. To pētīja ultraviolet-

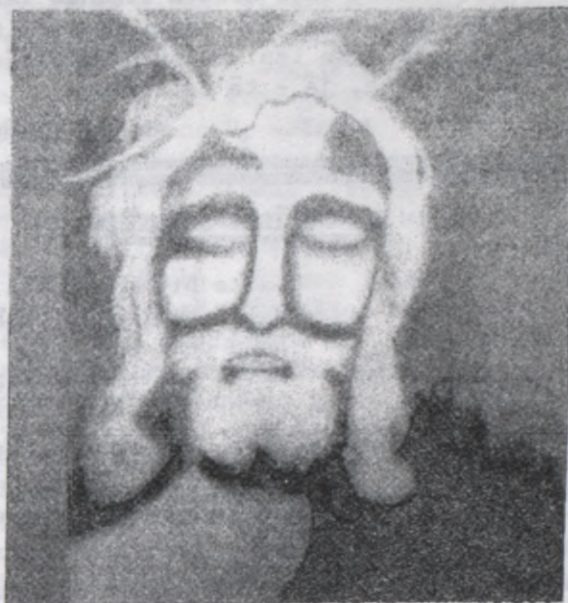

Foto no F. Lindes grafikā zīmētās Turinas linauta galvas daļas attēla, ko viņš zīmējis 1981. gadā. Lielums 18x24 collas.

to un rentgena staru radiācijā. Piecu dienu pētījumā uzņēma pāri par simts foto uzņēmumu un slīdīšu. Linautu pārbaudīja elektromagnetiskā apgaismojuma spektrā ar infrā sarkano, redzamo gaismu.

Noskaidroja, ka attēls uz linauta nebija uzgleznots, kā par to aizdomīgi domāja. Uz tā neatrada organisku vielu vai otu švīkas. Attēls atklāja cilvēka anatomiju, kāda Vidus laikos un līdz pat 19. g. s. vēl nebija zināma un pazīstama. Pārsteidzošs bija atklājums, ka attēlam ir visas 3 dimensijas, t. i., gaļums, platums un dziļums. Pie tam tās ķermeņa daļas, kas ir bijušas tuvākas linauta virsmai, ir gaišākas un tumšākas ķermeņa mugurpuses vietās. Atrada, ka attēls ir tikai uz audekla vienas puses. Uz audekla atrada arī salocījuma pazīmes, kādas ar neapbruņotām acīm nemaz nav redzamas. Tās deva apstiprinājumu linauta vēsturei, ka tas bieži un ilgi, pat gadu simtiem, glabāts apslēpti un salocītā veidā, atklājot tikai attēla sejas daļu. Atrada pat pleca un muguras nobrāzumus, kas cēlušies Kristum smago krustu nesot. Zinātnieki tomēr nespēja noskaidrot, kādā ceļā attēls bija radies uz linauta. Tad pieņēma varbūtību, ka attēls nav cilvēka roku darbs un ka tas radies pārdabiskā, zemes likumiem nepadotā ceļā.

Attēls rāda majestātiska vīra ķermeni ar ūsām un bārdu, ērkšķu kroni galvā. Tas sīkumos rāda visas brūces un ievainojumus, kādus Jēzus Kristus cietis krustā sišanas laikā. Visi ievainojumi un brūces pilnīgi sakrīt ar Svētos Rakstos un Bībelē minētām ciešanām.

Būdam ar iedzintu gleznošanas alku, man jau sen bija zināms, ka no seniem laikiem mākslinieki Jēzus Kristus sejas vaibstu attēlošanā savos gleznojumos Jēzus izskatam bija pēmuši par pamatu Turinas liķauta attēla izskatu. Mūsdienās, balstoties uz Turinas attēla pamatu, Jēzus Kristus portretu veiksmīgi un glīti gleznojis armēnis Agemiāns 1935. g.

Par Turinas linauta izmeklēšanu sarakstītas vairākas grāmatas, kuņas gan neesmu lasījis. Lasīju "Verdict on the Shroud", ko sarakstījuši divi zinātnieki, kas piedalījušies linauta zinātniskā izmeklēšanā, K. Stevensons un G. Habermas (1981. g.). Bez tam esmu lasījis daudz rakstu laikrakstos, kas atkarībā no autora - ticīgā vai agnostiķa - ir pozitīvi vai negatīvi noliedzoši par varbūtību, vai Turinas liķauts tiešām ir īstais un paša Jēzus Kristus apbedīšanas bēju auts un vai attēls uz tā ir tiešām pats Jēzus Kristus. Lūk, to pat zinātne vēl nebija spējīga noskaidrot.

Turinas linauts vienīgi neapšaubāmi un pilnīgi dokumentē brūces un ievainojumus, kādus

Jēzus Kristus cietis Viņa krustā sišanas laikā, un šī dokumentācija pasaka: cik dārgi Dievam izmaksājusi ikviena cilvēka izpirkšana no mūžīgās pazūdzības. Bet ticība, jā - tā paliek.

FREDIS LINDE

PIE MŪŽĪBAS SLIEKŠŅA

Laiks bij man gulēt iet
Baltā smilšu kalniņā:
Dēlu dēli arājiņi,
Meitu meitas malējiņas.
T. dz. 27361

Tur kur mājo debess klusa,
Tur kur dvēselēm ir dusa -
Tur mēs atkal tiksīmes.
V. Plūdons

Daudzos gadu tūkstošos mēs esam sasnieguši tādu attīstības pakāpi un dzīves apstākļus, ka spējam viens otrs nodzīvot līdz simt gadiem un ilgāk, kas būtu bijis pilnīgi nedzirdēts gadījums akmens laikmetā, kad cilvēka mūža ilgums bija tikai gadi divdesmit vai mazāk. Tad viņš dzīvoja saskaņā ar dabas likumiem un mira saskaņā ar tiem - brīvs, neapsargāts, bez tiesībām un pienākumiem, gluži kā kuņģis katrs cits dabas radījums. Par neierobežoto brīvību viņam bija jāmaksā ar Īsu mūžu: katra diena varēja nest nāvi no sāncenša vai ienaidnieka rungas zvēliena, neveiksme cīņā ar zvēriem, dabas untumiem un katastrofām.

Jo ilgāk esam dzīvojuši, jo biežāk vienatnē sastopamies ar atskārtu, ka jāmirst vien būs, no Apokalipses pelēkā jātnieka neizbēgsi. Divi lietas biedē cilvēku: pats miršanas brīdis, kas varbūt ir šausmīgs un savienots ar briesmīgām fiziskām un mentālām ciešanām; un jautājums, kas ar mani notiks pēc tam, kad briesmīgais brīdis būs garāms. Savā prātā es spriežu, ka nav ko pārmērīgi bīties: pat vislielākais glāvēklis spējis nāves moka sekmiņi pārvarēt un nonākt tur, kur visi nonāk; kālab tad man raizēties? Par to, kas notiks vēlāk, ko redzēšu viņpusē, ir sarakstīts daudz grāmatu, un es esmu pārslasījis vairākas; tāpat radio un TV raidījumi svētdienas priekšpusdienās neskopojas ar derīgu informāciju un padomiem, mudinājumiem un norādījumiem, kā labāk iekārtoties nākamajā dzīvē; var tikai pabrīnīties, ka pasaulē tik daudz cilvēku zina visu par debess priekiem un elles negantībām, jebšu neviens nav redzēts no turienes atgriezīams.

Tie ir mistiski un mītoloģiski jautājumi, ko lielākā vai mazākā apjomā apgaismo atsevišķu tautu mītu sistēmas, folklorā, gara mantas. Mūsu tautiskie ticējumi nogulušies tautas dziesmās, teikās un pasakās, un to mums ir milzums, kā reti kādai tautai. Atrokot senas kapenes - viena tāda atradās netālu aiz mūsmāju, Osānu, ābeļdarza - mūsu vēsturīnieki un senatnes pētnieki gūst papildu ieskatu senlatviešu - kuršu, zemgaļu, letgaļu ticējumos. Aizgājējiem kapā bieži līdzī līkti gaudī, darba un amata rīki, bet sievietēm arī rotas lietas - liecība, ka dzīve turpināsies, tikai citā vietā un veidā.

Sī saulīte brītiņam,

Viņa saule mūžiņam. T. dz. 49323

Ja ar nāvi dzīve nebeidzas, tad no tās nav ko bīties:

Ņem, Dieviņ, kad pēmdams,

Tūliņ gribu līdzī iet.

Nav man kādī glāžu logi

Šai saulē sargājami. T. dz. 27386

Es būtu priecīgs, ja man pietiktu dvēseles stipruma un drošas pārliecības šiem vārdiem pievienoties. Vai tāda pārliecība var atrast pamatojumu mūsdienu zinātniskajā literatūrā?

Mūsu tautietis Dr. Kārlis Osis, kas 1950-tos gados ar Džozefu Rainu (J. B. Rhine, 1895-1980) Djuka universitātē Dāremā (Durham) izdarīja eksperimentus telepatijā un "ESP" - Extrasensory Per-

ception - ārpusjūteklju percepcijā, vēlāk kā pētniecības direktors pievienojās Ņujorkas "Parapsychology Foundation" grupai un 5000 Amerikas ārstiem un 5000 medmāsām izsūtīja īpašas aptaujas lapas. Kārlis Osis gribēja zināt, kāds ir mirstoša pacienta prāta un apziņas stāvoklis īsi pirms nāves: vai ir tādi, kas pilnu apziņu patur līdz pašām beigām, kādas sajūtas viņi atklāj, ko stāsta, kādas hallucinācijas viņiem rodas. Osis sapēma 640 atbildes ar kādiem 35.000 novērojumiem, kas aprakstīti viņa grāmatā "Deathbed Observations by Physicians and Nurses", Parapsychology Foundation izdevums 1961. g. Novērojumu kopsavilkumā Osis piezīmē: Vairākas dienas iepriekš manāms liels nemiers un satraukums, kas parasti izbeidzas stundu līdz trim stundām pirms nāves... Vēlāk pie daudziem novērojams liels miers, par spīti sāpēm un ciešanām, par ko viņi sūdzējās agrāk. Cilvēki, kas iepriekš izrādīja pāniku, ap pēdējo stundu kļūst mierīgi un apcerīgi... Kāds ārsts atzinās, ka tādi novērojumi pārveidojuši viņa paša dzīves uzskatu: "Par pacientu nolaižas tik rezignēta, rāma, gandrīz laimīga izteiksme, ka to grūti saprast; bet man ir tāda sajūta, ka pašam nebūtu bail mirt."

Mans paziņa Dr. J. Beldavs, Toronto, man kādā vēstulē šo šķietami svētīlaimīgo apziņu īsi priekš nāves izskaidro ar ķermeņa "atteikšanos" slimībai pretoties. Sāpes ir signāls no slimās vietas uz smadzenēm, apziņu; jo signālu vairāk, jo pacienta ciešanas lielākas. Bet miršanas brīdīm tuvojoties, ķermenis beidzot cīņu "uzdod", briesmu signālu sūtīšanu pārtrauc, pacients sāpes vairs nejut. Īsu brīdi, varbūt dažas stundas vai ilgāk, slimnieks jūtas lieliski, kā no jauna piedzimis, tikai ar liela noguruma sajūtu visā miesā. Bet tad dzīvības procesi nenovēršami apstājas.

Sveiciete Dr. Elizabete Kiblere, precējusies ar amerikāņu ārstu Rosu un pieņēmusi abus uzvārdus - Kiblera-Roza (Kibler-Ross), psihiatrijas profesore Čikāgas universitātē, grāmatā "On Death and Dying", izdota Londonā 1973. g., apstiprina Kārļa Oša aprakstītos novērojumus, vēl papildinot, ka pat tādi slimnieki, kas miruši dusmās, uzbudinājumā, cīņā ar sevi un visu pasauli, drīz pēc nāves kļuvuši kā apskaidroti, viņu sejas atvilgušas un pieņēmušas svētīsvinīga miera izteiksmi. Arī tādiem atgadījumiem var piemērot Dr. J. Beldava izskaidrojumu: Pēc nāves smadzenes apstāj darboties un pārtrauc motorisku signālu sūtīšanu sejas muskuļiem, kas atlaižas, un seja atgūst normālu, mierīgu izteiksmi.

Mīrēja redzējumus nāves priekšvakarā izskaidro ar hallucinācijām. Viņš redz daudz ko: mūža ainas raibā virknē, cilvēku sejas, vietas, tuviniekus. Ticīgi ļaudis bieži redz gaišus tēlus, eņģeļus, svētos, bet gadās arī nelabi ķēmi, viepļi, pesteļi un velni. Vindzoras hercogs, kuņģis Īsu brīdi bija Lielbritānijas karalis Eduards VIII, bet no troņa atteicās par labu sievietei, ko briti negribēja par karalieni pieņemt, mirstot 1972. g. 22. februārī četrreiz ļoti skaidri un mierīgi saucis: "Mama... mama... mama... mama..." Tie bijuši viņa pēdējie vārdi. Evaņģelista Billija Grēma vecmāmiņa pirms miršanas piecēlusies gultā sēdu un redzējusi savu sen mirušo vīru Benu, kas pilsoņu kara laikā bija zaudējis vienu aci un kāju; viņa izsaukās: "Lūk, kur Bens! Un viņam ir abas acis un kājas!"

Lielāku interesi pelnī gadījumi, kad indivīds bijis tikpat kā miris, bet nenomiris un atgriezies, vai atgriezts atpakaļ dzīvē. Tāds gadījums var piemēklēt kā slimnieku, tā pilnīgi veselu cilvēku, ko nejuši skaņ dzīvību apdraudētājs notikums. Tie ir nāves tuvuma redzējumi, jeb nāves tuvuma pieredze, angļiski "Near Death Experience", saīsināti "NDE". Literatūras par tiem netrūkst.

Stīviņš ap mirēja dvēseli.
15. g. s. kokgriezums

Te der drusku apstāties un pajautāt, kādu stāvokli modernā medicīna atzīst par tādu, kad slimnieks atzīstams par "klīniski mirušu", "Clinically dead". Klīniski miris ir cilvēks, kam sirds apstājusies pukstēt, kas neelpo un kam elektroencefalogramfs - daikts, kas reģistrē galvas smadzeņu viļņus - rāda taisnu līniju. Tāds cilvēks vēl nav pavisam nomiris, bet gan tikai pamiris (vāciski - "scheintot"); ar mākslīgu elpināšanu, elektriskiem šokiem un citiem līdzekļiem iespējams, ja rīcība ātra, sirds un smadzeņu darbību atjaunot. Klīniski mirušu jeb pamirušu cilvēku tāpat dažos gadījumos iespējams atsaukt atpakaļ dzīvē. Bioloģiski miris ir tāds, kas nereaģē ne uz kādiem atdzīvināšanas mēģinājumiem, pie kam jau novērojams fiziskā organisma sabrukums. Tāds ir pilnīgi un neatsaucami miris.

Daži pamirušie ir atgriezušies no aizsaules pievārtes ķermeniska satricinājuma rezultātā. Pavisā taisītam zārkam, nesot mironi uz ratiem, izkritis dibens, un pamirušais pamodies, izkrītot un atsītoties pret zemi. Kāds cits pamodies, dzirdēdams zemes dārdus uz zārka vāka - to nocēlis un vēl laikā izkāpis no bedres. Varbūt, ka viens otrs nemaz nebija priecīgs, viņu ieraugot atkal sveiku un veselu. - Slavenais itāliešu mēnesances laika dzejnieks Petrarka (Francesco Petrarca, 1304-1374) jau trīsdesmit gadu vecumā bija satīts un izlikts ārā, lai vestu uz kapiem un apraktu. Temperatūras maiņa un vēja brāziens viņu pamodināja, un viņš vēl nodzīvoja četrdesmit gadu, līdz 1374. g. 18. jūlijam, kad draugi viņu atrada, šoreiz uz visiem laikiem iesnaudušos starp savām grāmatām un klasiskiem manuskriptiem, ko viņš vāca un krāja visu mūžu. Tādu piemēru ir daudz, īpaši senākos laikos, kad mediķi vēl nespēja novilkēt drošu līniju starp dzīvību un nāvi.

Pamirušie, kad atgriezušies, dažreiz var pastāstīt brīnumu lietas. 1975. g. "Bantam Books" izdevumā iznāca neliela grāmatiņa - "Life After Life", by Raymond Moody, Jr., M. D. Tajā viņš apraksta daudzus pieredzējumus, ko pamiruši viņam stāstījuši. Viņi spējuši iziet no sava ķermeņa,

plivināties gaisā, redzēt un vērot, kas notiek ap viņu ķermeni, un beidzot - bieži ar nepatīku - bijuši spiesti atgriezties tajā un pamosties. To dēvē par ārpusķermeņa pieredzi - "Out-of-Body Experience", saīsināti "OBE". Tajā pašā 1975. g. jauns dakteris, sirds slimību speciālists Maikels Sēboms (Sabom) piedalījās Floridas universitātes rīkotā sabiedriskā vakarā Geinsvillē, kur iznāca saruna par Raimonda Mūdiņa grāmatu. Sēbomam jautāja, ko viņš par to domā. Viņš atbildēja, ka nevarot dalīties sajūsmā, ko daudzos šī grāmata izraisot. Viņa zinātniski trenētais prāts nevarot nopietni pieņemt pēcnāves garu, spīritu un tādu lietu eksistenci. Labākais, ko par šo grāmatu viņš varot teikt, esot - "es tai neticu".

Līdz šim viņš savus pacientus nebija izvaicājis, ko tie slimības laikā pieredzējuši vai piedzīvojuši. Bet saruna par Mūdiņa grāmatu viņu pamudināja pašam pamēģināt. Viņš bija ļoti pārsteigts, kad jau trešais patients, sieviete, ko izvaicāja, lika viņam labi pārdomāt. Grāmatā "Recollections of Death: A Medical Investigation", by Dr. Michael Sabom, izdota 1982. g., viņš par to izsakās: "Tiklīdz viņa bija pārliecinājusies, ka es nesmu paslepens psihologs, kas pārģērbies par kardiologu, viņa sāka stāstīt par savu nāves tuvuma pieredzējumu, kas bija pirmais, ko es jebkad biju dzirdējis. Man par bezgalīgu pārsteigumu stāsta detaļas pilnīgi saskanēja ar aprakstiem Dr. Mūdiņa grāmatā... Intervijas beigās manī radās dziļa pārliecība, ka šai naktī šī sieviete ar mani dalījies kādā dziļā personīgā medicīnas laukā, par ko man nebija ne jausmas."

Dr. Sēboms nebija vienīgais, kas nāves tuvuma pieredzējumiem sāka pievērst uzmanību. To darīja arī viņa paziņa, kardiologs, Dr. Moriss Rālins, Catanūgas Diagnostikas Centrā, Tenesijā, profesors Dr. Kenets Rings, Anglijā, Margota Greja, un citi.

Grāmatā "Recollections of Death" Sēboms min vairākus interesantus gadījumus, kuņos indivīds atstājis savu ķermeni. Vienu tādu piedzīvojis Vietnamas kara veterānis Džekijs Bains, "kritis" 1966. g. 6. jūnija rītā pie Ču-lajas, kur mazai amerikāņu grupai uzbrukuši vietkongi. Izšaujot prettanku raķeti, Bainu tai pašā mirklī ķērusi ložmetēja ložu šalts labajā rokā, raķetes atsitiens viņu sviedis atpakaļ, bet aiz muguras sprāgstošā ienaidnieka granāta triekusi uz priekšu. Viņš atceras:

"Es redzēju vietkongus, vīru, kas man novilkā zābakus. Redzēju viņus visus, kā tie pievāca dažādas mantas. Viņi mums nomaucā gredzenus. Redzēju sevi... gulēju tur zemē kā manekens. Redzēju savu seju un roku. Biju apdedzis, noklāts asinīm. Mana M-14 šautene atradās trīs vai četras pēdas no manis, mēģināju to pagrābt, bet nevarēju pakustēties. Likās, varbūt kāja bija lauza vai atrauta. Vienkārši nejaudāju to manekenu iekustināt, lai viņš paķer šauteni... Bija četri vai pieci pēcpusdienā, kad ieradās mūsu vīri. Es tos redzēju un dzirdēju. Ar mani bija cauri, izcepis un sadedzis viss mans rumpis. Izskatījies beigts. Mani iebāza maisā... Mūs visus tādus iekrāva armijas automobilī, noveda morgā. Tur sākās iebalzamēšanas process. Mani uzlika uz galda un, kas tur rīkojās, stāstīja jokus par USO meitenēm. Man novilkā asiņainās apakšbikses, atplēta kājas, lai vēnā iešļircinātu balzāma šķidrums. Kaut kas viņam likās ne tā, kā vajaga, varbūt man vēl sūcās asinis. Viņš man atkal aptaustīja pulsu, paklausījās sirdi... Nezinu, kas tālāk notika. Laikam citā istabā man nogrieza sašķaidīto roku. Tad dzirdēju kādu sakām, ka viss būšot labi. Tai brīdī atgriezos savā ķermenī..."

Tamlīdzīgu gadījumu nav mazums, ar tiem var iepazīties izdevumos un grāmatās. Mani šeit interesē, vai tā ir patiesība, fakts, ka zināmos

apstākļos es esmu spējīgs atstāt savu ķermeni un lidināties, pacelties gaisā, staigāt, skraidīt, kustēties pēc patikas? Nedrīkstētu domāt, ka tik daudzi un nopietni autori, zinātnieki nodarbotos ar murgu pētīšanu, pašautos acu un ausu apmānīšanai. Ja es varu atdalīties no sava ķermeņa, cik ilgi es varu palikt, eksistēt tādā stāvoklī? Stundu? Divas? Veselu dienu? Gadu? Vēl ilgāk?

Nobeidzot citēšu vēl vienu ļoti patīcamu autoru, ko varbūt atcerēsies viens otrs montrealietis, ja viņam bijusi vajadzība izdarīt smadzeņu operāciju. Tas ir Dr. Vailders Penfīlds (Wilder Penfield, 1891-1976), kas redzams arī uz nesen izdotas Kanadas 40 centu pastmarkas. Viņš 1934. g. nodibināja Montrealas Neuroloģijas Institutu un bija tā direktors līdz 1960. g. Šai laikā viņš atvēra vismaz tūkstoš dzīvu galvas kausu un ar elektrodu palīdzību "iztaustīja" dažādas vietas smadzenēs, meklēdams un izoperēdams epilepsijas centrus. Viena no viņa grāmatām ir "The Mystery of Mind", kas iznāca īsi priekš viņa nāves 1976. gadā. Būdams stingrs zinātnieks, viņš tomēr nekautrējās pieļaut varbūtību, ka kaut kas no cilvēka pārdzīvo nāvi:

"Kad beigās nāve izdzēš dzīvības sveci, prāts (mind) liekas pazūdam, kā tas notiek miegā. Es saku - liekas. Ko lai citu saku? Pamatojoties uz fizioloģiskās evidences, kādu prātīgu hipotezi šai jautājumā var uzstādīt? Vienīgi šādu: smadzenes nav spējūšas prātu, garu pilnīgi izskaidrot. Cilvēka prāts nomoda stundās varbūt nepieciešamo enerģiju iegūst ar augstāku smadzeņu mehānismu palīdzību, varbūt citādā formā. Parastajā ikdienas dzīvē sazināšanās ar citiem prātiem notiek netieši ar smadzeņu mehānisma palīdzību. Ja tas ir tā, tad skaidrs, lai pārdzīvotu nāvi, prātam jāatrod kontakts ar citādu enerģiju. Ja ne, tad prātam jāpazūd uz visiem laikiem, jo ķermenis mirst un pārvēršas pīšļos. Ja tomēr dzīvības laikā, kad smadzenes un prāts ir nomodā, ir iespējams nodibināt tiešu sazināšanos ar citiem prātiem... tad skaidrs, ka cilvēka prāts spēj enerģiju iegūt arī no ārpuses. Tādā gadījumā nav nekāds neprāts cerēt, ka pēc nāves prāts spēs pieslēgties citam enerģijas avotam." - Un tālāk Penfīlds turpina: "Par jautājumu, vai cilvēks eksistē pēc nāves, zinātne pašlaik nespēj neko sacīt, lai gan katrs apdomīgs tādu jautājumu uzstāda... Bet ja kādreiz atklās enerģiju, kas darbina cilvēka prātu - un es ticu, ka tas notiks - tad varbūt būs pienācis laiks, kad zinātnieki būs spējīgi sākt pētīt arī garu, kas ir ne tikai cilvēka gars."

Noslēgumā varētu sacīt tā: kad man būs jāstāv pie mūžības sliekšņa, es pēc dažu dienu mentālām cīņām ar sevi un visu pasauli būšu ar nenovēršamo samierinājies; cerams, pēc īsām fiziskām ciešanām iestāsies mierīgs apceres stāvoklis, kam sekos atraisīšanās no fiziskā ķermeņa. Bet kas tad? Kas notiks tālāk? - Ņujorkas laikrakstā "Laiks" Arnolds Rupģis bieži ievieto sludinājumus, kuŗos skaidri un gaiši pasaka, kas katram gaidāms. Labi cilvēki, kas šai pasaulē atzīst, ka dzimuši grēkā un no visas sirds dzēnas pēc pestīšanas, varbūt nonāks Ābrama klēpī; bet tādi kā Breņņevs un stūrgalvjī neglābjami nolemti elles speltij, kur notiks raudāšana un zobu trīcēšana...

Bet tuvāk par to citreiz, ja redaktors atļaus.

OSĀNU KĀRLIS

VĒSTURES LAPPUSES:

LIETUVAS DIPLOMATISKĀ ATZĪŠANA PĒC PIRMĀ PASAULES KAĶA

Februārī Lietuva nosvinēja republikas neatkarības septiņdesmit ceturto gada dienu. Kaut gan par neatkarības atjaunošanu lietuvieši paziņoja 1918. g. martā, starptautisko atzīšanu viņi

kā arī Latvija un Igaunija, saņēma tikai pēc pagājušā gada augusta puča mēģinājuma. Tiesa, atzīšana bija visai ātra un jau augustā un septembrī par to paziņoja viena valsts pēc otras, Padomju Savienību un Amerikas Savienotās Valstis ieskaitot.

Pēc Otrā pasaules kara vairāk kā simts valstis panāca neatkarību. Šis process vēl turpinās. Sabruka Padomju Savienība, sabruka Dienvidslāvijas federatīvā republika. Iespējams, ka jaunas valstis var izveidoties Krievijas federatīvās republikas teritorijā, ka Slovēnija un Horvātija nebūs vienīgās republikas, kas atstās Serbijā pārvaldītās Dienvidslāvijas paliekas.

Pilnīgi dabīgi, ka jebkuŗa jauna valsts senšas pēc iespējas ātrāk iegūt starptautisku atzīšanu. Tas ir politisks akts, ar ko suverēnas valstis izsaka savu politisko un tiesisko nostāju pret jaunu valsti. Diemžēl, šis solis nav atkarīgs tikai no labas gribas vai principiālas morāli juridiskas nostājas, bet īpaši no lielvalšņu puses ir saistīts ar egoistiskām interesēm un ģeopolitiskiem mērķiem. Vēsture dod mums neskaitāmu piemērus tam, cik lielā mērā jaunu valšņu atzīšana vai neatzīšana ir tieši saistīta ar lielvaru tūlītējiem politiskiem, saimnieciskiem un militāriem mērķiem.

Pēc I pasaules kara vairāku valšņu ilga neatzīšana bija ASV un Atlantes sabiedroto spiediena līdzeklis. Īpaši tas attiecināms uz bijušās Krievijas impērijas nomales tautām, Baltiju ieskaitot.

Dažām jaundzimušajām valstīm tas bija pat liktenīgs. Starptautiskais boikots - citādi to grūti apzīmēt - paātrināja neatkarīgo republiku - Gruzijas, Armēnijas, Azerbaidžānas, Ukrainas un citu bijušo Krievijas koloniju - krišanu un sekojošo bolševiku okupāciju.

Toreiz ilgu un grūtu ceļu līdz starptautiskai atzīšanai izgāja visas trīs Baltijas valstis. Un ja Latvija un Igaunija, kas guva no Sabiedrotiem juridisko atzīšanu 1921. g. janvārī, bija spiestas, galvenokārt, cīnīties pret Rietumu lielvalšņu prokrieviskām simpātijām un ilūzijām saglabāt vienoto un nedalāmo, tad Lietuvai šo ceļu papildus sarežģīja konflikts ar Poliju.

Tiesa, Lietuva panāca drīzu Vācijas atzīšanu, bet jāņem vērā, ka 1918. g. februārī, kad tika izsludināta mūsu dienvidkaimiņu neatkarība, Lietuvas teritorijā atradās vācu okupācijas kaŗaspēks. Ar atzīšanas aktu Vācija, kas tajā brīdī jau bija nonākusi smagā stāvoklī, mēģināja pasliktināt Krievijas ģeopolitisko stāvokli (tā jau bija padomju Krievija) un saglabāt politisko un saimniecisko noteikšanu Lietuvā. Tomēr jāsaprot, ka Vācijas solis labvēlīgi ietekmēja lietuviešu diplomātus turpmākā cīņā par republikas starptautisko atzīšanu, varētu teikt, iedvesmoja tos. Kad Latvija pasludināja neatkarību, Vācija jau bija sakauta, turklāt latviešu sabiedriskā doma (atskaitot Niedras grupējumu) bija naidīga vāciešiem.

ASV, Francijai, Anglijai un citām Antantes valstīm - uzvarētājām I pasaules kaŗā - bija pavisam citādi plāni, nekā Vācijai. Neatkarīgā Lietuva (arī neatkarīga Latvija un Igaunija) nesakrita ar viņu nodomiem visādi aizsargāt sabiedrotās Krievijas intereses un sekmēt Polijas varenību.

Lietuvas politiķi, lielākā mērā nekā Latvijas un Igaunijas, orientējās uz ASV. Ne jau tikai tādēļ, ka Amerika tieši šajā laikā aizgāja pasaules arēnā kā saimnieciski varenākā valsts, ka tās kaŗaspēks sekmēja ātrāku Vācijas sagrāvi un Antantes uzvaru, ka daudzas Eiropas valstis bija parādā amerikāņiem pēc četrus gadus asiņainām kaujām. Vilsona slavenie 14 punkti gan iedvesmoja Krievijai pakļauto tautu brīvības cīņu, bet patiesībā amerikāņu prezidenta pašnoteikšanās principi bija domāti tikai Austroungārijas tautām. ASV bija svarīgas Lietuvai arī tādēļ, ka tur dzīvoja, aptuveni, miljoni lietuviešu (daudz, daudz vairāk par latviešiem un igauņiem). Amerikas lietuvieši aktīvi atbalstīja atdzimstošo Lietuvu, sniedza tai finansiālu palīdzību. Tieši tādēļ lietuviešu diplomāti

visaktīvāk darbojās Vašingtonā, kamēr Latvijas un Igaunijas pūliņi gūt atzīšanu bija koncentrēti, vispirms, Parīzē, kur notika miera konference.

Parīzē Sabiedrotie vēl lika cerības uz krievu balto spēku. 1919. g. 26. maijā tie nosūtīja admirālim Kolčakam telegrammu, kurā nekas nebija minēts par Baltijas valšķu neatkarību. Latviešu un igauņu diplomāti asi protestēja pret jebkādiem mēģinājumiem uzspiest Baltijas valstīm Krievijas virskundzību. Toties lietuvieši, dīvainā kārtā, izteica Sabiedrotiem pateicību, kaut arī par Lietuvas neatkarību tie neminēja ne vārda. Iespējams, ka lietuvieši visas cerības lika uz Ameriku, kaut gan ASV valsts sekretārs Lansings, atradams krievu vēstnieka Bahmetjeva lielā iespaidā, bija negatīvi noskaņots pret Baltijas valstīm.

Kad 1919. g. 4. jūnijā pienāca Kolčaka atbilde, kurā viņš apliecināja, ka ir ar mieru dot autonomiju nacionālajām grupām Igaunijā, Latvijā un Lietuvā, latviešu diplomāti ar Meierovicu priekšgalā asi potestēja, jo zināja, ka autonomija Kolčaka un citu krievu monarchistu izpratnē nenozīmē neko vairāk par ļoti ierobežotu pašvaldību izglītības jomā un sociālo jautājumu kārtošanā. 17. jūnijā Latvija, Igaunija, Azerbaidžāna, Gruzija, Baltkrievija, Ukraina un Ziemeļkaukāza kalniešu republika iesniedza Sabiedrotājiem Parīzē kopīgu prasību atzīt viņu neatkarību. Lietuvieši arī šoreiz izrādījās atturīgi, acīmredzot, joprojām liekot visas cerības uz ASV, kaut prezidents Vilsons Kolčaka atbildi, pret ko protestēja latvieši un igauņi, nosauca par "ļoti apmierinošu un ļoti labu".

No sarunām ar amerikāņu pārstāvjiem lietuviešiem tomēr vajadzēja būt skaidrībai, ka gan ASV prezidents Vilsons, gan valsts sekretārs Lansings joprojām Baltiju uzskatīja par Krievijas daļu.

Kaut gan daudzas tautas savos brīvības centienos atsaucās uz prezidenta Vilsona 14 punktiem, kā jau bija teikts, tie bija domāti tikai Austroungārijas tautām, jo Austroungārija bija Vācijas sabiedrotā, bet ASV iestājās kaŗā 1917. g. 6. aprīlī Antantes pusē. Tomēr zināmi izņēmumi attiecībā uz Krieviju bija izdarīti. Polijai un Somijai Antantes Sabiedrotie piešķīra tiesības uz neatkarību. ASV arī Armēnijai, jo Sanremo konference 1920. g. aprīlī bija lūgusi Vilsonu nospraust Armēnijas robežas un uzņemt mandātu par to. ASV senāts vēlāk šo mandātu noraidīja.

Toties Sabiedrotie, uzvarētāji, vispirms, un ASV vislielākās cerības uz bolševiku gāšanu saistīja ar balto armijām, ar Deņikinu, Kolčaku un pat Judeviču. Par Baltijas neatkarību tie negribēja dzirdēt. Kad Baltijas valstīm labvēlīgi noskaņotā Itālijas valdība vēlējās uzzināt lielvalšķu domas,

tā griezās ar notu pie ASV, kaut Savienotās Valstis neiestājās Tautu savienībā, bet ar to domām Antantei bija jāērķinās. 1920. g. 10. augustā savā atbildē prezidents Vilsons paskaidro, ka krievu tauta drīz pārvarēsot pašreizējo anarchiju un bolševiku valdīšanu un ka brīvā un apvienotā Krievija atkal ieņemot savu vietu starp šīs pasaules lielvalstīm. Tādēļ, lūk, ASV atsakoties atzīt Baltijas valstis un apsveiktu tādu Antantes deklarāciju, kas pasvītrotu Krievijas teritorijas neaizskaramību, izņemot Somiju, Poliju un Armēniju.

Amerikāņi tomēr iecēla sevišķu uzdevumu komisāru un novērotāju Baltijā - armijas virsnieku Džonu Geidu, kurā oficiālā adrese, starp citu, bija šāda: Rīga, Latvija, Krievija. Geidam ne tikai trūka diplomātiskas pieredzes un elementāru zināšanu par Baltiju, no viņa ziņojumiem skaidri sajūtama naidīga nostāja pret Baltiju un vācu baronu apjūsmošana. Par lietuviešiem viņš izteicās, ka tiem jāizgudrojot sava valoda, lai tie varētu apgalvot, ka neesot krievi. No šādiem ziņojumiem ASV valdība saņēma informāciju par Baltiju. Patiesības labā, jāsaka, un par to varēju pārliecināties personīgi, ka amerikāņu ārlietu resorā arī šodien netrūkst šādu "geidu", par citiem birokrātiem nemaz nerunājot.

Krievijas vēstnieks Bahmetjevs Vašingtonā (tur viņš bija akreditēts kopš 1917. g.) bieži vien mēģināja runāt Lietuvas un citu Baltijas valšķu vārdā. Arī ASV bija ar mieru aprobežoties tikai ar autonomijas prasību Baltijai. Tas nekādi nevarēja apmierināt jaunās valstis.

Attiecībā pret Lietuvu pastāvēja arī cits viedoklis, proti, apvienot to ar Poliju kaut kāda veida ūnijā. So ideju īpaši atbalstīja amerikāņu lielā biznesa daudzi pārstāvji, jo tie bija ieinteresēti tirdzniecībā ar lielu Poliju, domājot tādā veidā

kaut cik kompensēt Krievijas tirgus zaudēšanu. To atbalstīja arī daudzi politiķi, kas bija saistīti ar 4 miljoni lielu Amerikas poļu kopieņu. Par juridisku pamatu šādam viedoklim kalpoja Vilsona programmas 13. punkts, veltīts tieši Polijai. Tajā visai miglainā veidā tika formulēts, ka Polijas sastāvā jāiekļauj teritorijas, kurās neapšaubāmi dzīvo poļu tautības iedzīvotāji un ka Polijai jānodrošina brīva un droša izeja pie jūras. Tādas nenoteiktas prasības ļāva Polijai turpmāk pretendēt gan uz Viļņas novadu, gan uz Klaipēdu kā tuvāko Polijai ostu, jo Danciga (Gdaņska) tai laikā jau bija ieguvusi brīvpilsētas tiesības un to kontrolēja Tautu savienība. Poļi, sirgstot ar imperiālisma tieksmēm, kurās materiāli gan nekādi nebija dibinātas, pretendēja arī uz Daugavpili, Ilūkstes apriņķi un pat Liepāju. Ideja apvienot Lietuvu ar Poliju vēl vairāk

RAKSTNIEKU SĒRIJA IV

Dzejniece VELTA TOMA ir viena no mūsu vispopulārākām un šarmantākām dzejniecēm abās pusēs, kas tik pašreizēji kalpojusi latviešu skanīgai līrikai.

Aplaudējam dzejnieci viņas dzimšanas dienā. Viņa pārliecināši stāvējusi uz savu pamatu par spīti visādiem uzplūdiem. Kāda starplaika komēdija ir beigusies ar dzejnieces uzvaru.

Ed. Keiŗa ſarŗŗ

nostiprinājās 1920. g. poļu-krievu kaŗa laikā. Neskatoties uz visām prognozēm un cerībām (atceraties: vēl 1920. gada augustā prezidents Vilsons raksta par drīzu anarchijas galu Krievijā, ar to saprotot bolševiku režīma gāšanu), komunistiskā diktatūra noturējās. Tieši tajā laikā ASV diplomātiskajās aprindās ideja par Lietuvas un Polijas apvienošanas guva lielu popularitāti. Tādā veidā tiktu izveidota bufera zona Rietumu un Austrumu starpā. Lietuvas politiķi, protams, visādi pretojās šādam atrisinājumam.

1920. gadā padomju Krievija noslēdza miera līgumus ar visām trim Baltijas valstīm un atzina tās diplomātiski. Tas lielā mērā pamudināja Sabiedrotos mainīt savu viedokli par Baltijas valšņu atzīšanu. 1921. gada 26. janvārī Sabiedrotie atzina Latviju un Igauniju de jure (to neizdarīja vienīgi ASV), bet Lietuvas atzīšanu atlika uz vēlāku laiku sakarā ar tās konfliktu ar Poliju.

1921. gada 1. jūlijā krievu vēstnieks Bahmetjevs iesniedza ASV Valsts departamentam oficiālu memorandu par Baltijas valšņu statusu. Tajā bija likts priekšā nosacītās atzīšanas variants, kas nozīmēja pagaidu Lietuvas, Latvijas un Igaunijas atzīšanu, rezervējoties pret turpmākām pārmaiņām Krievijā. Latvieši un igauņi noraidīja tādu atrisinājumu, lietuvieši tik asi tomēr nereaģēja, jo tai laikā notika intensīvas viņu sarunas par konsulātu atvēršanu - amerikāņu Kauņā un lietuviešu Vašingtonā. ASV konsulātu Kauņā atvēra 1921. gada novembrī. Igaunijā un Latvijā tajā laikā jau darbojās amerikāņu konsulāti. Vienlaicīgi Valsts departaments paskaidroja Lietuvas republikas pārstāvim Vašingtonā Vileišim, ka konsulāta atvēršanai nav nekā kopēja ar Lietuvas republikas diplomātisko atzīšanu. Tas pats zīmējās uz Igauniju un Latviju.

Tomēr situācija Amerikā bija mainījusies. 1921. gada 4. martā amatā stājās jaunais ASV prezidents Vorens Hardings. Baltiešu atbalstītāju skaits vairojās gan Kongresā, gan plašā sabiedrībā. Amerikas lietuvieši bija savākuši miljonu parakstu petīcijai atzīšanas labā. Kopīgā lietuviešu un latviešu delegācija pasniedza petīciju Hardingam 1921. gada 30. maijā. Valsts departamentā Kolbiju (Lansings atkāpās jau 1920. g.) nomainīja Čarlzs Hjūzs. Taču ārlietu departaments kādu laiku tomēr palika vecajās pozīcijās. Amerikāņu diplomātija gatavojās starptautiskai konferencē Vašingtonā, kuŗā vēlreiz gribēja izspēlēt nedalāmās Krievijas kārti pret japāņu plāniem Tālajos Austrumos.

1921. gada 22. septembrī Baltijas valstis uzņēma Tautu savienībā. Pēc Latvijas un Igaunijas arī Lietuva guva de jure atzīšanu no daudzām valstīm. Zināmu sarežģījumu lietuviešiem sagādāja oku-

pētā Viļņas novada oficiālā iekļaušana Polijas republikas sastāvā 1922. gada janvārī. Bet arī Vašingtonai bija grūti tālāk novilcināt Baltijas valšņu atzīšanu. Turklāt vēstnieku un sūtņu konference 1922. gada 30. jūnijā pieņēma Baltijas valstīm labvēlīgus lēmumus. Arī nepieņēmīgais nedalāmās Krievijas vēstnieks Bahmetjevs bija atkāpies no sava amata.

1922. gada 24. jūlijā Hjūzs ieteica Hardingam atzīt Baltijas valstis. Dažas dienas vēlāk tas arī notika. 28. jūlija dokumentā teikts:

"ASV ir pastāvīgi aizstāvējusi viedokli, ka sajukumu Krievijā nedrīkst izmantot, lai atņemtu tai teritoriju, un šis princips, pēc mūsu domām, nav pārkāpts tagad, atzīstot Igaunijas, Latvijas un Lietuvas valdības, kuŗas ir ieceltas un uzturētas pie varas no ieziemiešu tautas."

Latviešu vēsturnieki to uzskata par pilnu de facto un de jure atzīšanu, kamēr lietuvieši pasvīturo, ka tika atzītas tikai valdības, bet ne valstis, un tāda ierobežota atzīšana bija noderīga Lietuvai, jo saglabāja tās izredzes atgūt poļu okupēto Viļņas novadu, kas Lietuvai jau nepiederēja toreiz un neaizšķērsoja ceļu uz Klaipēdas pievienošanu (tas notika 1923. gadā).

Liekas, ka tam tomēr nebija nekādas nozīmes, vismaz izšķirošas, jo praksē tā bija pilnīga diplomātiska atzīšana no ASV puses. Par pierādījumu tam ir arī ASV Baltijas valšņu aneksijas neatzīšana.

1940. g. 23. jūlija Valsts departamenta oficiālajā paziņojumā bija teikts: "Trīs mazo Baltijas republiku - Igaunijas, Latvijas un Lietuvas - neatkarību un teritoriālo neaizskaramību iznīcināja to varenais kaimiņš."

VIKTORS KALNIŅŠ

VĒSTULES NO LATVIJAS:

DZĪVES APSTĀKĻI

I

Vakar saņēmām Tavu vēstuli, paldies par to. Apstulbu, kad Tu stāsti - neesi saņēmusi datus par Daigu. Mēs tos aizsūtījām pagājušā gada oktobrī. Daigas rakstīto ielikām kopīgā aploksnē ar manējo. Tad Tu to neesi saņēmusi. Daiga, kad zvana mums, vienmēr prasa, vai atbilde no Amerikas ir atnākusi. Gaidījām izsaukumu vai nu uz viņas, vai mūsu adresi. Nu, nekā. Vai varēs tagad vairs izkārtot to Amerikas brau-

LATVIEŠU VALODAS KURSS V

Ed. Keišs

... AIZCIRTA DURVIS...

... DĀLDERIS NO GALVIŅAS...

... CENAS CEĻAS...

cienu?

Zini, Tavs brālis mums sagādāja pamatīgu pārsteigumu, atsūtīdams Solžeņicina "Gulaga Archipelāgu". Mums te tāda nav (vismaz latviešu valodā). Grāmata ļoti nopietna, ko nevar "izraut" vienā pagēmienā. Jālasa lēnām un pamatīgi.

Par Sibīrijas apcietināto nometnēm rakstītas grāmatas sāk mums arī parādīties. Ņemam no bibliotekas, lasām, šausmināties.

Labās kaimiņienes, kas par mums, vecīšiem, tādū kā aprūpi ņem, saka, ka tīri vai apskaužot mūs par to grāmatu. Tā esot liels kapitāls. Lasīšu tad lēnām. Vispār ļoti daudz lasām. Ņemam no bibliotekas visas jauniznākušās un bujamies pa tām. Dabūnam arī grāmatas, ko sarakstījuši emigrantu latvieši. Patīk - pat ļoti, ļoti. Biju tik bezkaunīga, ka aizrakstīju Tavam brālim un lūdzu, vai nevar mums vēl atsūtīt to "Kas kaitēja nedzīvot", ko redzēju Jelgavā pie radiem, bet nepaguvu izlasīt. Paši grāmatas nepērkam, neatliek naudas, jo pēdējā laikā viss palicis tik briesmīgi dārgs, ka jāgudro, kā savilkt galus kopā.

Dieva laime, ka pērn mūsu mazajā dārziņā izauga kartupeļi, sīpoli, tomāti un vēl šis tas. Tiem arī cenas nesamērīgi augstas, un nebūtu varējuši nopirkt. Man nu jau jāsak plānot par dārza darbiem - ko un kā šogad stādīt. Večukiņš ir pie smagajiem uzrakšanas darbiem, es - pie plānošanas. Jāstāda vairāk, vismaz tik daudz, lai pietiek - kartupeļi, gurķi, sīpoli. Bet arī puķēm jāatstāj vieta.

Liela jau tā zemīte pie mājas nav, tikai 10x20 m. Tur jāiekalkulē viss nepieciešamākais. Varētu jau ņemt lielāku zemes gabaliņu apstrādei, bet pietrūktu spēka, jo jāstrādā ar lāpstu un kapli. Bez tam to zemīti dod tālu no dzīves vietas. Mums būtu par grūtu izstaigāt un tad vēl strādāt. Ir taču abiem pāri astoņdesmit.

Mājās es vēl šad tad apņemos vienam otram kaimiņam kaut ko izcept - spēka pīrāgus, biežpienmaizi, ābolmaizi. Arī pa retam cepumus. Kaut kas man no tā atkrīt - šādi tādi produkti, kuŗu tiem ir vairāk. Tā redzi - mēs savu dzīvi te vadām. Pagaidām nekas priecīgs nav. Sevišķi veciem - tādiems, kas vairs nevar neko daudz strādāt - tiem pensijas ir ļoti, ļoti pieticīgas. Jākalkulē pamatīgi, lai visa pietiktu. Nupat pa radio un TV ziņoja, ka neiznāks daži laikraksti un radio-TV programmas (taisni tie, ko mēs pasūtīnājam!) papīra trūkuma dēļ.

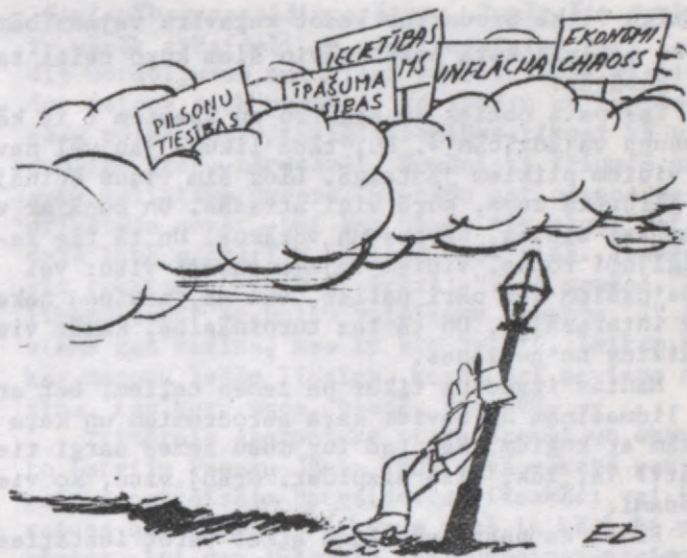
Braukšanas maksa gan ar autobusu, gan vilcienu brangi paaugstināta. Manuprāt, no visas tās cenu celšanas cieš tikai tie maznodrošinātie cilvēciņi. Pārējiem (pēc avižu ziņām) tas neko nekaitē. Nu, vai manī nav manāma skaudība, nenovīdība pret naudīgiem cilvēkiem? Cenšos gan neapskaust pārējos, kam naudas daudz. Tomēr tos neieraugu, kam ienākusi nelikumīgā vīzē.

Tā, nu sāksim par ticību. Par ticību. Tagad ir modes lieta - būt ticīgiem. Pirms lamāja Dievu no visām pusēm, tagad atkal otrādi. To nevaru ciest (gan tikai sarunās ar večukiņu un savās domās). Pati baznīcā neēju (par tālu), skaļi Dievu nelūdzu. To visu daru savās domās, bez lieciniekiem. Savā prātā domāju - ja es otram nedaru apzināti ļaunu, palīdzu, cik tik manos spēkos, līdz cilvēkiem, Dieva vārdu nezākāju, tad esmu tāds pats ticīgais kā citi. Tikai bez skaļas reklāmas.

Mūsu Daiga pagājušā vasarā gāja iesvētīties. Tūlī noprasiņu, vai viņai tā modes lieta, vai īsta ticība. Atbildēja, ka īsta. Ticu, jo tagad viņa pie savas baznīcas vada bērniem svētdienas skolu. Bez ticības to nevarētu darīt.

Kuldīgā viens amerikāņu pāris māca angļu valodu skolā. Arī privāti it kā mācot, tikai dārgi gan esot. Te jau mūsu avīzēs lasām, ka brauc pie mums mācīt valodu un strādāt arī citu darbu. Vai viņiem pietiks spēka mūsu grūtumus izturēt? - Pašreiz, tiešām, nav nekā iepriecinoša.

Zemgalē, 1992. gada 7. februārī. ANTONIJA

- Man tā lieta pavisam skaidra.
Viss vēl ir aiz mākoņiem.

II

Vakar saņēmu Tavu 8. decembra vēstuli, kuŗu bijī sūtījusi ar kādiem draugiem. Vēstule bija iemesta Rīgā, pasta zīmogs 5. II. Tik tāl viss normāli, jo es to saņēmu jau nākošajā dienā. Tikai nesaprotu, kāpēc tie draugi viņu tik ilgi "marinēja"? Laikam, bija iejūkusi starp mantām. Liekas komiski, ka pat ar starpnieka palīdzību vēstule mānās rokās nonāca pēc 2 mēnešiem.

Nezinu, vai esat manas janvārī rakstītās vēstules saņēmuši. Ja ne, vēlreiz paldies par lielo dāvanu.

Mana dēla draugs arī saņēmis sūtījumu no ASV caur kādu privātfirmu. Pienests mājā un aizbraucis, adresi neatstādams. Kad saņēms paku atvēris, konstatējis, ka ārzemju mantu vietā ielikta "Zubrovka" u.c. Man gan vedējs adresi atstāja, laikam, viņa sirdsapziņa bija tīra. Bet manu saini vis nepieveda ar kuģi Rīgā. Kuģis piestājis kādā Polijas ostā, mantas veduši cauri Polijai un Lietuvai. Ceļā bijuši nakti un dienu. Tas viņiem bijis liels risks, jo mašīnu varēja aplaupīt kāda bruņota banda. Tādas pa Poliju klejojot. Kravas saturs, laikam, arī kontrolēts Polijā, jo viņam rokā bija žūksnis papīru poļu valodā, kuŗos nespējām orientēties ne piegādātājs, ne es - saņēms. Bet tā kā paka bija ar plombi priekšā, stingri iesaiņota, domāju, ka viss bija iekšā. Mantu saraksta gan klāt nebija.

Pie mums modē nākuši veikali, kur preces tirgo tikai par valūtu. Ir jau dažādas firmas, zvejnieki, dažādi ārvalstu cilvēki, kuŗu rīcībā ir valūta. Nu, tad tie tur var iepirkties. Tur esot viss kas dabūjams. Pat viena aptieka atvērta, kur zāles pārdod par valūtu. Ne mums tur iepirkties lemts.

Viens otrs radnieks, gribēdams savējiem izpalīdzēt, sūta dolārus kopā ar vēstulēm. Tas ir vēltīgs mēģinājums. Vēstules visas caurskatot, un, ja tur ir nauda, tad vēstulī kopā ar naudu "konfiscē". Labākā gadījumā izņem tikai naudu, bet vēstulī nosūta pēc piederības. Tā kā, lūdzu, to nekad nedariet. Tik un tā nesāpams.

Mūsu veikalu plaukti no galantērijas precēm ir pavisam tukši. Nav ne diegu, ne ievējamās gumijas, ne zeķu, ne zeķbikšu, ne kreklus. Tīri vai ciet klapējami. Kam lieki tos štatus algot, ja viņi grozās tur bez darba! Stāsta, ka notiekot "tirgošanās". Proti, pēc pavadzīmēm veikals esot saņēmis plašu preču klāstu, bet īstenībā nekādas preces līdz veikalam nav nonākušas. Tikai papīri parakstīšanai. Preces aizceļo vai nu ar dažādu kooperatoru, vai pat armijas cilvēku palīdzību uz visām debess pusēm tieši no bāzēm. Veikals plānu izpildījis. Tikai mums, pašu zemes cilvēkiem, vairs neatliek nekas pāri. Vai tad lai mūsu muitnieki ar plikām rokām var stāties armijas mašīnām ceļā? Šie paskaidro (ja uzskata par va-

jadzīgu), ka produktus vedot kuņģu vajadzībām. Ej nu sazinā, kuņģa pusē grāvim šiem kuņģu reizi tas katls vārās!

Tas pats notiek ar apģērbu un apaviem (it kā ģimenes vajadzībām). Nu, tāda likuma jau vēl nav, ka viņiem plikiem jāstaigā. Līdz šim viņus ēdināja un ģērba tā zeme, kuņģa viņi atradās. Un kopā ar viņiem arī sievas, bērņus un vecākus. Un tā tie sarežģījumi rodas. Viņiem vajaga saņemt visu; vai mums pašiem kas pāri paliek, vai ne, nevienu nekad nav interesējis. Un tā tas turpināsies, kamēr viņi neaizies no šejienes.

Mantas izved ne tikai pa zemes ceļiem, bet arī ar lidmašīnām no saviem kuņģu aerodromiem un kuņģu ostām ar kuņģiem. Vai tad tur mūsu zemes sargi tiek klāt?! Tā, lūk, viss aizplūst. Grābj visu, ko vien spēdami.

Runā, ka pasta sūtīšanā atkal varot iestāties ilgāks pārtraukums, jo lielais kaimiņš, kas mūsu pastu līdz šim veda jūrai pāri par rubļiem, tagad prasot samaksu valūtā. Mums jau tāda valūtas maisa nav, kur to pagrābties, cik kuņģam ievajagas. Mums jāsvēķ katrai vajadzībai ar aptiekas svāriem. Tāpēc var notikt, ka korespondence gulēs atkal maisos mēnešiem, kamēr žurkas to sagrauzīs (kaut kas jau viņām arī jāēd, maizes tagad nav tik daudz, lai bažotu lopus, putņus un peles).

Rīgā, 1992. gada 7. februārī

E.

Metimne

BURTNIEKA BRĪDINĀJUMS

Lugā "Burtņieks"

Latvija dzīvos mūžīgi,
Jo mūžīgi dzīvos šī pils;
Lidumņieku vārdam tici -
Svešinieku vārdi mūs vīls.

Mums visiem ir jādzīvo tā,
Ka esam brīvības vērti;
Sirdis ir jāliek pamatā -
Dvēselēs - upuru sārti...

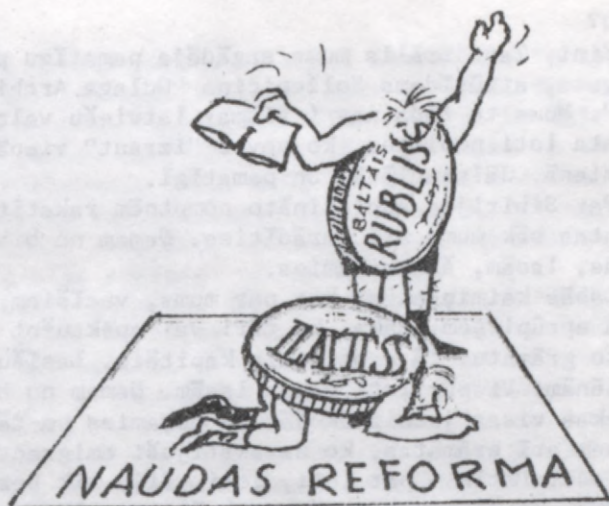
Zobenus asus turēsim;
Karoga sardzē kritīsim;
Ja nē - brīvību zaudēsim!!!
Un ceļos mūs nospiedīs nakts...

1988.g. 18. aprīlī.

Toronto, Ontārio, Kanādā.

LTF priekšsēdis R. Ražuks nezticās savai valdei, valde domei un dome, savukārt, AP. Kad pelavas būs atsijātas, sāksies īsta valdīšana un atdzimšana.

Līdztekus Ziemas olimpiādei Francijā, Latvijas naudas reformas vārdiskā čempionātā veco, labo Latu pieveicis koka rubļa brālēns - Baltais rublis. Tas vecākai paudzei atgādina agrākā laika rūpnieka "Nitra" Kalniņa "Borsil" balto, amerikāņu atdarinājuma ziepju pulveri. Borsils baltais ilgi nenoturējās, jo, kad Latviju okupēja sarkanie, mazgāšanās nevienam vairs nebija pirmā vietā, un balto pulveri izbeidza ražot. Cerams, ka tik bargu likteni Baltais rublis nepiedzīvos, bet pesimisti aizrāda, ka Lats nav miris, viņš tikai dus zem pašu kājām, bet vienu dienu celsies augšā uzvarai.

E.

TĀ NU RUNĀ LATVIJĀ

Gribu braukt pie sievas mātes,
Nav man viņas kordinātes.
Jāpagudro, ko lai dar',
Kā pie viņas aizbraukt var?

Aizmirsies pavisam bija,
Stomatologs piezvanīja:
"Kādēļ kavējaties nākt
Jūsu zobus labot sākt?"

Cenas nestabilizējas,
Kaut tās tauta nikni lamā.
Cūkas gaļa prognozējas
Simts rubļus kilogramā.

Mantas tirgū realizē,
Reizēm necildenā vīzē.
Agrāk tās tur pārdeva,
Arī teica: "Izdeva".

Jaunu mārketingu sākšot,
Biznesā tas iekšā nākšot.
Brīfings par to tautai būšot,
Televīzora kad kļūšot.

Jāmācas ir tam dizainu,
Kas grib radīt kādu ainu.
Kolosālus plānus taisīt,
Konceptijas kopā maisīt.

FREDIS

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES:

AIZDOSIM NAUDU LATVIJAI!

Galvenā vaina Latvijas nīkuļošanai ir vērtīgas naudas trūkums. Ja valstij tā būtu, saimniecība ātri atkoptos. Sevišķi trūcīga Latvijā ir medicīniskā aprūpe. Zāļu nav, trūkst pat disinfektantu operāciju vajadzībām, pārsējamo materiālu nav, slimnieku kopēju nav. Trūkst jau arī vēl daudz citu lietu, bet minētās ir visnepieciešamākās.

Vai palīdzība būtu jāgaida tikai no citām valstīm? Jāņem vērā, ka sevišķi no ASV palīdzību gaida Eiropa, Āzija, Āfrika, Dienvidamerika

un dažādas salas. ASV taču nav neizsmeļama. Ko pasaule darītu bez ASV? Arī tautas, kas šo zemi nicina, sauc to grūtā brīdī palīgā.

Palīdzēt var tikai tam, kas pats grib sev palīdzēt. Ir pienācis laiks, kad ārpus Latvijas dzīvojošie latvieši palīdzētu ne tikai radiem un draugiem ar sainīšiem, bet arī Latvijas valdībai! Un, proti, Latvijas valdība varētu aizņemties naudu no mums, ārpusē dzīvojošiem. Naudu dotu attiecīgo zemju vai latviešu bankas, bet mēs, kuņi šajās zemēs dzīvojam, aizdevumus nodrošinātu ar saviem nekustamajiem īpašumiem. Latviešu sabiedrībai ir daudz samaksātu nekustāmo īpašumu, ar kuņiem varētu nodrošināt daļu aizdevumus. Bankām nebūtu riska. Aizdevumiem vajadzētu būt uz vismaz pieciem gadiem, vai labāk, uz desmit. Galvojuma lielumu noteiktu pats galvotājs. Jādomā, ka nav tāda latvieša, kas nevarētu galvot vismaz 1,000 dolāru! Caurmēra galvojuma lielumam vajadzētu būt 5,000 dolāriem. Viena miljona aizdevumam vajadzētu 200 galvotāju. Daudziem nebūtu pat grūti galvot 50,000 dolāru.

Protams, aizdevums ir jāatmaksā. Pirmajā gadā maksājumu varētu atvilkt no aizdevuma, nākošajās būtu jāmaksāt bankām. Ja caurmēra aizdevums būtu 5,000 dolāru un atmaksa uz 10 gadiem, tad galvotājam būtu jāatmaksā tikai \$ 500 gadā.

Vai tad to mēs nevarētu veikt? Daudzreiz naudu izšķiežam nelietderīgi par luksu lietām, kuņas varam pieciest. Vai samazinot tās par \$ 500 gadā būtu liels upuris Latvijai labā?

Cerams, ka pēc 10 gadiem Latvija būs saimnieciski atkopusies un aizņēmumu varēs sākt atmaksāt. Pa šiem gadiem daudzi aizdevuma galvotāji šinī saulē vairs nebūs. Atmaksu varētu testamentā novēlēt Latvijai vai mantiniekiem.

Visi, kā galvotāji, tā arī sevišķi tie, kam nav nekustāmu īpašumu aizdevuma drošībai, varētu Latvijai palīdzēt ar ziedojumiem, kas ir laba lieta, bet ar tiem Latvijas valdība pie lielāka naudas žūksņa netiek. Lai varētu kautko ievērojamāku veikt, nepieciešama prāvāka naudas summa. Tad Latvija varētu iepirkt degvielu jebkuŗā eļļas tirgotāju (OPEC) zemē un ļaut krieviem sēdēt uz savām naftas mucām.

Ar lielāku naudas summu varētu modernizēt slimnīcas un tautu apgādāt ar nepieciešamo medicīnisko palīdzību.

Šāda palīdzība Latvijai būtu labs termometrs, kas mums parādītu, cik karsta mūsu dzimtenes mīlestība īstenībā ir. Vai esam tikai patriotisko saukļu un dziesmu vārdu klausītāji, vai arī to sekotāji. Cik reižu neesam dziedājuši: "Svēts mantojums", "Tev mūžam dzīvot, Latvija!", "Par zemi, ko mīlam... mēs gribam vislielākos upurus nest", "Vai tēvu dēliem ilgi būtu mināms, kas pienākas, kad tauta vaimanās?" Varbūt vaimanājam par Latvijas pavalstniecību, lai, eventuāli, nebūtu izslēgti no īpašuma atgūšanas tiesībām Latvijā?

Latvija sauc mūs... mums jāsteidz tūlīt!...

Dr. A. VANAGS

LIELĀKĀ TAUTAS DAĻA PIELĀGOJAS...

Kultūras sakaru komiteja (lasi: čekas filiāle) piesaistīja savas vadības rindās pazīstamo gleznotāju Kalniņu; avīzei tautiešiem trimdā par redaktoru bijis cītīgais komjaunatnes un kompartijas apdzejotājs Ojārs Vācietis; par komitejas literatūras sekcijas priekšsēdētāju darbojies izpopulizētais prozaiķis Z. Skujiņš. Tātad - šo instanču "izkārtne" tika rūpīgi noformēta.

Un tā kā čeka savus "ieročus" nevienā no paverdzinātajām republikām nav nolikusi, bet tikai ļāvisi sevi "likvidēt", tad viss turpinās, taču slēptāk un rafinētāk. Ne velti sistēmas vadībā allaž atrod siltu vietu gruziņu čekistu virsvadonis Ševernadze. Bet arī visur citur visās vadošās vietās atstāti noziedzīgās partijas darbinieki, ieskaitot jauno

Savienības pagaidimperātoru. Tomēr šie darboņi ir pārāk atbaidoši un vieniem viņiem ļaut izpildīt norādījumus nav visai gudri. Tāpēc visvisādos veidos tiek panākts, ka lēmēju un izpildorgānu pulkā "brīvprātīgi" ieplūst tikpat kā visu dumpīgo grupu pārstāvji. Komunisti triumfē un svin spilgtāko uzvaru, uz kādu pat sapņos nedrīkstēja cerēt. Lai gan nemaz tik gludi nerit dažā labā scenārija cēlienā, pat ainā. Presē paviz rakstiņi, kuņos ir frāze: "Viņi panāca, ka likumu tomēr ar balsu vairākumu pieņēma..." Neviens gan nezina, kas ir šie "viņi". Laikam, kaut kas masoņu ložām līdzīgs, kuņās arī neviens nezina, kas kuņu vada, biedē, šantažē.

Primārais starpnieks starp Kremli un okupēto Latviju Peteru Jānis kādā savā rakstā par Ukrainas patreizējo "prezidentu" izsakās: vai Ukrainas nacionālisti (kuņus viņš it kā labi pazīstot, lai gan jāšaubās, vai Ukrainas nacionālisti varētu būt pazīstami ar izbijušo CK biroja locekli) "ilgi ļaus jaunajam Ukrainas prezidentam spēlēt neatkarību"? Tātad pēc Petera domām, Ukraina spēlē "neatkarības" spēli (Zīmīgi, ka viņš liek vārdu neatkarība pēdīgās attiecībā uz Ukrainu, bet piemirst to attiecināt uz viņa paša vēl arvien okupēto tēvzemi.). Ir jau šim hamelionam taisnība - rit "spēle". Un kas tad šajā spēlē visvairāk satrauc scenāristus? (Krievu disidents Bukovskis gan saka, ka "viņiem, t. i., režisoriem ir katram neparedzētam gadījumam izstrādāts savs variants) Visvairāk šos "viņus" satrauc tas, ka kaut kur kaut kas paliek bez kontroles un viņu izraudzītas vadības.

Reiz kāds cienījams vīrs, kad viņam norādīja, ka visi taču iet "vēlēt" padomju varas pārstāvjus, sacīja: "Es neesmu gājis vēlēt!" Un, lūk, tas, ka kāds atsakās scenārijā piedalīties, satrauc režisorus. Slikti ir, ja viens nepakļaujas, vēl sliktāk, ja nepakļaujas kāda organizēta grupa. Un labākais papēmiens neitralizēt dumpīgos - nolaupīt viņiem gan devīzes, gan simbolus un tad tos izmantot kā savus. Vēl labāk - ieaicināt, ielaist viņus, šos dumpīgos, savā vidū... Makšķerāķis tikpat kā neredzams un "pluralisti" un "parlamentārieši" to aizgūtnēm rij, rij un norij, lai izpildītu scenārijā paredzēto lomu. Kas attiecas uz Latviju, tad ar to izvīrītais jaunais imperātors jau ilgi pirms augustā organizētā pavērsiena vai vajadzīgo bija nokārtojis: 13. janvārī Tallinā un vēlāk Jūrmalā vairākas dienas "atpūšoties".

Bērnu lugās nereti zēnus spēlē aktrises. Vai to pamana, redz? Redz jau gan, bet izliekas, ka nemana. Jo ja neļautos apmānīt sevi, teātris neliktos īsts. Un kā ir ar tikko kā izcepto, jauno Padomju Savienību, kuņu režisori sašuvuši visai baltiem diegiem, atstājot vadībā tikpat kā visus kompartijas sekretārus un ideologus? Diegu visi redz, bet liekas nemanam, jo kā jau nesen vēl visi ticēja Staļina izcilībai un, kad nomira, sirsniņi raudāja, tā arī tagad visi it kā apburti tic, ka padomju ierēdņi pasaulei vēsta visu patiesību.

Jaunieceltais, instanču radītās, frontes frakcijas līderis kādā savā intervijā saka: "Godīgi atskatīsimies pagātnē: cik gan bija cilvēku, kas aktīvi iestājās pret režīmu?... Lielākā tautas daļa pielāgojās." Turpinot šo domu, gribas sacīt - godīgi skatīsimies arī uz šodien. Cik gan ir šodien cilvēku, kas iestājas pret "spēli", kuņu spēlē okupācijas varas iestādes, grūti apzināmu režisoru vadībā? Lielāka tautas daļa pielāgojas.

Izrādas, ka pielāgojies ir arī viens no scenārija galveno lomu tēlotājiem. Viņš šajās dienās pavēstīja un, pametot skatuvi, (iespējams, ka saņēmis vai saņems jauno, vēl nozīmīgāku lomu) izsacījās: "Tautai jāapzinās, ka viņa ir brīva". Ilggadīgajam komunistam un apspiedēj-

/ Turpinājums 15. lpp. ! /

TUKŠĀ UZVARA

Rietumos par tradīciju kļuvis politiska vadoņa vēstījums tautai: ASV-tīs t.s. 'state of the union' runa, Kanādā 'throne speech'. Kur sākumā tas bija parlamenta kārtībā nospraustais moments, kad valdībai vispārējos vilcienos jāpiesaka nākošā gada budžeta prioritātes, šodien tas jau ir krietni vairāk: vadonis uzslavē aizgājušā gadā panākto, apskata pasaules 'stāvokli' un krīzes, apgaismo vienu otru vietēju problēmu, kurai pievērsīs pastiprinātu uzmanību, utt. Tā ir lielā mērā 'politiska' runa, rūpīgi aprēķināta uz parādīšanu, ka 'vadonis redz, un zin ko darīt'. Vēlēšanu gadā nāk klāt pretinieku nicināšana, vienotības saucieni un atbalsta meklēšana publikā nākošai kampaņai.

Senāk šo vēstījumu noklausījās tikai ar karietēm sabraukuši deputāti, un par to pāris dienas vēlāk lasīja avīzēs. Tad to pārraidīja radio. Šodien izrādi televīzijā noskatās miljoni. Mēs tūlīt zinām, kas vadonim 'galvā', tūlīt varam spļaut, vai sist vaļā šampanieti.

Dž. Buša 'state of the union' runā (un vēlāk, ANO drošības komitejas debatēs) š.g. janvāra beigās bija tik daudz absurda, ka grūti nevaicāt—vai 'brīvās pasaules vadība' ir kompetentās rokās?

Mazs piemērs: Irakas Sadama nolamāšana, kamēr televīzijā paraleli parādās šī režīma mežonīgā izrēķināšanās ar gūstekņiem, pretiniekiem. Ko viņiem līdzēs prezidenta 'dusmas'? Ja par ko jādusmojas, tad par Buša muļķīgo 'uzvaras' deklarāciju tukšneša karā, kad sabiedroto tanku kolonnas vēl varēja mierīgi aizbraukt uz Bagdadu un to pašu Sadamu novākt pie malas.

Stipri iedomīgāka un jēlāka deklarācija: 'mēs uzvarējam Auksto karu'. Ir jāprasa: vai Bušs un viņa padomnieki (varbūt amerikāņi vispār) nav iepazīlušies ar pēdējo 50 gadu vēsturi? To aizmirsuši pavisam? Aukstais karš sākās ar Austrumeiropas iztirgošanu komunistiem. Berlīnes blokāde un mūris, austrumvācu, poļu, ungāru, čehu noasiņošana—kur palika varenie amerikāņi? Nespēja pat pievērtē aizkavēt Kubas pāreju komunistu orbitā. Nē, Auksto karu 'uzvarēja' vienkārši cilvēki okupētās zemēs, kas no paaudzes uz paaudzi neuzdeva brīvības un demokrātijas ideju un, lai cik smags par to pienāca personīgs rēķins, bez nekādas palīdzības izturēja līdz t.s. 'socialisma' bankrotam. Varbūt tieši atkārtota vilšanās ar Rietumu 'solījumiem' un 'deklarācijām' viņus pārliecināja, ka palīdzība nenāks, ka būs pašiem jārikojas. Tādā gaismā Buša 'uzvara' ir negodīga, zagta un nepienācīga nopietnam valstsvīram.

Pat ja kāds viņam ticētu, kur palikuši uzvaras augļi? Miera laikā, kad uzvarēts lielākais pretinieks, vadonis samazina bruņotos spēkus, pievēršas pašmāju labklājības atkopšanai. Ne Bušs. Militārā rūpniecība ir tik liela, tik stipri integrēta valsts ekonomijā un, acīmredzot, veiksmīga ar 'politisķiem savienojumiem', ka izsludinātie 'samazinājumi' neko principā nemaina—laikā, kad ekonomijai un izglītībai tieši nepieciešami jauni virzieni, masīvi ieguldījumi. Tukša 'uzvara'!

Gudrs uzvarētājs arī visādos veidos nodrošina miera stāvokli, miermīlīgu tālāku attīstību. To Bušs neprata ar Sadamu, un ir pazīmes, ka viņš to vēl fundamentālāk nepratis ar bijušām padomju impērijas sastāvdaļām.

Uzvarētājs, vispirms, ir bargs. Viņš tiesā pretinieka 'vainīgos' un izravē potenciālus jaunu draudu nesējus. Ja reiz jaunais komūnisms 'oficiāli' avārijis (kā to apgalvo arī Krievijas Prezidents Jeltsins), laiks klāt Nimbergas apmēra prāvai, kura dienas gaismā vestu visus čekistus, nodevējus, 'aģentus', ziņotājus, sitējus, omoniešus, partokratus, utt. Šos ļaunuma perinātājus bez žēlastības jāizgriež no bijušās impērijas miesas (kā citā reizē darīja 'denacifikācija'), lai slimība nevarētu atgriezties. Ir stulbi domāt, ka tādus cilvēkus nomierinās ar 'palīdzības' kukuļiem. Tieši otrādi: palīdzība dod viņiem iespēju atvilkt elpu, pārorganizēties. Bet ko mēs redzam? Bušs un citi 'uzvarētāju' vadoņi bez kritiskas domas pieņem pektīņus, ka tieši 'palīdzība' ir 'vajadzīgais'. Vajadzīga pamatīga staļļu tīrīšana, un tad tikai palīdzībai būs nozīme!

Palīdzību nekad nesniedz akli, bet ar norādījumiem: jāveicina privātais sektors, it īpaši lauksaimniecībā, jānostiprina sazināšanās tīkli, jāatver robežas, militāro rūpniecību jāpārsviež civiļpreču ražošanā, utt. Ko mēs redzam? Tādu norādījumu nav. 'Palīdzība' lielā mērā palīdz uzturēt veco, korupto sistēmu un tās ierēdņus.

Vēl skumjāk: aizmirsts morālais princips, ka vardarbības upurim lielākas tiesības uz palīdzību, kā nelietim. Arī—steidzamāka vajadzība, jo citādi jaunai vardarbībai atkal nespēs turēties pretī.

Bet ko mēs redzam? Tas atgādina ziepju operu. Re, nelietis pēkšņi bankrotējis, deklarējis vēlēšanos laboties (bet vēl nav, nedomā maksāt soda naudas, nav pat atzinis vainu), un nu mēs, fascinēti, visi metisimies palīgā viņam financēt svētceļojumu. Tajā pašā laikā viņa sabradātie, izvarotie drūzmējas pielepnu konferenču zāļu durvīm ar izstieptām rokām—lai nu arī tā atlektu pa drupatām no uzvarētāju bagātā galdā. Un ne vārda par koloniālās armijas daļām, kas vēl sēž kā okupanti t.s. 'brīvās' zemēs. Ja kas draud rietumu tik karsti lolotai 'stabilitātei', tad šie ienīstie, nevienam nevajadzīgie garnizoni atrodas tālu pirmā vietā. Plaši iet vaļā viņu ieroču, 'specialistu' irēšana un pārdošana vietējām mafijām un attāliem 'trešās pasaules' virsaišiem (kuriem arī sūtam 'palīdzību'!).

Tā nu iet ar jaunāko Buša 'uzvaru': ne tā bija pelnīta, ne tā tiek izvesta līdz galam. Brīnums nokritis no gaisa, un neviens nemāk ar to pienācīgi, loģiski apieties. Fonā: grūti ekonomiski laiki pašiem 'uzvarētājiem', nogurusi publika, kas par 'palīdzību' grib dzirdēt tikai vietēji, ne aizjūru apjomā. Eiropā: klāt bēgļu krīze. Liekas, ka vesela paaudze nevēlas vis 'celt brīvību' kur tā no jauna ieradusies, bet grib pamest bēdas un braukt labāk dzīvot tur, kur tā jau pilnā mērā baudāma. Tāpēc vien spēcīga palīdzība Austrumeiropas valstīm ir nepieciešama—lai no tām neizbrauktu tieši tie gari un smadzenes, kas brīvību varētu atjaunot.

Kas tā par 'uzvaru', kas konkrēti neatbalsta cerības un iespējas—pie tam tādas, kas ievestu labvēlīgas, paliekošas maiņas? Kas tā par 'uzvaru', kas neno drošina jauniem centieniem pamatus ar labu padomu un praktisku palīdzību? Kas tā par 'uzvaru', kas neliek vainīgiem atzīties, lūgt piedošanu un maksāt sāpju naudu? Tā ir tukša 'uzvara'. Tā ir tā pati vecā varas vīru runāšana pie mazliet mainītiem bļendukiem un karogiem.

Vai mēs tādu 'uzvaru' varam atļauties kritiskā brīdī? Vai ilgi mūsu vadoņiem ļausim ar tādu 'uzvaru' plātīties?

valsts deputātam būtu jāzin, ka tauta nebūt vēl nav brīva. Tālu vēl līdz brīvībai. Topošā Slāvatvija nav brīvība. Sapnis par brīvību ar katru soli attālinās, kā Daukam attālinājās tā vieta, kur jūza saiet ar debesīm.

Īsti dārgas lietas parasti nedāvina. Un ja tomēr dāvina ko vērtīgu, tad jāgaida, ka dāvinātājs pēc zināma laika (vai arī tūlīt) kaut ko prasīs pretī. Un var pat būt tā, ka prasīs par dāvinājumu pretī lielāku vērtību.

Pirmie pretī prasījumi jau ir iezīmējušies: kolonistu atstāšana tur, kur tie sasūtīti; okupantu parādu maksāšana; sarkanarmijas kadru iekļaušana topošajos Slāvatvijas militāros formējumos; Jaunhonkongas radišana Latvijā, tuvu pie potenciālā patērētāja; iespējamā sa- saiste ar jauno Padomju Savienību, ar kušu savstarpējie pazemojošie līgumi jau ir parakstīti un tajos ietverti gan pilsonības, gan robežu jautājumi.

Un dzīve rit tālāk... No nolaupītā mēteļa (brīvības) jau atdotas vairākas pogas. It kā atdots arī pats mētelis, bet izrādās, ka tas tomēr nav nolaupītais mētelis, bet cits. Un nu ietiepīgajiem nolaupītā mēteļa prasītājiem cenšas iestāstīt, ka arī atdotais, jaunšūtais būs tīri labs...

GUNĀRS FREIMANIS

BRĪDINĀJUMI VARONSLAVAS ATCERĒ

Plkv. O. Kalpaka piemiņas vakarā š. g. 6. martā, Bostonā, Voldemārs Antiņš teica delikātu runu. Viņš pieminēja tos bezcerīgos laikus, kad 1919. gada rudenī Rīgu atstāja vāji apbruotas studentu rotas, kuņas toreiz izsmēja vāciskā Rīga. Brīvības gars, kas strāvoja visos kaņavīros, panāca nevien Rīgas atbrīvošanu, bet padzina visus ienaidniekus no Latvijas robežām. Tautas augstākais sapnis bija piepildīts. Tauta bija kopā ar saviem cīnītājiem. Diemžēl 2. pasaules kaņš sauca tēvus un dēlus doties asiņainā cīņā pret aziātu ordām, kas atkal tīkoja pēc latvju zemes.

Trīmdā visus gadus esam cīnījušies par Latvijas neatkarības atgūšanu un komunistu varas likvidēšanu. Neatkarība it kā būtu atgūta, bet cīņa pret komunistu paliek vēl nav galā. Mums jātiek vaļā no tām, no viņu iestādēm un likumiem. Mēs nedrīkstam atbalstīt un pieņemt, t. s., "nulles" variantu pavalstniecības jautājumā. Ja to darīsim, tā būs tautas agra nāve. Mums jāievēro 1922. g. satversme un tās likumi jārespektē ikvienam, kas dzīvo Latvijā. No tāluma mēs briesmas redzam labāk. Redzam to, kas notiek pie apvāršņa. Kaut Latvija ir atzīta no 50 citām valstīm kā "neatkarīga", tomēr latviešu tauta nejūt brīvību un drošību svešu un nevēlamu imigrantu un armijas aplenkumā.

Ko šai gadījumā varam darīt? - Atbalstīsim mūsu tautu un viņas nacionālās organizācijas, kā LNNK, Pilsoņu komiteju, LTF labo spārnū, Latviešu Nacionālo Kaņavīru Savienību, DV un invalīdus, draudzes, baznīcas, kas cīnās par latvisku Latviju ar 1922. gada satversmi.

Nožēlojami, ka apzinīgi un atklāti dažas personas, kas atrodas ministrijās un departamentos, atklāti simpātizē un pat veicina "nulles" varianta pieņemšanu. Tas pats sakāms par tiem politiskiem analfabētiem, kas šajā pusē tiem piepalīdz.

Ja tas tiem izdotos, tas būtu vislielākais noziegums pret latviešu nāciju, kad dažu desmit gadu laikā mēs kā tauta tiktu noslīcināta krievjūrā. Darīsim visu, lai palīdzētu cīnītājiem par latvisku Latviju!

V. Antiņš runu nobeidza ar vārdiem: "Es ticu, ka Lāčplēsis no Daugavas visaugstākā krasta nogrūdīs sarkano mēri visdziļākās dzelmēs un mēs kopīgi varēsim dziedāt 'Daugaviņa puto balti, viņi vaid un skalojas' ".

OSVALDS AKMENTIŅŠ.

SKATES ADELAIDES KULTŪRAS DIENĀS

"Ievērojami darbi" - ļoti drūmu un negatīvu domu izpausme - rakstā uz tumšas krāsas noklāta audekla bija Imanta Tillera darbs. Kāpēc tāds darbs? Psihologi teiktu - tas cilvēks sauc pēc palīdzības, viņš grimst tumšā nospīstībā. Septiņdesmito gadu sākumā Amerikā un arī citās zemēs bija modē rakstīt saukļus uz audekla, krekliem u. t. t. Sodien rakstī vairs netiek rakstīti (ar

DZĪVES VIRPULĪ.

No Ed. Keiļa albūma.

Vizīte Maskavā

- Berklāva kungs, kā jūs varat zināt, kas notiek aiz jūsu muguras?

- Atkal kungs Berklāvs ar niķīgu protestu.
- Saki, man ir sēdēšanas laiks.

/ Turpinājums sekos /

pindzeli) uz audekla, tikai krekliem... Otrs "ievērojams" darbs bija - 5 papīri ar melnu krītu sastrīpoti un sauklis - ierake-

tīts vienā papīrā! Patīkami, ka Kultūras dienu organizētāji bija iedomājušies izstādīt arī "bērnu dārzā" taisītus darbus! Žēl, ka klāt nestāvēja skolotāja, kas varētu izskaidrot, kāpēc bērns tādu skrīpējumu taisījis. Vai vecāki pret to slikti izturējušies? Sodien Austrālija atzīst bērnu tiesības. Tāpēc, laikam, latviešu kultūras parādē rādām, ka mēs bērnu tiesības atbalstam.

Mākslinieks ir brīvs, tas var taisīt visu ko. Izstādes organizētājam un iekārtotājam jāplāno tā, lai neviens nav noraidīts, bet nevar izstādīt visādas idiotiskus eksponātus, ja reprezentē savu tautu. Skati kārtot ir tik pat liela māksla kā darināt augsta standarta mākslas darbu. Nav labi salikt visus darbus kaudzē un uzkarināt kā pagadās, vienīgi izlikt pašam savu darbu prominentā vietā. Administrācija un gleznošana ir divi dažādas lietas. Ja rīko personīgu solo izstādi, tad jau var citādi uzvesties.

Bija interesanti vērot, kā daži mākslinieki ir auguši un citi atkal stāv iesaluši vienā posmā. Un ir tādi, kas slīd uz leju...

Patīkamu iespaidu atstāj M. Stīpnieces kubistu stilā gleznotās meitenes ar mierīgiem sejas vaibstiem un dzīvām krāsām. To pašu var teikt par redzētām L. Meilertes gleznām. Un patīkami skatīties arī uz I. Ozoliņas dabas skatiem. L. Svīķeris, kā parasts, rāda maigas krāsas pludinātas ūdens krāsas abstrakcijas. Ļoti pievilcīgi darbi. To var teikt arī par abu Adelaides Jansonu darbiem, uz kuriem skatoties nerodas nospiedoša sajūta. V. Mednis nav mainījies. Kapara krāsas "ieskrāpētās" ainavas latviešiem mīlas. A. Sodums mainījies. Krāsas nav tik pievilcīgas, bet darbi ir uz augstas tehnikas līmeņa, kā senāk. Temats tautisks un iet pie sirds latviešu vidējai un vecākai paaudzei. G. Jurjāna spilgto krāsu abstraktais darbs interesants, nosaukums, varētu teikt, - maldinošs.

I. Krūmiņa foto kolāžās nekas nav mainījies, tikai cenas gājušas uz augšu. Vai viņš vispār prot gleznot? G. Krūmiņš senāk lietoja spilgtākas ūdens krāsas un interesantākus tematus. I. Supes darbi ir ļoti nostrādāti, bet temats ļoti drūms un melnā krāsa nepalīdz gūt labāku noskaņu. Viņš savas spējas pilnīgi neizmanto. V. Bardam 8 bildes. Gleznojumi dzīvi, dominē sarkana asins krāsa. Darbos ir stāstījums - cīņa ar kaut ko, par kaut ko. Ceturtā bildē ir arī cilvēka seja. Vai tas zemes dēls? Darbi rosina domāt.

I. Sēnberga-Nāgele gleznojusi uz pelēcīga pamata gaišas un maigas abstrakcijas. Gribētos ilgi skatīties tādos darbos. I. Būmanes darbos krāsas sarkanas, dominē divos, trešajā - nobāl. Rosina domāšanu. L. Dombrovska-Larsenas darbos jūtama krieva Kadinski ietekme! Dzīvas krāsas, daudz kustību, var izdomāt visādus notikumus. T. Baltakmens darbos pludinātas un noteiktas ūdenskrāsu līnijas ar mierīgiem toņiem, nomierinoša jūtu izpausme. M. Jesēviča maigu toņu ūdenskrāsu darbos izpaužas dzīves prieks. I. Windram tādos pašos toņos dabas skati. Dz. Knoch "tiptich" bija uzstādīts otrādi. Ideja šim darbam nāk no Atmosfēras fotogrāfijas, ko uzņēmis satelīta aparāts Amerikā. Kontinenti dienā un naktī. Spilgtas krāsas. M. Gauja vienmēr rādījis ļoti augstas kvalitātes tehnikas darbus. Patīkami redzēt pārmaiņas. Tagad stilizēti skati, spilgtas krāsas, noteiktas līnijas. Darbos izpaužas prieks un dzīvība. Tos bez apnikuma varētu skatīt katru dienu.

Mēs visi nestāigājam uniformās. Visi nevar gleznot vienādi. Nedrīkstētu māksliniekus noraidīt, ja viņa darbs ir zemākas kvalitātes. Latviešiem jūtas kopā. Pa vienam mēs iznīksim. Tomēr cilvēki, kas uzņemamas reprezentēt savu tautu nevar rīkoties kā tirgū. Atceros, senāk tautas deju dalībniekiem bija kājās visādas kurpes, tagad visiem vienādi apavi. Daudz kas mainījies uz labo pusi. Skatei nepietiek ar 4 dienām. Cilvēki nespēj būt visur vienā laikā.

Foto skatē visas fotogrāfijas bija vienāda lieluma.

Eduardam Voitkunam 16 uzņēmumi, kuņos redzējām Latvijas skatus, kas atdzīvināja atmiņas.

Jurim Krieviņam, kas ir ļoti populārs fotogrāfs Latvijā, bija 12 uzņēmumi. Varēja lasīt arī viņa minibiogrāfiju angļu un latviešu valodās.

Austrālijas augus 2 uzņēmumos rādīja Oļģerts Knoch.

Georgam Petrovam 4 uzņēmumi. Lielu ziņkārību skatītājos radīja auto sadursme pie kādas garažas.

Artūram Berķim 13 uzņēmumi, lielāko tiesu no Austrālijas. Fotogrāfus-iesācējus saistīja izdekorētais Adelaides latviešu nams ar pūtēju orķestri uz skatuves, vīru kori, jaukto kori un meiteni. Tas uzņemts ar 5 daļās sadalīto lēcu.

Rīgas Operas nama foto bija ASV fotogrāfa Reīpa Aboltiņa devums skatei.

Dzidrai Knochai bija 20 uzņēmumi, kuņos bija tvērti Austrālijas skati.

DZIDRA KNOCHS

Latvijas kultūras ministrs Raimonds Pauls spēlē klavieres, raksta jūsmīgu estrādes mūziku, ceļ operu, dibina mūzikas klubus, rīko dziesmu svētkus, pa starpām "sit futeni" un uzdamo. Ar vienu vārdu, darbīgākais no darbīgākiem latviešiem Latvijas kultūras laukā.

Būsīm modri, Paula koncerttūre sākas Kanadā - 24. aprīlī, Toronto Centrā!

E. K.

AICINĀJUMS UZ RĒZEKNI

Pasaules latgaliešu konference

Tu mani nobūri -
Tū, mūžam mainīgā.
Man tevi neuzburt,
Sirds jūtas vainīga.
Ar miglas līdumiem,
Ar gaismas spīdumiem -
Kā sapnis pagalvī
Tu - Ezerzemīte.

Jau skaitās 1992. gada pavasara dienas. Katra no tām mūs tuvina svarīgam un nebijušam notikumam Latgales dzīvē - Pasaules latgaliešu konferencei Rēzeknē. Tā notiks no 11.-13. augustam.

Svarīgi ir tas, ka Rēzekne otru reizi šinī gadsimtā kļūst par nozīmīgu, es teiktu, liktenīgu lēmumu pieņemšanas vietu.

Atcerēsimies 1917. gadu, kad risinājās jautājums par vienotu Latviju. Šis vēsturiskais saiets notika Rēzeknē. Sirmajai pilsētai, kuņa skaita 8. gadu simteni, tas ir liels gods un atbildība.

Kopš aizvadītā gada 14. augusta Aglonas sanāksmes, kad tika izlemts par šī gada pasau-

les saietu, ūdeņu aiztecējis daudz. Te jāmin smagās puča dienas, kad vienīgi Latgales televīzija varēja vēstīt visai Latvijai, par ko saņēma tās pelnītu atzinību. Šīs dienas mūs ātrāk pietuvināja Neatkarīgai Latvijai, kad arī lielais austrumu kaimiņš atzina mūsu republiku de jure un de facto. Tad nāca lielais atzīšanas laiks, kas maz pa mazām ievēd Latviju kā patstāvīgu valsti Eiropā - pasaulē. Bet tas šobrīd nav pasargājis mūsu Latgali, visu Latviju no ekonomiskajiem sarežģījumiem, krīzēm. Vēl jau tikai sarunu līmenī iet runa par kaņšpēka (bijušā PSRS) - aizgājušās piomju iekārtas balsta un stipruma, izvešanu. Kaut tas pamazām sāktu praktiski piepildīties dzīvē! Paldies Dievam, Māras zeme ir pagaidām pasargāta no upuriem, no pilsoņu kaņa.

Pasaules latgaliešu konference un pieminēja "vienoti Latvijai" atdzimšana ir galvenie notikumi visai Latgalei un arī Latvijai. Ja kāds paziņā aptur mūs uz ielas Rīgā, jautājums ir: "Kā būs ar 'Māru'?" Tādēļ mēs ļoti ceram uz igauņu speciālistu goda prātu un Pēterburgas strādnieku un administrācijas atbalstu, lai 13. augustā, ap plkst. 10:30, mēs, klātesošie, un visa Latvija (televīzijas tiešā pārraidē) būtu liecinieki, kā no gruvešiem paceltā Māra ar zeltīto krustu atkal svētī savu zemi.

Daudz šajā laikā veicis māksl. Osv. Zvejsalnieks, pilsētas valdes loceklis un mākslinieku sabiedrības "Latgale" valdes priekšsēdētājs. Jau no pašiem sākumiem viņš bija galvenais sakaru uzturētājs ar Jansonu, pieminēja autora dēlu, kultūras fondu un organizācijām, kas veic izpildīšanas darbus. Varam viņam novēlēt tikai spēku un izturību šī darba beigā posmā.

Pilsētas valde dara visu iespējamo, lai sagatavotu laukumu, kur atkal lemts pacelties "Mārai", pabeigt jaunās viesnīcas iekārtošanu. Sākušies remontdarbi konferences norises vietās.

Neskatoties uz ekonomiskām un saimnieciskām nedienām, konferences sagatavošanas darbs rit pilnā sparā. Jau pagājušā gadā jaunā māksliniece Gundega Rancāne izstrādāja konferences emblēmu. To izgatavoja firma "Dailrade" divos dažādos materiālos.

To latgaliešu zinātnieku un sabiedrisko darbinieku skaits, kas vēlas uzstāties šo triju dienu laikā, jau ir tuvu 40 personām. Tie ir pasniedzēji Latvijas augstskolās (LVU, RTU, Daugavpils un Liepājas ped. inst.), skolotāji, ekonomisti, pensionēti skolotāji. No Rietumiem pirmie pieteicās Dr. J. Dimants, jr., T. Puisāns, P. Puduls, A. Spoģis un citi. Mēs ļoti gaidām atsaukties Rietumu vēsturniekus un valodniekus. Pārsteidza, ka pieteicās jauntapušais zemnieks Klovāns (no Viļāniem), gribēdams pieteikt savu vārdu par liņu audzēšanas nozīmi Latgalē (liekas, vairāk kā aktuāli).

Visvairāk pienāk materiāli par valodas jautājumiem, izloksnēm un dažādu novadu dialektiem (doc. A. Reķēna no Liepājas ped. inst.). Laikraksti "Rēzeknes vēstis", "Mōras zeme" regulāri informē par rīcības komitejas paveikto un plāniem tālākos mēnešos. Darba pilnas rokas ir Latgales kultūras centra izdevniecībai, Elkšņa vadībā, jo jāgatavo izdošanai "Olūta" svētku (domāts konferencei) numurs. Tiek apkopotas referātu tēzes pavairošanai. Arī konferences grāmatu galdā parādīsies jauni izdevumi.

1990. g. aizsākās darbs pie I latgaliešu filmas "Cylvāka bērns" (rež. J. Streičs). Un 1991. g. II Ziemsvētkos filma, kuŗas pamatā J. Klīdzēja darbs, nonāca pie rēzekniešiem. Prieka asaru pilnām acīm, kājās stāvēt, ap 700 skatītāju sveica J. Streiču un radošo grupu. Man bija tas prieks līdzdarboties filmas tapšanā kā direktora vietniekam.

Laikā no 9.-12. augustam varēsīm filmu skatīties Rēzeknes kino teātros. Šis kino darbs ir kļuvis par Latgales īpašumu. Pirmo reizi Latvijas

kino vēsturē pa 1 milj. rbļ. to iegādājās Rēzeknes un Daugavpils pilsētu valdes.

Tā, pa solītīm tuvojamiem latgaliešu lielajai tikšanās reizei. Rīcības komiteja vēlas, lai visi latvieši mājās un trimdā saprastu, ka šis saiets nav kāda seperatisma izpausme, bet vienīgi karsta vēlēšanās pēc daudziem gadiem izdarīt kopsavilkumu nozarēs, kuŗās latgalieši kopā ar visu latviešu tautu pateikuši savu latgalisko "es". Mūsu uzdevums ir pāņākt latgaliešu gramatikas, vārdnīcas un mācību grāmatu izdošanu. Tikai tad jaunatne lasīs plašo latgaliešu literatūras klāstu.

Svarīgi ir atbalstīt Latgales ekonomiju, it sevišķi, lauksaimniecību. Daudzo iekārtojāmu mīdītā, izmocītā Latgales zeme gaida savus saimniekus. Mūsu cilvēku sirdssāpe ir vides sakoptība. Tādēļ jo iepriecina fakts, ka aizvadītā gada prēmijas "Sējējs" laureātu vidū ir kokaļnieks Antons Rancāns. Rēzeknes Latgaliešu kultūras biedrības izvirzīts, viņš bija vienīgais mūsu novada pārstāvis. Viņa pēdējo gadu galvenais darbs - krucifiksu atjaunošana Latgales laukos.

Kad sanāksim Rēzeknē, būsīm aktīvi konferences darbā. Aicinām visus nākt kopā, atstājot mājās aizvadīto gadu strīdus un sāpes. Izstrādāsim pa gatavam priekšlikumam konferences rezolūcijai. Neaizmirsīsim, ka Pasaules latgaliešu konference ir padarītā un veicamā darba svētki.

Nāc! Nāc!

Ar brāļiem padziedāt,

Ar māsām padziedāt.

Tas padebešu kalns -

Tas mūsu sadziedāts.

Un ja kādreiz aiziet grib,

To turi ciet, turi ciet.

Ap mūsu Latgali

Vēl kalni jāsadzied.

"Ezerzeme"

(No krājuma Vālodzīte, P. Jurciņš)

PĒTERIS KEIŠS,

Rēzeknes latgaliešu kultūras biedrības valdes un Pasaules latgaliešu konferences sagatavošanas rīcības komitejas priekšsēdētājs.

- Tuvāku informāciju par Pasaules latgaliešu konferenci var saņemt no - P. Keiņa, Atbrīvošanas alejā 174, 228100 Rēzekne, Latvija; A. Spoģa, Breslauerstr. 44, D - 4400, Münster, Germany, vai Dr. J. Dimanta, jr., 2330 Innsbruck Parkway, Minneapolis, MINN 55421, USA.

DOBELES I VIDUSSKOLAS JUBILEJA

Dobeles I vidusskolai 1992. gada rudens nāks ne tikai ar jaunu mācības gadu, bet arī ar jubileju - kādreizējai Dobeles pilsētas ģimnazijai aprit 70 gadu un 1992 gada 19. septembrī skolas absolventu salidojums.

Ierosinājums par vidusskolas atvēršanu izteikts jau 1920. g. Pilsētas valdes dome atrada atbalstu vairākos apkārtējos pagastos, kas vēlējās savus jauniešus sūtīt skoloties un piekrita skolu atbalstīt materiāli. Rezultātā 1922. gada 14. martā pilsētas valde "... pilnvaro Dr. Edgaru Francmani, Kristapu Valdovski un Jāni Slavu vest sarunas ar Izglītības Ministriju par vidusskolas atvēršanu Dobelē nākošā mācības gadā..."

Vienošanās par pedagoģiskā personāla atalgošanu, skolas naudas lielumu, kā arī iespējām trūcīgākajiem skolēniem to atlaist un citiem saimnieciskās dabas jautājumiem tika panākta, un 1922. gada rudenī Dobeles vidusskola paziņoja apkārtējo pagastu iedzīvotājiem:

"Lai veicinātu vispārējo izglītību, pasargātu jauno paaudzi no liepilsētu kaitīgās dzīves un dotu laucinieku bērniem iespēju apmeklēt skolu tuvāk pie viņu dzīves vietām, kur vecākiem būtu iespējams bērnus biežāk pārraudzīt, Dobelē ar

tekošo mācības gadu atvērta vidusskola..."

Telpas, gan visai šauras, tika iedalītas 6. klasīgās pamatskolas ēkā, bet drīz sekoja projekti, kā tās paplašināt, pārbūvējot muižas klēti vai pat veidojot grandiozu būvi pils drupās. Vēlāk nopirka ēku Skolas ielā 2 (tagadējo bērnu Mūzikas skolu).

1922. gada rudenī sāka darboties I klase ar 17 skolēniem. Pirmais skolas pārzinis bija Jēkabs Kamols. Pirmo skolotāju skaitā - Ernests Francmanis, Marija Francmane, Kārlis Knohs, māc. Jānis Straumanis, Kristaps Ulmanis, Milda Ulmane. Turpmākajos gados direktors bija Ernests Francmanis, vēlāk - Jānis Jurgens.

Skolā rosīgi ritēja sabiedriskā dzīve - darbojās skolnieku puciņš "Ausma", kas izdeva žurnālu "Rīta Blāzma", sporta pulciņš, orķestris, "Latvijas Vangu" nodaļa, 437. mazpulku, 608. Sarkanā Krusta jaunatnes pulciņš un 181. skautu pulciņš.

Varbūt Jūs esat Dobeles vidusskolas jeb Dobeles pilsētas ģimnazijas bijušie audzēkņi, Jums saglabājusies kāda skolas gadu fotogrāfija, grāmata. Jums noteikti ir jaukas atmiņas, kuņas ierakstītas audio kasetē. Varat tās atsūtīt uz Dobeles novadpētniecības muzeju Zaķa ielā 31, telefons 21309.

Vasarā no jūlija mēneša visi bijušie dobelnieki tiek laipni aicināti uz Dobeles muzeju, kad, cerot uz visu bijušo absolventu līdzdalību, izveidosim ģimnazijas piemīņas izstādi.

Gaidot un cerot uz atbalstu,

GUNTA MELĶE,
Muzeja direktriese.

VASARAS BĒRNU NOMETNE BURTNIEKOS

Kas ir tas nezināmais vārds, kas jāatmin, lai augšām celtos nogrimušā Burtnieku pils? Šo nezināmo vārdu mēģināsim atminēt šovasar, Burtniekos, Latvijā, vasaras bērnu nometnē.

Rudenī par šo nometni jau rakstījām, lai gan par nometnes vietu minējām Vaidavu. Mums neparedzētu apstākļu dēļ, ar īpašnieka lūgumu, nometnes vieta bija jāpārceļ uz Burtniekiem.

Nometni sāksim 18. jūlijā un noslēgsim 8. augustā ar lielo ugunsgrāvu. Nometnē uzņemam bērnu vecumā no 8 līdz 14 gadiem. Vēl nevaram pateikt piedalīšanās maksu, bet tā varētu būt, atkarībā no dolāru izmaiņas, naudas vienību un dzīves dārdzības pieaugumu dzimtenē, ap \$ 15 nedēļā. Latviski nerunājoši bērni nometnē netiks uzņemti. Nometnes atbildīgā vadītāja pienākumus un nodarbību sagatavošanu uzņēmis A. Brūmelis, Toronto. Saimniecisko daļu - O. Ozoliņš Valmierā.

Trīnādas zemēs dzīvojošos bērnus, kas vēlētos piedalīties nometnē, lūdzam pieteikt līdz šā gada 1. maijam A. Brūmelim, 3 Tardree Pl., Scarborough, Ontario, Canada M1R 3X2 ; tālrunis 416-757-0672.

A. B.

SPORTS:

LATVIJA ZIEMAS OLIMPISKĀS SPĒLĒS FRANCIJĀ

LNAK sarīkojumā, kas notika 2. martā, Toronto, Dāvis Maksiņš, LNAK pārstāvis Kalgarijā un palīdzības fonda "Zelts Latvijai" dibinātājs, stāstīja par latviešu sportistu piedalīšanos ziemas olimpisko sporta spēļu sacensībās, Albertvillē, Francijā. Stāstījumu ilustrēja ar slīdiņu uzņēmumiem uz lielā ekrāna. Maksiņam izdevies iesaistīt Latvijas bobslejistu atbalstīšanā vairākas kanadiešu firmas. Grūti ticēt, ka bez šī Kalgarijā noorganizētā atbalsta tie būtu varējuši spēlēt piedalīties. Maksiņš bijis bobslejistu pavadonis Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē uzdevumā.

Izcilais bobslejists Jānis Ķipurs, kas iepriekšējā Olimpiādē ieguva zelta medaļu, treniņā ievainoja kāju un nevarēja sacīkstēs startēt.

Iepazīstoties ar Latvijas bobslejistu un raga-

viņu (Luge) sportistu agrākiem panākumiem iepriekšējā Ziemas Olimpiādē, pasaules meistarsacīkstēs un citās internacionālās sacensībās, varēja cerēt, ka šīnī sportā latviešiem ir lielas cerības iegūt kādu medaļu, varbūt par zelta. Tas tomēr nenotika. Vīlušies bija sporta ļaudis Latvijā un svešumā.

Gribu tomēr apgalvot, ja viņu vārdiem neietu līdz agrāk iegūtā slava, iegūtās 14. un 15. vietas 40 bobslejistu starpā mums liktos ļoti labs sasniegums. Tāds tas arī bija. Aiz Latvijas palika Krievijas, Japānas, Čehoslovākijas, Norvēģijas, Taivānas, Rumānijas, Holandes, Austrālijas, Bulgārijas, Monako un citu valstu vienības.

Iepazīstoties tuvāk ar apstākļiem, kādos latviešiem bija jāstartē, saprotams, kāpēc vienības neguva cerētos panākumus.

Pirmkārt, sakarā ar drāmatiskiem notikumiem dzimtenē, sportistiem viens treniņu gads aizgāja zudumā. Sekmes šajos sporta veidos ir ļoti atkarīgas no bobsleju konstrukcijas. 1988. gadā labākās pasaules bobslejas izgatavoja Latvijā. Starplaikā interese par šo sporta veidu ir dubultojušies un, pielietojot moderno tehniku, jaunās bobslejas ir pārspējušas Latvijas ražojumus. Kamanu slīdes var būt no materiāla, kas braucot lielā ātrumā sasilst, kausē ledu un sekobobsleja ātrumu. Bobsleju četrinieku sacensībās bija 29 vienības, bet divniekos pat - 46.

Latvijas bobslejisti vēl bija citas grūtības. Cituvalstu braucēji pēc ik nobrauciena varēja atpūsties. Par viņu braucamiem rīkiem rūpējās mehaniķi. Diemžēl, mums nesaprotamu iemeslu dēļ, latviešu sportisti paši stundām ilgi strādāja, cenšoties salabot un uzlabot savu bobsleju. Līdzpaņemtie 5 mehaniķi tanī pat laikā bija aizņemti kaut kur citur. D. Maksiņš to apliecināja ar slīdiņu uzņēmumiem. Trūka arī Latvijas Olimpiskās komitejas draudzīga, uzmandrinoša atbalsta. Viss tas iespaidoja psihiski.

Latviešu braucēju starti bija ļoti labi, bet tālākā ceļa mīnusu sekundes pārvērtās plusos, jādūmā, braucamā rīka dēļ.

Rezultāti vīriešu divnieku bobsleja sacensībās:

1. Šveice - 4 min. 03.26 sek. (4 nobraucienų kopsūmms),
 2. Vācija - 4 min. 03.55 sek.
 15. Latvija (Sandis Prūsis, Andris Plūksna) - 4:05.62.
 16. Latvija - (Zintis Ekmanis, Aldis Intlers) 4:06.33.
 46. Portoriko - 4.41.61.
- Cetrinieku rezultāti:
1. Austrija - 3:53.9.
 2. Vācija - 3:53.92
 3. Šveice - 3:54.13
 14. Latvija (Sandis Prūsis, Juris Tone, Ivars Bērzuks, Andris Plūksna) - 3:55.92 (59.05, 59.07, 58.72, 59.08).
 16. Latvija (Zintis Ekmanis, Aldis Inklers, Boriss Artemjers, Otomārs Richters) - 3:56.72 (59.02, 58.99, 59.35, 59.36).
 29. Virdžīnas salas - 4:10.35.

- Vīriešu vieninieku kamanīpas (Luge):
1. Vācija - 3:02.363
 2. Austrija - 3:02.669.
 13. Latvija - 3:04.674 (45.785, 45.906, 48.458, 46.527, Agris Elerts).
 34. Jugoslāvija - 3:16.655.
- Sieviešu kamanīpas:
1. Austrija - 3:06.696.
 2. Austrija - 3:06.769.
 3. Vācija - 3:07.115.
 11. Latvija (Anna Orlova) - 3:08.798.
 14. Latvija (Evija Šulce) - 3:09.207.
 15. Latvija (Ilute Gaile) - 3:09.295.
 16. Kanada - 3:09.521.

Latvijas vienības sacīkšu tērpī bija dari-

nāti Kalgarijā, Kanadā.

Monako bobsleju vienībā bija princis Alberts Grimaldi, patīkama un sabiedriska rakstura persona. Ar viņu iepazinās arī Maksimš un vēlējās iepazīstināt ar latviešiem un to sporta vadību, jo princis arvien bija reportieru un TV kameru aplidots. Tādā veidā latvieši būtu ieguvuši redzamību. Latvijas Olimpiskās komitejas priekšēdis V. Baltiņš neveltīja Maksima ierosinājumam nekādu vērību. Vispār, Latvijas sporta vadība ne labprāt vēlējusies uz klausīt svešuma organizāciju padomus, uzskatot, ka tā esot iejaukšanās viņu darbā. Tas, protams, neatbilst īstenībai. Bija tikai vēlēšanās pakalpot ar šejienes pieredzi.

Runājot par nākotnes izredzēm bobsleju sportā, grūti paredzēt, kādas tās būs. Latvijas sportam trūkst līdzekļu, bet šis sporta veids ir dārgs. Piemēram, Itālija un arī citas valstis bobslejam izdod gadā ap \$ 60.000! Tā kā latvieši medaļas neieguva, būs grūti atrast sponsorus.

Apmeklētāji Maksima priekšlasījumā, galvenokārt, bija sportisti. Viņi gaidīja kādu vispārēju informāciju par visiem latviešiem, kas piedalījās Olimpiādē, bet tādas Maksimam nebija, jo viņš visu laiku bijis saistīts ar bobsleju sacensībām.

Latvijas Olimpiskā komiteja bija sagatavojusi interesantu informācijas lapu, sniedzot ziņas par latviešu sportistu sasniegumiem ziemas sportā agrākos laikos, izcīnīto medaļu skaitu un īsu aprakstu ar uzņēmumiem par šīs Ziemas Olimpiādes dalībniekiem. Bija arī īsas ziņas par Latviju. Izdevuma virsraksts - Latvia: The participant of the First Winter Olympics Returns.

Pārējo sporta veidu rezultāti:

Biatlonā (Slēpošana un šaušana) 20 km vīriešiem:

1. Krievija - 57:34.4,
2. Vācija - 57:40.8,
3. Zviedrija - 57:59.4,
19. Lietuva (Gintaras Jasinskas) - 1:00:17.8.

Finālā nav latviešu vārdu.

10 km biatlons vīriešiem:

1. Vācija - 26:2.3,
2. Vācija - 26:18.0,
3. Somija - 26:26.6,
13. Latvija (O. Maluhins) - 27:17.7,
27. Igaunija - 27:46.5,
39. Latvija (Ilmārs Bricis) - 28:23.3,
40. Latvija (Aivars Bogdanovs) - 28:24.2,
44. Latvija (Gundars Upenieks) - 28:32.7,
94. Arģentīna - 41:38.5.

Igauniem bija vēl vairāki dalībnieki, tie palika aiz latviešiem.

Vīriešu 4x7,5 km stafetē:

1. Vācija - 1:24:43.5
2. Krievija - 1:25:06.3,
3. Zviedrija - 1:25:38.2,
11. Igaunija - 1:29:46.1,
16. Latvija (Olegs Maluhins, Aivars Bogdanovs, Ilmārs Bricis, Gundars Upenieks) - 1:33:31.1
21. Dienvidkoreja - 1:47:24.4.

Dailslidošanā: Latvijas meistars Jānis Hermanis bija sarakstā, bet nestartēja. Viņa vietā - Konstantīns Kostins palika 20. vietā 30 dalībnieku vidū. Latvijas sievietes pārstāvēja 17 gadus vecā Alma Lepina (1988./9. gada Padomju Savienības meistare). Ieguva 20. vietu 29 dalībnieču vidū.

30 km slēpošanā:

1. Norvēģija - 1:22:27.8,
2. Norvēģija - 1:23:14.0,
3. Norvēģija - 1:23:42.5,
31. Igaunija - 1:29:30.9,
33. Igaunija - 1:29:44.3,
41. Lietuva - 1:30:38.0,
77. Latvija (Jānis Hermanis) - 1:44:43.2,
82. Jugoslāvija - 2:06:09.4.

10 km vīriešiem:

1. Norvēģija - 27:36.0,
2. Itālija - 27:55.2,

3. Zviedrija - 27:56.4,

Igaunijas dalībnieki ieguva 21., 22. un 28. vietas, Lietuva - 54. Latvijas Jānis Hermanis palika 88. vietā ar 85:49.8, 110. vietā bija Maroka ar 1:11:07.4.

15 kilometros:

1. Norvēģija - 38:01.9,
2. Norvēģija, 3. Itālija, igauņa 18., 41. un 42. vietā, Lietuva 50., bet Latvija (Jānis Hermanis) - 78. vietā ar 53:12.9. 99. vietā Maroka - 1:35:32.2.

50 kilometros:

1. Norvēģija - 2 stundas 3 min. 41.5 sek.
 2. Itālija - 2:04:39.1,
 3. Itālija - 2:06:42.1.
- Igaunija 39. vietā. Latvija (J. Hermanis) bija 66. vietā - 2:37:24.3, priekšpēdējā vietā. Brīvā stila eliminācijas sacīkstēs slēpošanā Latvijas pārstāvji bija 34. (Normunds Aplociņš) un 42. (Dans Jansons) vietā.

Ž. ZENTIŅŠ

LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDA PĀRVALDE KANADĀ

LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDA nākotni un turpmāko darbību izšķīra LBF padome, kas vienlaicīgi ir arī PBLA valde, 1991. gada 19. un 20. novembrī, Rīgā. Latvijas Augstākā padome ar tās priekšsēdi A. Gorbunovu bija aicinājusi šo sēdi noturēt Latvijā, kā arī izkārtota tai telpas Rīgas pils.

Latvieši visā pasaulē ar satraukumu gaidīja ziņas par LBF nākotni, Sēdē nolēma LBF darbību turpināt. LBF padomes priekšsēdis G. Meierovics liecināja, ka tikai pateicoties LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDAM, PBLA ir varējusi sekmīgi darboties.

Daži no sēdes lēmumiem:

1. Dažādu, no Latvijas ieteikto projektu atbalstīšanai, nolemj atvēlēt \$ 500.000 no neaizskaramā kapitāla.
2. Apstiprināt LBF līdzšinējo kapitāla ieguldīšanas kārtību.
3. Turpināt LBF izdevumu kontroli, izmaksas izdarot tikai projekta budžeta robežās.
4. Anullēt 1991. gada aprīļa sēdes lēmumu par \$ 100.000 piešķiršanu un \$ 25.000 izdevumu Latvijai.
5. Aizdot LR \$ 60.000 no LR obligāciju konta.

6. Pieņemt LBF budžetu 1992. gadam 140.000 dolāru apmērā ieņēmumos un izdevumos. LBF pārvaldes sēdē ASV, tās priekšsēdis Uldis Grava ziņoja, ka, dzīvojot taupīgi, 1990. gadā ir ietaupīti 10% izdevumos. LBF bilance 1991. g. 1. oktobrī:

Neaizskaramais kapitāls	\$ 2,506.000
Rīcības kapitāls	\$ 80.000
LR obligāciju kapitāls	\$ 39.000
<u>Kopā</u>	<u>\$ 2,625.000</u>

Izskanējušas domas, vai nebūtu vēlams PBLA budžetā dubultot biedru, t.i., centrālo organizāciju dalības maksas no \$ 500 uz \$ 1.000. Straujie notikumi Latvijā un paplašinātais ārpolitikas darbs prasa lielāku finansiālu ieguldījumu, tādēļ katra latviešu pienākums ir palīdzēt mūsu tēvzemei nostiprināt atgūto neatkarību ar visiem iespējamiem līdzekļiem.

Sakarā ar to 1991. gadā LBF pārvalde rīkoja ziedojumu vākšanas akciju, dodot iespēju 3 veida ziedojumiem:

1. LBF dalībnieku iemaksas US \$ 500 vai vairāk, ko var maksāt arī pa daļām, vai novēlot vismaz šādu summu testamentā, iemaksājot solījuma apstiprināšanai US 50 un uzdodot testamentā parakstīšanas datumu un advokāta adresi. Testamentārie novēlējumi tiek ieguldīti neaizskaramā kapitālā arī tad, ja novēlētājs nav to

Ipaši uzsvēris. Pašreiz LBF dalībnieku skaits pārsniedz 3000.

2. Ziedojot LR Valsts obligācijām. Šis konts tika radīts 1990. gadā uz U. Gravas ierosinājuma pamata.

Augšminētie ziedojuma veidi ir neaizskaramais kapitāls. Vienīgi tā augļi ir izlietojami tekošā PBLA darba veicināšanai. Ārkārtas apstākļos neaizskaramajam kapitālam ir iespējams tikt klāt tikai ar LBF valdes locekļu 3/4 balsu vairākumu.

3. Ziedojot tekošai, nacionāli politiskai darbībai.

1991. gada novembrī tautiešiem Kanadā tika izsūtītas 2821 ziedojumu vākšanas akcijas vēstules, uz kurām atsaucās 174, sažiedojot \$ 15,041.45.

1992. gadā atsaucība vēl lēnām turpinās. Procentuāli lielākā summa ir ienākusi ziedojumos, kas parāda uzticību PBLA darbam.

Uzsveņot savu radu vai draugu tēvzemes mīlestību, daudzi ziedo LBF, atzīmējot viņu jubilejas, apsveicot valsts un citos svētkos, kā arī godinot aizgājējus aizsaules ceļos.

Ziedojumus LBF var iemaksāt Toronto Latviešu kreditsabiedrības Nr. 6494 kontā, vai nosūtīt Mildai Matīss, 173 Roslin Ave., Toronto, Ont., M4N 1Z5.

Lielākais individuālais ziedojums 1991. gadā, ko LBF pārvalde Kanadā bija saņēmusi, ir Laumas A. Kreišmanes testamentārais novēlējums \$ 36.640.

LBF pārvaldes priekšsēdis Uldis Grava:

"Paldies visiem, kas ticēja Latvijas brīvībai. Mūsu kopējais sapnis šodien ir kļuvis īstenība. Paldies, ka savu pārlicību esat izteikuši ar finansiālu atbalstu Latvijas brīvībai šodien, kas, palīdzot dažādiem nacionālpolitiskiem projektiem, ir uzturējusi Latvijas neatrisināto jautājumu dzīvu. To nesaka tikai mūsu centrālā organizācija - PASULES BRĪVO LATVIEŠU APVIENĪBA. To saka arī Latvijas neatkarības pasludinātāji - LATVIJAS REPUBLIKAS AUGSTĀKĀ PADOME un LATVIJAS REPUBLIKAS PAGAIDU VALDĪBA."

M. MATĪSS,

LBF pārvaldes lietvede Kanadā

LNAK TALCINIEKI LATVIJAI

LNAK/PBLA birojs Rīgā ziņo, ka Latvijā pieprasīti sekojoši speciālisti:

1. Angļu valodas skolotājs Jūrmalā.
2. Policistu apmācītājs Liepājā.
3. Angļu valodas skolotājs Aucē.
4. Invalīdu speciālists Valmierā.
5. Skolotājs Policijas mācību centrā.
6. Gaļas eksperts Liepājā.
7. Pienācības eksperts Liepājā.
8. Angļu valodas skolotājs vakarskolā Jūrmalā.
9. Angļu valodas skolotājs Siguldā.
10. Skolotājs Siguldā.
11. Angļu valodas skolotājs vasarā Madonas rajonā.
12. Angļu valodas skolotājs Vidzemes nodaļā Rīgā.
13. Angļu valodas skolotājs Rīgā.
14. Angļu valodas skolotājs Rīgā.
15. Ārējo sakaru nodaļas vadītājs (delegācijas un dokumentācija) Aizsardzības ministrijā.
16. Ārējo sakaru nodaļas vietnieks Aizsardzības ministrijā.
17. Informācijas nodaļas vadītājs (analīze, informācijas apkopošana) Aizsardzības ministrijā.
18. Divi tulki Aizsardzības ministrijā.
19. Kanalizācijas un attīrīšanas speciālisti Jūrmalā.
20. Kredītsabiedrības speciālists Uzņēmumu Savienībai.
21. Skolotājs angļu, spāņu un vācu valodās Latvijas Biznesa skolai.
22. Bankas revidenti, pasniedzējs Latvijas Biznesa skolai.

23. Fizikas skolotājs/professors LU Fizikas fakultātē.

Meklē talcīniekus citās nozarēs, arī tādus ar vispārēju pieredzi un zināšanām.

LNAK centīsies talcīniekiem atrast darbu, bet tiem pašiem jāuzņemas ceļa un uzturēšanas izdevumi vai pašiem jāsalīgst ar darba devējiem.

Lūdzam kandidātus sazināties ar LNAK Projektu koordinātoru RUTU SOSTI, zvanot 416-755-2353.

LNAK

DIPLOMU BIRUMS

Toronto Latviešu Tautas Augstskola piešķīrusi goda diplomus un diplomus latvisko semināru vadītājiem un akadēmisko lekciju lektoriem.

Toronto Latviešu Tautas Augstskola kopš 1953. gada kalpo latviešu sabiedrībai. Tās paspārnē ļoti sekmīgi darbojas latviešu sestdienas ģimnazija, bet no 1970. gada TLTA rīko latvisko zinātnu seminārus un akadēmisko lekciju ciklus. Kā lektori bijuši daudzi izcili zinātnieki. Neskatoties uz lekciju un debašu augsto zinātnisko līmeni, apmeklētāju skaits ir bijis prāvs.

Atzīmējot Latvisko zināšanu semināru un akadēmisko lekciju 20 gadus, TLTA piešķīrusi diplomus un goda diplomus semināru vadītājiem un lektoriem. Tos zīmējis mākslinieks Eriks Dzenis.

Visviežāk kā lektori bijuši - prof. Dr. Jānis Labsvīrs un prof. Dr. Aleksis Dreimanis, kas apbalvoti ar goda diplomiem. Diplomus saņēma kultūrvēsturnieks Jānis Briedis, mācītājs un literāts Arveds Celms, redaktors Maksis Čulītis, gleznotājs Eriks Dzenis, valodniece Elfrīda Ezera, dzejniece Guna Ikona, prof. un vēsturnieks Kārlis Kļaviņš, vēsturnieks Jānis Mežaks, vēsturnieks Tadeušs Puisāns, Natālija Puriņa, Krišjānis Puriņš un pianists Pēteris Zariņš.

Prof. Dr. J. Labsvīrs saņēma goda diplomu par izcilo zinātnisko darbību tautsaimniecībā starptautiskā līmenī, par bolševisma radītās saimnieciskās dzīves noārdīšanas Baltijā jautājuma pacelšanu pasaules forumā, par iedziļināšanos patiesības būtībā un laikmeta analizēm no šī aspekta, par sarakstītajām grāmatām un presē publicētajiem darbiem ar zinātnisku, vēsturisku un ideoloģijas vielu, par mūža darbu latviskās domas veidošanā, jaunatnes audzināšanā un materiālo bāzi latviskai izglītībai, par nozīmīgu atbalstu TLTA darbībā ar izcilā sniegtā teiktajām apcerēm.

Prof. Dr. A. Dreimanis saņēma goda diplomu atzinībā par ilgu gadu ļoti veiksmīgu un starptautiski atzītu darbību pētniecībā, par izciliem panākumiem jauno zinātnieku mācīšanā, par vairāk nekā 100 zinātnisku darbu publicējumiem, par veiksmīgu LNAK padomes darbības vadīšanu, par ilgu gadu veiksmīgu Londonas, Ontario, latviešu sabiedrības vadīšanu, par TLTA semināros nolasītajiem darbiem.

J. Briedim atzinība par iedziļināšanos latviskā gara vērtībās un par rūpēm to popularizēšanā, par līdzdarbošanos latviešu valodas kopšanā un nozīmīgu darbu presē un kultūrvēsturisku grāmatu sakārtošanā, par aktīvu līdzdarbību trimdas skolu dzīvē un jauno autoru rosināšanā, par līdzdarbošanos Latvisko zināšanu semināru plānošanā un vērtēšanā, par līdzdarbību PBLA Kultūras fondā, preses referenta kapacitātē, par laikmeta analizēm un rūpīgu LNAK sesiju protokolēšanu.

A. Celmam atzinība par izpratni, ka literatūra ir vērtīgs dzīves mācības avots, par iedziļināšanos tajā un latviešu sabiedrībai sniegtajiem 25 referātiem, par centieniem ieaudzināt

jaunatnē latviešu valodas daiļskanību, par līdzdarbību latvisko zināšanu semināru izplānošanā.

M. Culītīm par izcilo mūža darbu preses laukā, par labāko avīžniecības principu iedzīvināšanu un vērību preses druvā, par pareizo latviešu valodas lietāšanu un "nezāļu" apkaņošanu rakstu valodā.

Erikam Dzenim par izciliem darbiem glezniecībā, parlatviešu māksls apzināšanu un sakopšanu slīdītēs un ar tām to popularizējot, par nozīmīgu līdzdalību latvisko zināšanu semināru izplānošanā un izkārtošanā, par veikto vērtētāja darbu PBLA Kultūras fonda tēlotājas mākslas nozarē.

E. Ezerai atzinībā par ilgu gadu izcilo skolotājas darbu latviešu ģimnazijā, par prasmi ieaudzināt pareizu latviešu valodu trimdas jaunatnē, par rūpēm, lai presē būtu pareiza latviešu valoda, par veikto vērtētāja darbu PBLA Kultūras fonda humanitāro un sociālo zinātņu nozarē.

G. Ikonai par audzināšanas darbu latviešu ģimnazijā un jauno dzejas entuziastu veidošanu, par jauna dzejas veida ieviešanu latviešu literatūrā un 3 dzejoļu un 1 atmiņu grāmatu, par līdzdalību TLTA semināru vadībā, par latviešu dzejas iznešanu rakstītā vārda cienītājiem angļu valodā.

K. Kļaviņam atzinībā par pētījumiem senvēsturē un latvisko problēmu izvērtēšanu, par TLTA semināros nolasītajiem referātiem par senbaltiem, par rakstiem ar vēstures tematiem un latviskām problēmām latviešu presē un rakstu krājumos.

J. Mežakam atzinībā par ilgu gadu veiksmīgu Kanadas latviešu archiviāra darbu, rakstiem un referātiem par vēstures un audzināšanas tematiem, par ilgu gadu nozīmīgu darbību LNAK pārdarboģijas nozares vadībā un skolu programmu veidošanā, par ilggedēju un rūpīgu darbu PBLA Kultūras fondā, priekšnieka vietnieka kapacitātē, par veiksmīgu LNAK padomes sesiju vadīšanu, prezidija priekšsēža kapacitātē, par līdzdarbību TLTA semināros.

T. Puisānam atzinībā par ilgu un rūpīgu darbību vēstures pētniecībā, par semināros un latviešu sabiedrībā nolasītajiem referātiem un darbu presē, par grāmatām ar vēstures un literatūras tematiem.

N. Puriņai par izpratni un iedziļināšanos "Latvju dainās" un līdzdarbību to izrakstīšanā un sakārtošanā 5 dainu izlases sējumos, par cikla - tēvzemei, sadzīvei, padomam sakārtošanu un sniegšanu laikraksta dainu slejās 6 gados, par trimdnieka pārdzīvotā un vērotā ietērpšanu dzejā.

Kr. Puriņam par izpratni un iedziļināšanos "Latvju dainās", to izrakstīšanu un sakārtošanu 5 dainu izlases sējumos - koki, graudaugi; par dainu cikla: tēvzemei, sadzīvei, padomam sakārtošanu un sniegšanu laikraksta dainu slejās - 6 gados 13.300 dainas.

P. Zariņam, pianistam, komponistam un mūzikas pedagogam atzinībā par iedziļināšanos latviešu skaņu mākslā, tās izvērtēšanu, apcerēšanu un semināros dotajiem referātiem, par jauradi latviešu skaņu mākslā un latviešu mūzikas popularizēšanā ārpus latviešu sabiedrības.

Prof. Dr. Jānis Labsvīrs

Pazīstamais latviešu sabiedriskais darbinieks, zinātnieks un grāmatu autors prof. Dr. Jānis LABSVĪRS, Kārļa un Kristīnas dēls, dzimis 1907. gada 13. martā, Valkas apriņķa Bilskas pagastā. Vidusskolu beidza 1924. gadā Smiltēnē un iestājās Latvijas Universitātes tautsaimniecības fakultātē. Kā students bija ļoti aktīvs akadēmiskās dzīves norisēs. Kopā ar citiem domu biedriem bija viens no Akadēmiskās vienības LĪDUMS dibinātājiem LU beidza 1930. g. ar mag. oec. gradu. No 1928.-1936. g. strādā par skolotāju Ventpils arodskolā, Gulbenes pamatskolā un Jelgavas tehnikumā. Pēc tam bija Darba kameras izglītības nodaļas vadītājs un reizē lektors Kr. Barona tautas augstskolā. 1938. g. J. Labsvīru ieceļ par Sabiedriski kulturālā departamenta direktoru. Tanī pat laikā bija sabiedrības "Filma" vicedirektors. no 1941.-4. g. bija Tukuma ģimnazijas un komercskolas direktors.

Bēgļu gaitas noveda J. Labsvīru Eslingenā, Vācijā. Eslingenas bēgļu nometnē viņš darbojās latviešu

pārvaldē. No 1945.-1950. g. IRO (International Refugee Organization) un lasīja lekcijas latviešu nometnēs par sabiedriski kulturāliem jautājumiem. Viņu ievēlēja arī Latviešu centrālā padomē.

1950. g. J. Labsvīrs ieceļoja ASV. 1956. g. iegūst M. S. gradu Batlera (Butler) universitātē, Indianapolē, bet 1959. g. Indiānas universitātē Ph. D. gradu par disertāciju "A Case Study in Sovietization of the Baltic States: Collectivization of Latvian Agriculture." Vēlāk strādāja Indianas universitātē kā tautsaimniecības profesors un no 1973. g. ir emeritus profesors Indianas universitāte Terhoutā (Terre Haute).

Dr. Labsvīrs publicējis rakstus par tautsaimniecības jautājumiem angļu valodā vairākos profesionālos žurnālos un izdevumā "Baltic Review", kā arī rakstījis latviešu presē. Viņš publicējis grāmatas: "Atmiņas par Kārli Ulmani" (kopā ar Alfrēdu Bērziņu); "Pagastu pašvaldību grāmatvedība un darbvedība" (kopā ar Antonu Blanku, 1947. g.) un "Atmiņas un pārdomas" 1984. gadā.

Dr. J. Labsvīrs pazīstams kā rosīgs sabiedriskais darbinieks un izcils runātājs. Viņš vienmēr ir devīgi atbalstījis materiāli latviešu sabiedrisko darbu. Viņa lielākais ziedojums latviskai izglītībai ir \$ 10.500, nodibinot Prof. Dr. Jāņa Labsvīra latvisko zinību fondu labāko Gaņezera vidusskolnieku gadskārtējai godalgošanai. 1985. gadā viņu ievēl par latviešu akadēmisko mācībspēku un zinātnieku apvienības (LAMZA) prezidija vicepriekšsēdi.

Šī gada 8. marta pēcpusdienā Dr. J. Labsvīrs runāja Toronto latviešu tautas augstskolas Latvisko zināšanu semināru ietvaros par nacionāli politisko stāvokli Latvijā. Viņš atkārtoti apliecināja, ka ir viens no spožākajiem latviešu runātājiem. Viņš runā brīvi, bez piezīmēm un saista klausītāju ar kristalskaidro domu no sākuma līdz beigām.

J. Labsvīrs atzīmēja, ka pastāv 2 pretēji uzskati par to, kādai jābūt atjaunotai Latvijai. Pirmais - jāatjauno 1918. g. latviskā Latvija ar 1922. g. satversmi. Nepieciešamos papildinājumus satversmē un tiesību normās jāizdara saeimai. Saeimas vēlēšanās var piedalīties tikai tie pilsoņi, kuŗi bija Latvijas pavalstnieki pirms 1940. g. 17. jūnija un to pēcnācēji.

Otrais uzskats norāda, ka jāveido jauna Latvija. Tā jāinternacionalizē ar nulles variantu, integrējot emigrantus, piešķirot tiem visas politiskās tiesības. Sos uzskatus izteicis Latvijas pilnvarotais pie Bonnas valdības A. Urdze, norādot, ka politisku tiesību liegšana migrantiem ir nosodama. Līdzīgi izteicies A. Gorbunovs.

J. Labsvīrs ar piemēriem atzīmē, ka latvieši vēsturē vairākkārt ir atradušies bezdibēga malā (Lielā Ziemeļu kara laikā, mēris, rusifikācija 19. g. s. utt).

Latvieši šos draudus izturēja un laika gaitā izkaroja, nodibināja un uzcēla savu valsti, saraujot saites ar Krieviju, un saistīja kā saimniecisko, tā arī kulturālo dzīvi ar Vakarēiropu, sasniedzot Eiropas līmeni bez Rietumu palīdzības. Nacionālisms vadīja latviešus nevien cīņā, bet arī valsts jaunūzbūvē. Tāpat kā ikvienam cilvēkam ir īpatnējas, atšķirīgas spējas, tādas dotas arī katrai tautai. Atšķirīgās nacionālās kultūras ieiet visu tautu garīgās kultūras vainagā. Latvijā nacionālisms nekad nav radījis naidu un šķelšanos. Latvijā bija viens no liberālākiem minoritāšu likumiem Eiropā. Piemēram, Ulmaņa valdība slepenībā deva patvērumu 5.000 žīdu bēgļiem, kas trīsdesmito gadu otrā pusē bēga no Hitlera vajāšanām. Toreiz neviena valsts nevēlējās žīdus

pieņemt. Tie ir patiesi fakti.

Pašreiz nacionālisms Vakareiropā sāk atdzimt īpatnējā veidā. Daudzas nāciju valstis vēršas pret imigrantiem un prasa to deportāciju. Piemēram, Francija, kaut imigranti sastāda tikai 7% no kopējā iedzīvotāju skaita, un, protams, tie nevar apdraudēt franču tautu kā nāciju. Nostāja pret imigrantiem vērojama arī Anglijā, Itālijā, Austrijā un Vācijā. Vai kāds var pārņemt Latvijai, ja tā grib novērst genocīda sekas, prasot okupantu repatriāciju. Komunisti ir darījuši iespējamo, lai iznīcinātu latviešu tautu. Rusifikācija turpinās vēl šodien. Latvieši jau šodien ir minoritāte savā valstī. Daugavpils pedagoģiskā institūta rektors kopā ar filoloģijas fakultātes dekānu nolēmuši likvidēt latviešu valodas katedru. Civīlās aviācijas un dzelzceļu institūtos mācības notiek tikai krievu valodā.

Latviešu tauta šobrīd atrodas bezdibēja malā. Pastāvot līdzšinējiem apstākļiem, latviešu tauta iet pretīm iznīcībai.

Latvija bija latviska un Latvijai jābūt latviskai. Prezidentiem un ministriem jācīnās par Latvijas deokupāciju un dekolonizāciju.

Īpašumi kā lauksaimniecībā, tā arī rūpniecībā nedrīkst pāriet agrākās nomenklatūras rokās. Čekas darbība nav pārtraukta, bet bijušie brīvības cīnītāji un nacionāli noskaņotie latvieši ignorēti vai izraidīti. Čekas virsnieks Vulfsons ir AP deputāts. Prasību noskaidrot vismaz deputātu pagātni uzskata par raganu medībām.

Katrā ziņā no Latvijas jāizvāc okupācijas kaŗaspēks un pensionētie vai atvaļinātie virsnieki un to ģimenes. To prasa elementārie apsvērumi, rūpējoties par Latvijas drošību. Mūsu prasības atbalsta starptautiskās tiesības. Brīvajai pasaulei ir jāsadarbojas nevien ar AP, bet arī ar disidentiem un nacionāli noskaņotām opozīcijas grupām, kuŗas cīnās par latviešu tautas nākotni - H-86, LAP, republikāņiem Pilsoņu Kongresu un Latvijas Komiteju, tāpat ar LTF nacionālo cīnītāju grupu. Atbalstot vienpusīgi AP, mēs nodrošinām Saeimā pārsvaru bijušiem komunistiem.

Cīņa par mūsu tautas nākotni nebūs viegla, bet tā jāturpina, jo bez tās latviešiem draud lībiešu liktenis. Nebūsim bailīgi un kaunīgi latvieši. Neaizmirsīsim archibīskapa Grīberga vārdus: naidnieki grib mūs iznīcināt, draugi grib mūs asimilēt, bet mēs gribam palikt latvieši. Šie vārdi jo sevišķi nozīmīgi šodien.

Dr. Jāni Labsvīru viņa 85 gadu dzimšanas dienā š. g. 13. martā pārsteidza LTTA ar ziediem un tradicionālo dzimšanas dienas klipģeri. Sekoja daudzu organizāciju laba vēlējumi. Akadēmiskās Vienības LĪDUMS vecākais Atis Bredovskis apsveica vecdraugu vārdā. Klātesošie līdumieši sumināja jubilāru ar LĪDUMA Apsveikšanas dziesmu.

Pārbraucot mājās, Labsvīru pārsteidza ASV prezidenta DŽ. Buša un viņa sievas, Pirmās Lēdijas, laimes vēlējumi. Jāatzīmē, ka tradicionāli ASV šādus Valsts Prezidenta apsveikumus piešķir tikai sākot ar 90 gadu vecuma sasniegšanu.

Prof. Dr. Aleksis Dreimanis

Viens no starptautiski ievērojamākiem latviešu profesoriem ir ģeologs Aleksis DREIMANIS, dzimis 1914. g. 13. augustā, Valmierā. Beidzis Latvijas Universitātes Dabas zinātņu fakultāti ar Mag. rer. nat. gradu 1938. gadā. Habilitējies 1942. g. un strādājis LU ģeoloģijas-paleonoloģijas institūtā kā asistents, vēlāk kā lektors un privātdocents Matemātikas un dabas zinātņu fakultātē. Par savu pirmo publikāciju kā trešā kursa students saņēma zelta medaļu.

Kā students pievienojas Akadēmiskai vienībai "Līdums", kas viņa ierosmē un līdzdalībā uzceļ piemiņas zīmi Kauguru nemieros kritušiem zemniekiem pie Valmieras.

1944. gadā iesaukts Latviešu leģionā. Piedalās

Ziemsvētku kaujās Kurzemē. Pēc pusotra gada pavadītā gūsta laika māca ģeoloģiju Baltijas Universitātē Pinebergā.

1948. gadā, Rietumontario Universitātes uzaicināts, pārceļas uz Kanadas Londonu. Tur ģeoloģijas departamentā mācījis un vadījis zinātnieku pētniecības darbus ledus laikmeta ģeoloģijā. Tagad ir universitātes emeritus profesors.

A. Dreimanis piešķirti vairāki goda doktora grādi - D. Sc. h. c. Vaterlū universitātē 1969. g. un D. Sc. h. c. Rietumontario universitātē 1980. g. Ievēlēts par Kanadas Zinātņu akadēmijas (Royal Society of Canada Academy) locekli 1979. gadā.

A. Dreimanis vadījis vairākas Kanadas un starptautiskas zinātniskas komisijas. 1990. g. 5. jūlijā viņu ievēlēja par Latvijas Zinātņu Akadēmijas ārzemju locekli, bet 1991. g. 25. februārī Latvijas Universitātes padome piešķirusi Dr. geographiae h. c.

Dr. A. Dreimanis ir arī nepārtraukti bijis ļoti rosīgs latviešu sabiedriskā dzīvē. Bijis LNAK padomes priekšsēdis no 1953.-1971. g. Apbalvots ar PBLA Kultūras fonda goda diplomu. Saņēmis arī Kanadas ģeologu augstāko apbalvojumu - Logana medali un īpašu apbalvojumu par studentu izcilu apmācību.

A. Dreimanis ir TECHNIKAS APSKATA un vairāku starptautisku ģeoloģijas žurnālu līdzredaktors un līdzdarbojas Latviešu tehnoloģijas vārdnīcā. Publicējis pāri par 150 zinātnisku darbu. Pārstāvējis Kanadu daudzos starptautiskos ģeologu kongresos, vairākkārt aicināts lasīt lekcijas un izvērtēt jauno zinātnieku pētniecības darbus Zviedrijā, Polijā, Somijā.

Kopš Londonas Latviešu Biedrības dibināšanas ir tās valdes priekšsēdis. Viņš rediģē arī Akadēmiskās Vienības LĪDUMS žurnālu "Teicējs".

Ž. ZENTINŠ

SAVĀDS GĀJIENS

Latvijas sūtnis ASV Dr. A. Dinbergs no amata atstādinājis Latvijas goda konsulu Losanģelosā Aivaru JERUMANI. Par savu rīcību, cik zināms, sūtnis oficiālu paziņojumu nav izdevis, bet gan norādījis, ka par atcelšanu jāziņojot līdzšinējam goda konsulam pašam. Atcelšana stājusies spēkā ar š. g. 16. martu un tai par iemeslu uzdota A. Jerumana vēstules nosūtīšana un publicēšana laikrakstā The Wall Street Journal Rietumkrasta izdevumā, atbildot žurnālista B. Ņūmena (Newman) speciālrakstam (1992. gada 4. februārī), kas apskata migrantu stāvokli Latvijā.

Sniedzam šo bijušā Latvijas goda konsula Losanģelosā vēstuli, kādu viņš to bija iesūtījis laikraksta redakcijai, mūsu lasītāju izvērtēšanai šī numura Svešvalodu nodaļā nākamajā lappusē.

Latvieši Kalifornijā un citur ASV, arī Kanadā, bija sevišķi sajūsmināti, kad Aivaru Jerumani iecēla goda konsula amatā. Viņš savā jaunajā amatā darbojās aktīvi un izmantoja reto izdevību nest Latvijas neatkarības ideju tālāk pasaulē. "Kalifornijā ārpus Vašingtonas atrodas lielākais cittautu diplomātu skaits un aktivitāte te ir liela. Žēl, ka nevarēšu šeit vairs turpmāk pārstāvēt Latvijas un latviešu intereses," rezignēti tālruņa sarunā izsakās atceltais goda konsuls.

Jādomā, ka atcelšanas rīkojums nācis no Rīgas, kur, šķiet, valdības aprindās A. Jerumana izteikti nacionālā un atklātā stāja nav bijusi pieņemama. Tas liek domāt, ka plaša domāšanā un izpratnē starp mūsu divi pasaulēm ir daudz lielāka, kā to varējām iedomāties. Vai tas nozīmē, ka Dr. G.Siliņam, goda ģenerālkonsulam Kanadā, būs tikai vīzu un citu dok.izd. funkcijas? - R

CONSULATE OF LATVIA

1600 El Rito Avenue
Glendale, California 91208
Telephone (818) 507-6617, (818) 247-8390

Aivars Jerumanis
Honorary Consul

Letter to the Editor
The Wall Street Journal

Your prominent front page coverage of the former Soviet colonizers tries to convey that they are not getting a fair shake. Mr. Newman has written a parody; he has chosen to conceal the victims and sympathize with the former masters about how difficult life can be without servants.

To judge the occupied countries as "ungrateful" and "hostile" toward their occupiers takes a lot of chutzpah. This seems to infer that there was some good imparted by the 50 years of communist oppression. This kind of reporting reminds one of the former Pravda publication when an informed opinion was not a prerequisite to pass as Soviet propaganda.

As endearing as the term may be, "Mother Russia" does not convey love, comfort or security to the kidnapped peoples of the Baltic nations. The quick name change from the Soviet Union to Russia yields no solace when the local enforcers remain in place. History has never accepted that, upon recognition of a nation's independence, the free world would wave the immediate withdrawal of the standing occupational forces and permit the plea of poverty by the occupier.

Mr. Newman steps over the line of civility when he castigates the Latvian people as an ungrateful nation, forgetting that one third of the entire Baltic population was forced by the Soviets to become refugees or be deported to points east of the Ural mountains. By 1959, in Latvia alone, 210,000 of its citizens had disappeared from their homes, deported or murdered. Latvians today still remember the occupiers for their atrocities of murder, rape and pillage. All private property was confiscated by the Soviet state; owners and residents were evicted to provide the desired comfort for the occupiers. As the transitional government in Latvia tries to adopt property rights and restore private ownership, the retired officers of the occupation army are aghast that they cannot claim their residences as "war booty." They are surprised that there are still the rightful owners who, for 50 years, had to survive in substandard accommodations like basements, attics and warehouses, their families fragmented by the occupation. No new housing was ever built for the displaced indigenous population.

The term Russification was real and should not be engrafted by quotation marks. The occupying government declared Russian as the official language, banned all Latvian cultural and religious organizations and renamed streets and towns spelling them in Cyrillic. Latvian youths were offered jobs in Siberia while handsome inducements were made to Russians to come to live in Latvia. Latvian youth was forced to participate in communist indoctrination.

The Latvian government is totally preoccupied in trying to prevent starvation, trying to secure emergency medical supplies and energy resources, begging for fuel oil, not to run factories but to provide heating for hospitals and homes for the aged. Despite the agreements to barter Russian oil for Latvian produce, not a single barrel of oil has been allowed this year for Latvia by "Mother Russia." This economic emergency has detracted human energy away from the real political challenges. No laws have been adopted regarding citizenship and the right to residency. The temporary government is not empowered to pass such legislation, yet there is much discussion. This is unsettling to the non-Latvian population.

Latvian people have always attracted multi-cultural communities but the laws of the Republic of Latvia, including citizenship, have and will be determined by Latvians. For centuries past, Latvians have provided a window to Europe for trade and commerce. Their profound respect for human rights and the attendant rights to property ownership have always been a magnet, not a barrier, to residency in Latvia.

The Latvian people will always be indebted to the non-Latvians for being astute in taking the initiative to sever themselves from the failing empire while supporting the transitional government in asserting its independence.

For some non-Latvians who supported this independence movement, there may be a sense of disillusionment if their motives were solely economic. The commitment for independence was never to form a "new Russian-speaking nation" but to reassert the rights of the Republic of Latvia and return to the precepts set forth by the founding fathers of Latvia. Unquestionably so, the non-Latvians will have to choose and pledge their allegiance to Riga or to Moscow, but not both!

Sincerely,

Aivars Jerumanis
Aivars Jerumanis
Consul of Latvia

February 7, 1992

9.VLJK 1992.g. 21.-26. JŪLIJAM. "STRAUMĒNOS" ANGLIJĀ.

Tuvāka informācija:

c/o 9. VLJK, Latvian Centre,
4 Credit Union Drive,
TORONTO, Ont., Canada M4A 2N8

Ilze Bērzkalna,
215 Golf Court,
Glenview, IL 60025, U.S.A

OTAVAS KAUSS PALIEK OTAVĀ

(Otavā, JM) - 29. februārī Galvaspilsētas Latviešu Biedrības (OLB) pirmais Otavas Kausa šaha turnīrs noslēdzās ar mājnieku 1. vietā, lai gan, par spīti stipriem sniegiem, no Montrealas sacensties bija atbraukuši bīstami spēlētāji. Turnīrs risinājās ev.-lut. Miera draudzes telpās kā daļa no "kultūras sestdienas", kurā pie reizes varēja apmeklēt foto izstādi, bet vakarā pie svecēm, miežu raušiem, medus un vīna Veltas TOMAS dzejas autorvakaru.

Pieteikti bija 7 spēlētāji. Spēlējot katrs ar katru 6 stundu gažos gājienos, to tehniskie rezultāti:

1. v. Juris MAZUTIS, Otava, - 5,5:0,5; 2. v. Ēriks LEIMANIS, Montreala, - 5:1, 3. v. Andris

LEIMANIS, Montreala, - 4,5:1,5; 4.-6. v. Dave Charbonneau, Kārlis Zobs, Robis Galdiņš, visi no Otavas, 2:4, 7. v. Ārijs Ivanovs, Otava (pēkšņu darba apstākļu dēļ nevarēja ierasties). Vadībā, Mazutis-E. Leimanis 0,5:0,5, bet Mazutis- A. Leimanis 1:0. Brāļi Leimaņi, savukārt, 0,5:0,5. Kamēr vecie veči atkal parādīja savas "žaudzēju" mākas, jaunie spēlētāji pieteica labu karaliskās spēles tvērienu un sagādāja līdejiem vienu otru gyūtu momentu. Apguvuši dziļāku atklāsmju saprašanu un spēles vidusposma rutīnu, tie būs nākotnē respektējami pretinieki.

Turnīra dalībnieki saka paldies Otavas Latviešu Biedrībai par rīkošanu, piemiņas medaļām, azaidu un atspirdzinājumiem un cer, ka uz nākošo reizi (Otavā, Montrealā vai Tērvetē) nebūs jāgaida atkal 'gažā gada' 29. februāris!

Latvijā atvērtas durvis komunistiem DV rindās. DV Centrālās valdes prezidija viedoklis par Latvijas DV organizāciju, pieļauj iespēju iestāties DV organizācijā komunistu partijas biedriem ("Latvija-Amerikā" 1992. g. 8. nr., 4. lpp., paragrafs 9.: 'Nav patīkami, prezidijs atzīst, redzēt L DV organizācijā bijušos kompartijas biedrus. Tomēr, ievērojot ilgo varmācīgo apspiestību pagātnē, ne jau katrs minētais partijas biedrs tur būs iestājies savas pārliecības dēļ. Varbūt pašreizējos apstākļos lietderīgāki vērtēt katru uzņemto locekli atsevišķi savā vietējā L DV nodaļā, un tikai nodaļā, iestājoties. Ja nodaļas dalībnieki jaunuzņemto ir par piemērotu atzinuši, tad arī citur nebūtu iebildumi ceļami, atskaitot izpēmu-gadījumus. Tad jārikojas statūtos noteiktā kārtībā. Biedru uzņemšana delegātu sapulcēs, kongresos vai citos apstākļos, kur noteicēja nav nodaļas valde vai dalībnieku sapulce, nav pieļaujama'.)

Vai DV nebija tie, kas turpat pus gadu simteni cīnījās pret komūnisma varmācību?

Šķiet, šodien viss ir aizmirsts un piedots - cīņa uzdota! Vai kāds var pateikt un novērtēt, kurš komūnists ir idejisks un kurš ir karjērists? Nav šaubu, ka karjērists ir daudz bīstamāks par idejisko komūnistu.

Vēl nav par vēlu iztīrīt DV rindas no komūnistu partijas biedriem.

AUGUSTS VĪKSNE,
St. Catherines, Ont.

o DV Kanadas valde attiecībā uz Latvijas DV darbības jautājumiem, 1992. gada 8. februārī pieņēmusi sekojošu lēmumu, kas nosaka:

"DV Kanadas valde noraida jebkāda veida iekļaušanos Latvijas DV iekšējās dzīves un darbības problēmās. DV Kanadas valde uzskata, ka tās kārtojamas Latvijas Daugavas Vanagu biedriem, L DV organizācijas noteikto statūtu un demokrātiska ceļa procesā." -

Pamats: DV KV priekšsēža G. Brikmaņa ierosinājums, kas pieņemts atklātā balsojumā, 1992. g. 8. februārī.

Paskaidrojums saņemts no DV KV valdes priekšsēža Guntāra Brikmaņa.

Red.

PIEMIN PLKV. O. KALPAKU UN LEĢIONU

Plkv. O. Kalpaka, kalpakiešu un latviešu leģionāru atceres vakars notika 7. martā, Latviešu centrā, un bija pulcējies ap 60 dalībnieku. To atklāja DV Montrealas nodaļas valdes priekšsēdis J. Norvels. Svētrunu teica māc. G. Hūns, savā svētrunā uzsvērdams, ka šo varonīgo vīru pieminēšana nedrīkstot palikt iekalta aukstā un nedzīvā akmenī vai iekausēta apsūbējošā bronšā. Tai ir jādzīvo ikvienā tautieša sirdī, jābūt dzīvai! Mums jāseko pulkveža vārdiem: "Paliec manā vietā!" Šis dzīvais pieminekļis aicina ikvienu no mums. Šodien mēs varam sadoties rokās ar tautu dzimtenē un turpināt darbu, ko iesaka mūsu varoņi senatnē un mūsu kaņavīri kopā ar visu tautu turpināja II pasaules karā, kad svešinieki postīja mūsuzemi. Sekoja dziesma: "Dievs, Tavā priekšā nākam ar karogu."

II pasaules kara dalībnieks-leģionārs Imants Steprāns teica sagatavotu un pārdomātu referātu par tematu "Nacionālā armija" (Lasiet to nesaīsinātu šī nummura pirmajās lappusēs! -Red.). Pēc tā visi vienojās Latvijas valsts himnā.

Pa ziedam no J. Norvela saņēma Kalpaka laika līdzgaitnieks Hūna tēvs, jubilāre Olga Stachovska un referents.

Otrajā daļā kādreizējais frontes teātra va-

dītājs un līdzgaitnieks Eižens Reveliņš ar dziesmu un akordeona palīdzību centās mūs aizvest 50 gadu aizvadītā pagātnē. Dzirdējam vairākas viņa dziesmas, paša sarakstītas, veselīgā humora garā un arī humoreskas. Tās mūs atgriezta sirmajā Rīgā un izvadāja atmiņās pa kādreiz jaunībā mītiem ceļiem. Būtu patīkami viņu redzēt arī citos mūsu sarīkojumos. Visi kopā dziedāja "Jauns un traks".

Par cienastu gādāja vanadzēs, cik nu viņu vēl palicis "aktīvo" vidū, kamēr pie bāra darbojās Pēteris Kupcis un Viesturs Hūns.

I. Sk.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Centra pilnsapulcē, kas notika 8. martā, valdē ievēlēja E. Auderu, J. Bilinski, J. Birzi, L. Bisenieku, V. Hūnu, G. Hūnu, L. Kalniņu, A. Paleju, A. Pušpuru, J. Tēraudu, J. Verneru un A. Vitolu.

Jaunā valde pirmajā valdes sēdē pulcējās 18. martā. Tajā J. Birze ziņoja, ka 16. februārī Centra karogmastā plīvojis Lietuvas, bet 24. februārī - Igaunijas karogs, lai atzīmētu mūsu kaimiņu valsts patstāvības dienas.

Lašinas pilsētas galvas vēlēšanās Centrs izīrēja telpas kandidātei G. Dekari (Descary) kundzei viņas atbalstītāju sanāksmei. Vēlēšanās, kas notika svētdien, 22. martā, viņa palika otrā vietā. Par jauno Lašinas pilsētas galvu vēlētaji ievēlēja ilggadīgo domes locekli Giju Dikēru (Guy Dicaire). Jācer, ka viņš būs mūsu centram tikpat labvēlīgs kā līdzšinējais pilsētas galva.

No Latviešu skolas Montrealā saņemta pateicības vēstule par tai piešķirto atbalstu.

Laikā no 18.-20. maijam Montrealā notiks Pasauls Celtniecības kongress, kurā piedalīties aicināti Aivars Prūsis, Celtniecības ministrs, un Raimonds Eizenšmits, Universitātes dekāns, no Latvijas. Tālo ciemiņu virkne nemītīgi turpinājas.

Nākošā Centra valdes sēde notiks 15. aprīlī, plkst. 19:30, Centrā. Valdes sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties jeb kurš interesents.

L. KALNIŅŠ

PIEMIŅAS JUNDA

Pieminēt tautas varoņus ir vairāk kā svarīgi. Viena šāda piemiņa notika svētdien, 15. martā, Ģētes teātrī, kur "Atlantic Audio Visual" sabiedrība izrādīja Gunāra Bandēna rediģēto video filmu CIEŠANU LAIKS ar priekšvārda daļu Lūgšanas stunda. Producente - Zane Jekste-Freivalde.

Filmā parādīta rež. A. Slapiņa piemiņa š. g. janvārī, Rīgā, kamēr filmas galvenajā daļā dramatisko vēsturisko notikumu montāža, kas papildināta ar momentiem no dažādām Slapiņa darinātām filmām. Tauta ir saviem varoņiem, kas gāja bojā 1991. g. janvārī. Piemērotu tekstu rakstījis D. Ivāns, bet mūziku komponējis M. Brauns. Tās atskatotāji - pazīstamais folkloras ansamblis Skandenieki. Filma izpelnījies īpašu atzinību 13. Internacionālā filmu un video festivalā 1991. gada novembrī, Briselē, Beļģijā. Festivāls bija veltīts A. Slapiņa piemiņai.

Skatītājs izrādē pārdzīvo tautas sāpes; izjūt, kā varoņa nāvē aizgājušo filmu operātoru zaudējums atspoguļojas tuvinieku sejās; iegūst nākotnes cerību, skatot jaundzimušo bērnu izrādes noslēgumā (Slapiņa dēls Andris piedzimis daudzus mēnešus pēc viņa aiziešanas mūžībā.). Tā tauta pastāvēs, kas godā tur savus varoņus, mēdzam teikt. Gribam sniegt palīdzību dzimtenē tiem, kas nonākuši grūtībās. Palīdzība vajadzīga Slapiņa, Zvaigznes un citām varoņu nāvē aizgājušo ģimenēm.

"Vārdi ir skaista lieta, bet kā ar darbiem?" pēc izrādes, zināmā sašutumā par mazo apmeklētāju skaitu (20) izteicās Z. Freivalde, kas pirms izrādes teica mūdrinošus vārdus.

Vaira Freiberga lasīja vairākas A. Slapiņa rakstītas vēstules. Lasījums bija sirsnīgs un iesildīja klausītāju sirdis. Uzzinājām, ka Freiberg-

gi ar Slapiņu un viņa ģimeni iepazīnušies jau 1983. gadā, laikā, kad šajā pusē ceļojumi uz Latviju nebija cieņā un uz toreizējiem Latvijas apmeklētājiem rādīja ar pirkstu. Šī iepazīšanās parāda draudzību, kas devusi tik daudz un ļāvusi iepazīt lielu cilvēku, ko pārējā pasaule, varbūt, pazinusi vairāk kā mēs paši, latvieši.

Spēcīgā piemiņas junda deva stiprinājumu un pacēla notikušo kādā augstākā pārdzīvojuma plāksnē, kāds ir vajadzīgs katram, kas dzīvo ar savu tautu un kam tā dārga. Par šāda veida sniegumu jāsaka paldies tā sagatavotājiem, kas tajā ielikuši ne tikai sevi, bet reizē likuši runāt tautas balsij - šoreiz ar sveču liesmām, klusiem soļiem, glāstiem, vēsturiskiem uzņēmumiem un izvēlētu tekstu, kas atbalsojās klausītāju sirdīs.

Šādai filmai, šķiet, nākotnē būtu piemērota vieta varoņu piemiņas sarīkojumos, kā plkv. Kalpaka un Leģiona atcerēs un citos.

Varoņiem ar filmu kamerām rokās nu ne tikai vieta vēstures lappusēs, bet arī filmā. Par to būs pateicīgas nākamās audzes.

M. Štauvers

TRISDAĻĪGS PENSIONĀRU SAiets

Plašā un darbīgā Montrealas latviešu pensionāru apvienība pulcējās 5. martā, Latviešu Centrā, lai atskatītos un izvērtētu aizvadītā gada darbību, noklausītos valdes ziņojumus un izvēlētu jaunu valdi nākamajam darbības gadam.

Saietu atklāja valdes priekšsēdis V. Paegle, bet svētbrīdi sudrabmataino ļaužu saimei vadīja māc. G. Hūns, lūdzot Dieva svētību visiem latviešu saimes locekļiem šeit un dzimtenē.

Veronika Varslavāne apsveica šā mēneša jubilārus ar apsveikuma kartiņu, ko bija parakstījuši visi klātesošie. Šoreiz jubilāru saimē bija 16 galviņas, kas dzimušas plkv. O. Kalpaka trašisko kauju mēnesī. Arī māc. G. Hūnam. Tāpēc viņš, laikam, vienmēr tik atsaucīgs, čakls un darbīgs. Droši izskan "Daudz baltu dieniņu".

Apaļo gadu skaits piepildījās arī rosīgajai pensionāru saimniecības daļas vadītājai Lilija Rudzātei. Viņa saņēma īpašu dāvanu, kas apliecināja visu pateicību par apzinīgo, veiksmīgo un nogurstošo darbu, kas gulstas uz viņas pleciem nu jau vairākus gadus.

Vietā būtu jautājums, kas gan dod šai sudraboto matu saimei spēku un enerģiju, nekurnot un nelūdzoties darīt šos lielos darbus, kad tajā pašā laikā mūsu vidējā un jaunā mūža saimei grūtības un bieži pat neiespējami sameklēt darbiniekus un darītājus savām valdēm? Vai tā, tiešām, būtu mūsu mīļās dzimtenes smaržīgās rudzu maizes svētība un spēks, kas mitinās šīs saimes kaulos un dvēselē? Varbūt tas ir radies vientuļo un garo Latvijas zemē dzīto vagu radītā izturībā un sīkstumā, kas vēl arvien atspoguļojas viņu gaitās un soļos. Tik daudziem no mums tā šodien trūkst!

Jūlijs Metums pastāstīja par varoņiem - plkv. O. Kalpaka gaitām un sasniegumiem, mūsu lāčplēšiem, strēlniekiem un leģiōāriem. Sanāksmē piedalījās 3 ciemiņi no Latvijas un iepazīnās ar mūsu pensionāru darbību.

Sekojošā pilnsapulcē par vadītāju ievēlēja M. Štauveru, bet pierakstītāju - H. Ozoliņu, kas nolasīja pēdējo sapulču pierakstes. Kasieris B.

Tiksimies
Āķņupa 30 gadu jubilejā
sestdien, 1992. g. 30. maijā

Royal Canadian Legion
3015 Henri-Dunant
Lachine

Piedalīšanās \$10. no personas

Programmā:

koncertu brīdis plkst. 19:00

priekšnesumi plkst. 19:30

Āķņups Vecais Āķņups

balle: deju mūzika „Old Munich”

Visi mīļi ielūgti.

Montrealas tautas deju kopa
Āķņups

Krūmājs svarīgu personisko iemeslu dēļ nebija varējis ierasties. Viņa vietā kases pārskatu nolasīja V. Paegle. Pēc ierakstiem grāmatās šīs čaklās saimes kasē jau skaitās \$ 7.045.19. Biedrzinis A. Laidzāns ziņoja, ka pensionāros patreiz 141 biedru, no kuriem 77 sievietes.

Revīzijas komisijas ziņojumu nolasīja Ilga Strautiņa, un šīs komisijas vārdā pilnsapulce izteica pateicību B. Krūmājam par veiksmīgo darbu.

Budžeta projektu pieņēma aizvadītā gada ciparu robežās. Lai sabalansētu ienākumus un izdevumus, biedru maksu paaugstināja no 5 uz 8 dolāriem.

Alma Apse ierosināja reizi gadā ar piemiņas sludinājumu atcerēties mūžībā aizgājušos apvienības biedrus kādā no laikrakstiem. Tas izraisīja plašākas pārrunas. Bija arī ieteikums to darīt MLB Ziņotājā. Ierosinājumu pieņēma, dažiem dalībniekiem atturoties.

L. Rudzāte vēstīja, ka 24. aprīļa saietam gatavos speciālas pusdienas, kas maksās \$ 10. Šajā saietā pensionāri var aicināt līdz savus viesus, bet par to iepriekš jāziņo rīkotājiem, lai zinātu cik vietu jāklāj sarīkojuma telpā un cik jāiegādājas pārtika.

Sapulce ritēja labā saskaņā un ilga, apmēram, stundu.

Pēc tās viesīga no Latvijas - Inta Aleksis, viņas brālim Gunāram piepalīdzot, deva priekšlasiījumu, kuņā stāstīja par sirmās māmuļas Jetes Užānes mākslu, kas parādās viņas darinātos cimdos un prievītēs. Užāne vēl vienmēr ir čakla un rosīga, savas latviskās domas un idejas iezīmē dažādu adījumu rakstos, no kuriem veidojas īpaši cikli, kuņus viņa dēvē par teātriem, kā "Vecās mājas logi", lugu 5 cēlienos, un "Lāčplēsis". Pēdējā īpašu rakstu un krāsu cimdi Lāčplēsim, Laimdotai, Spīdolai, Melnam bruņiniekam un Kangaram. Šajā brīdī referentei pievienojās G. Aleksis, lasot piemērotas daļas no Pumpura Lāčplēša. Par visu to liecināja no Latvijas līdzpaņemtie cimdi un prievīšu paraugi, kā arī slīdītes, kuņās redzējām Užāni dzīvē un viņas "cimdu ceļu", kas dzīvi atspoguļoja viņas pieeju izvēlētai mākslai, kas ir dziļi latviska.

Sis vecākās paudzes saiets bija plašs, nozī-

mīgs un izteikts pierādījums jaunākiem - nenorakstiet mūs vēl zaudējumos... Paldies, mīlie pensionāri, kad nonākšu jūsu gados (domāts tiem, kas mani nepazīst), nākšu arī jūsu vidū.

SKRASTIŅU INDULIS

SAINU SŪTĪŠANA STEIDZAMĪBAS GADĪJUMOS

Steidzamības gadījumos saiņus uz Latviju ieteicams sūtīt ar vācu firmu "Lufthanza" lidmašīnām, kas atiet no Montrealas, respektīvi, Mirabelas lidlauka katru dienu uz Frankfurti, Vācijā, un tad katru otrdienu, piektdienu un svētdienu no Frankfurtes tieši uz Rīgu, bez Maskavas starpniecības. Lidojuma numurs pastāvīgs - 1380.

Minimālā maksa par paku, kaut vai tikai kg vai pāris kg. ir \$ 75.-, bet līdz 45 kg svaram \$ 8.93 par kg. Saiņiem smagākiem par 45 kg - \$ 7.32 par kg.

Lufthanzas biroja telefons Mirabelas lidlaukā - 1-476-3765. Var runāt vāciski.

Mani personīgie sūtījumi nokļūva Rīgā 3 dienās.

Sūtot, kā līdz šim, ar Šveices lidmašīnām uz Helsinkiem, jāreķinās, ka Helsinkos sūtījumus var iekraut krievu Aeroflot lidmašīnās ceļā uz Rīgu. Varētu gadīties, ka tās ceļā uz Rīgu virzās caur Maskavu.

Braucēji uz Latviju var izmantot Lufthanzas satiksmes lidmašīnas no Mirabelas uz Frankfurti, tad uz Rīgu.

J. Sk.-

TURĪGA DRAUDZE

Ev.-lut. Trīsvienības draudzes gada sapulce

Sapulce notika 1. marta pēcpusdienā, Sv. Jāņa igauņu baznīcā un to vadīja draudzes priekšnieks Andreis Spura. Aprises pierakstīja sekretārs M. Peize. Ieradušies bija 30 draudzes locekļi.

A. Spura ziņoja, ka, pateicoties draudzes locekļu teicamai atsaucei, itin plaši atbalstītas mūsu draudzes Latvijā. Tām nosūtīti 39 palīdzības saiņi un piepalīdzēts Aknīstes draudzes baznīcas torņa uzcelšanā. Meklēti un atrasti veidi sirmgalvju aprūpē, kamēr jaunatnes iesaistīšana draudzes dzīvē vēl nav devusi cerētos panākumus. Aizvadītā gadā notikušas 13 valdes sēdes, kurās visās piedalījušies $\frac{1}{2}$ no 13 valdes locekļiem, kamēr rev. kom. darbojušies 4. Draudzes kopvērtība pieaugusi uz \$ 136.799.-, pateicoties \$ 51.791.- Ellenberga mantojuma novēlējumam (Tā būtībā ir apdivreiz lielāka, jo draudzes nams šajā ciparā novērtēts tikai par \$ 24.000.-). Abu Montrealas ev.-lut. draudžu apvienošanas darbs turpinās un patlaban atrodas notāra rokās. Iespējams, ka būšot vajadzīga vēl viena ārkārtas sapulce, lai jautājumu galīgi atrisinātu.

Priekšnieks pateicās visiem draudzes darbiniekiem, dāmu komitejas locekļiem un draudzes locekļiem par teicamo sadarbību un atbalstu.

Draudzes māc. G. Hūns savā ziņojumā sniedza sekojošus datus: notikuši 48 dievkalpojumi (ier. g. 49), ar 2.707 (2.137) dievlūdzējiem; 7 dievgaldos bijuši 132 dievgaldnieki (151); 3. februāra dievkalpojums pirmo reizi draudzes pastāvēšanā bijis redzams vietējā televīzijā. Noturēti arī dievkalpojumi Ezerkalnos (2) un Tērvertē (5). Apmeklējās 75 draudzes locekļus mājās 205 reizes. 13 sirmgalvji atrodas dažādās veco ļaužu mājās. Draudzē 297 (293) iesvētītu draudzes locekļu un 26 neiesvētītu (27), kopā 323 (320). Miruši 10 (11), kristīti 5 (7), laulāti 4 (1), visas jauktas laulības, apbedīti vēl 7 citi latvieši. Noturēti 7 (10) svētbrīži dažādās organizācijās un saietos ar 565 (865) dalībniekiem.

Kasieris R. Kalniņš ziņoja, ka \$ 42.400.- budžets izpildījies ar uzviņu kā ienākumos tā izdevumos:

No mums šķīrusies,
aizsaules ceļā devusies

Mana mīļā sieva,
mūsu mīļā māmiņa un
vecmāmiņa

VĒRA KOPPELS

dzim. Pakuls

Dzimusī 1917. gada 22. jūnijā,
Vitebskā.

Mirusī 1992. gada 27. februārī,
Otavā.

Viņu dārgā piemiņā
arvien paturēs

vīrs Leopolds,
meita Helgi-Liī ar ģimeni,
dēls Arvo-Per ar ģimeni.

Ienākumos \$ 43.482.23

Izdevumos \$ 43.195.36

Atlikums \$ 286.87

Budžetu 1992. gadam \$ 45.000.- ienākumos ir izdevumos pieņēma bez grozījumiem un atstājot draudzes locekļu maksājumus līdzšinējos - \$ 42.- gadā, Kanadas sinodei - \$ 6.-, tikpat arī LELBAi, bet LELBAS Kanadas apgabalam dubultoja uz \$ 1.-. Izdevumos lielākie konti ir mācītāja alga un baznīcas īre.

Draudzes dāmu komitejai ir jauna priekšniece - Inta Hūns. Komiteja sarīkojusi visus savus gadskārtējo sarīkojumus - Ģimenes dienas, Ziemsvētku eglītes un rudens bazāru, kas visi izdevušies un nesuši labus atlikumus.

Draudzes bērnu fondā sastāv 240 pieaugušie un 2 bērni. 1991. gadā 11 mirušo piederīgiem izmaksāti \$ 5.500.-. 2 dalībnieki no fonda izskaitīti. Kasē pieaugums par \$ 2.552.81, dodot kopsummu \$ 49.934.24. Fonda saimnieciskā puse stabila un nodrošināta. To vada M. Frišmane.

Revīzijas komisija visus dokumentus bija atradusi vislabākā kārtībā. Tā to ziņoja tās priekšsēdis A. Vikmanis.

Vēlēšanās valdē ar aklamāciju ievēlēja visus līdzšinējos pārvēlamos locekļus - Lūciju Plūmi, Robertu Kalniņu un Viesturu Hūnu, bet revīzijas komisijā - Albertu Krievu, bet aizejošā A. Kraukļa vietā Ilgu Strautiņu.

Dažādos jautājumos A. Spura ziņoja, ka nākamajā dienā dodoties atkal uz Latviju un vedot sev līdz māc. Babinskim medicīnisko palīdzību - 240 paciņas aspirīnu un 120 paciņas dažādu vitamīnu.

Sapulce ritāja raiti un saskanīgi. Ilga tikai stunda.

M. Štauers

PATEICĪBA

Sakarā ar mana mīļā dzīves drauga, ilgo gadu kopējā ceļa gājēja

LUDVIGA MARTINA VĀVERES

aiziešanu aizsaulē un viņa izvadīšanu uz pēdējo dusu ar skaistajiem ziediem, mīļajiem vārdiem un līdzjūtības apliecinājumiem, izsakām dziļi izjustu pateicību mācītājam Gunnāram Hūna kungam, DV Montrealas nodaļas valdes priekšniekam J. Norvels kungam, vandažu priekšniecei Ērikai Vītiņš jaunkundzei, Daugavas Vanagu valdei, kas stāvēja pie mana vīra un tēva zārka, un izpalīdzīgai Krastiņu ģimenei. Mīļš un sirsnīgs paldies Jums visiem par atbalstu mūsu skumjās.

Pateicībā

Līviņa un Helmūts
Vāveres

PALĪDZĪBAS ROKA LATVIJAI

DV Montrealas nodaļas trešā palīdzības akcija Latvijai.

Ziņa, ko 19. marta rītā saņēma nodaļas valdes priekšsēdis J. Norvels no LNAK un DV palīdzības akcijas organizētājiem Toronto, vēsta, ka pēdējā kuģa tvertne, ko izsūtīja no Toronto janvāra mēneša beigās, ieradusies Latvijā. Sūtījumi ir izkrauti. Tātad sūtījums bijis ceļā, apmēram, 6 nedēļas.

Trešajā saīpu akcijā uz Latviju šīs akcijas rīkotāji - DV Montrealas nodaļas vanadzēs un vanagi iznomāja vienu 20 pēdu gaŗu kuģa tvertni, ko novietoja pie mūsu Latviešu centra un kuģā 3 dienās iekrāva 528 saīpus vai 970 kubikpēdas lielu sūtījumu. Tvertni piekrāva līdz pēdējai iespējai, aizslēdza ar 2 lielām atslēgām un aizzīmogoja ar metāla stīpu, kas, lai tvertni atvērtu, ir jāsalauž. Atslēgas bez atslēgām nav attaisāmas. Kuģa tvertni nosūtīs uz Latviju ap 8. aprīli. Šāda veida sūtījumu no Montrealas nodaļa izdarīja pirmo reizi. Tā deva iespēju sūtītājiem ietaupīt 5 dolārus par katru saini. Pēdējo reizi saīpus pārveda uz Toronto.

Ir jāpiemin visas personas, kas šajās 3 dienās strādāja centrā, lai pieņemtu sūtījumus, izmērītu, pieņemtu samaksu un iekrautu kuģa tvertnē. Vispirms, sāksim ar dāmām - Māra Valdmane, Ērika Vītiņa, Alīse Grīntāle (bez viņas cepumiem mēs visi būtu bijuši izsalkuši!), Olga Stachovska, Hedija Ozoliņa, Valija Grunde un Elizabete Kirstukas, vīri - Viesturs Hūns, Jānis Norvels, Jānis Leitens, Valters Verners, Jānis Verners (viens no brāļiem pierādīja teicamu "mūrnika" darba prasmi), Elmārs Bārdiņš, Ojārs Rozentāls, Arnolds Zariņš (viņu grāmatvedībā nevienam neizdevās piekrāpt), Tonijs Oboruns, Jēkabs Šilfs, Eduards Anders, Rolands Vītiņš, Konstantīns Čaks, Jānis Luksitiņš un vienīgais jaunās paaudzes pārstāvis Dags Valdmanis.

Ar latviešu drauga, Čechu izcelsmes Dr. Kazdana palīdzību M. Valdmane bija sagādājusi 600 šlirces bērniem pret iekaisumu slimībām. Tām nodaļa par \$ 500.- pievienoja dažādu iekaisumu tabletes. Šos saīpus nosūtīja uz Jūrmalas bērnu slimnīcu.

Vadoties no saīpu sūtītāju vērtējuma, var teikt, ka šī akcija bija labi organizēta, veikla un bez redzamiem sarežģījumiem. Kopējais spriedums - Jānis Norvels sastādījis labu vienību, kas, šķiet, kuģā katrā laikā varētu spēkoties ar otaviešiem un, varbūt, pat pašiem torontiešiem.

Gandrīz vai piemirsu otaviešus, kas trešdienas pēcpusdienā piebrauca ar pāri par 200 kubikpēdu saīpiem. Arī tie atrada vietu tvertnē. Tās no Otavas bija atvedis Jānis Galdiņš, dēlam vadot smago auto mašīnu.

Rīkotāji paskaidro saīpu sūtītājiem, ka eventuēls sūtīšanas atlikums tiks izlietots palīdzībai Latvijas trūkumcietējiem - bērniem bērnu namos, slimajiem, slimnīcām, patversmēm, daudz bērnu ģimenēm, veco ļaužu, izsūtīto un bijušo kaŗavīru atbalstam. Pie DV Montrealas nodaļas atvērts speciāls konts, kuŗā iegrāmato visus šo palīdzības akcijas ienākumus un izdevumus.

Akciju organizētāji Toronto vēsta, ka nākošajā sūtījumā būšot pārmaiņas, par kuŗām tiks attiecīgi paziņots.

Visiem Ķaklajiem šīs akcijas darbiniekiem sirsnīgu paldies Latviešu centra valdas, ev.-lut. Trīsvienības draudzes valdes, Latviešu biedrības valdes un pensionāru apvienības vārdā izteica šo valžu loceklis Viesturs Hūns. Tas varētu skanēt kā aicinājums visiem mums pārējiem, it sevišķi tiem, kas nesastāv nevienā biedrībā, iestāties, līdzīgi Viesturam - visās četrās! Būtu jauki, ja tādi laiki pienāktu (Šādu montrealiešu ir itin daudz. Protams, arvien varētu būt vairāk. - Red.).

Jāpiezīmē gan, ka arī šoreiz bija daži saīpi, kas nebija piemēroti sūtījumam ar kuģi vai nebija pareizi sasaiņoti - aukla par tievu, par vaļīgu, adrešu uzraksti maziņi, sūtītāja vārds vienā, saņēmeja otrā saīpa pusē, citas adreses izplestas pār visu saini. Lielākā daļa saīpu bija ļoti labi sasaiņoti un piemērotā iepakojumā. Tas nodrošinās to pienākšanu Latvijā

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOMES

P A Z I Ņ O J U M I.

1. JAUNIESIEM, kas vēlētos saņemt STIPENDIJAS latviskās izglītības turpināšanai 1992. gadā, jāiesniedz padomei rakstisks L Ū G U M S līdz šā gada 1. maijam.

Lūgumraksts adresējams padomei un nosūtāms padomes loceklim J. NORVELAM, 9860 Gouin Blvd., Apt. 202, PIERREFONDS, Québec, H8X 3H2, telefons 683-3342.

2. Padomes STIPENDIJU FONDS līdzekļus iegūst no savām dalībniecēm - draudzēm un organizācijām, kā arī no atsevišķiem STIPENDIJU FONDA l a b v ē ļ i e m. Stipendijās izmaksā tekošā gadā ienākušos līdzekļus.

Padome laipni lūdz draudzes, organizācijas un labvēļus savus šī gada atvēlējumus iemaksāt padomes kasē līdz šī gada 1. maijam.

Esat atsaucīgi, jo vajadzības katru gadu bijušas lielas. 1991. gadā stipendijas saņēma 3 stipendiāti. Sogad paredzams, ka stipendijas vajadzēs arī 4. mūzikas nometnei, kas augusta beigās paredzēta Orfordas mūzikas centrā. Līdz šim pieprasījumus esam varējuši apmierināt tikai daļēji.

3. Padomes dalībnieces - draudzes un organizācijas aicinātas nokārtot savas gadskārtējās dalības maksas, kas ir \$ 25.- gadā.

Ķeki rakstāmi uz COUNCIL OF MONTREAL LATVIAN ORGANIZATIONS vārda un nosūtāmi padomes kasierim M. Stauveram, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tel. 457-9832.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME gaida savu dalībnieču un vispārējās sabiedrības atbalstu. Nāciet tai talkā!

Pateicībā,

PADOMES VADĪBA

un dos drošības sajūtu nosūtītājiem un saņēmējiem. Mēs taču nedrīkstam apgrūtināt saīpu izdalītājus Latvijā un likt viņiem meklēt un grozīt un mēģināt izburtot katru saņēmeju un tā adresi. Pateiksimies tiem par viņu pūlēm un darbu!

SKRASTĪŅU INDULIS

LATVIAN MONTREAL CREDIT UNION

3955 rue Provost, Lachine, Québec,
H8T 1M1

Incorporated under the Québec Cooperative Syndicate Act.

Montrealas latviešu kredītsabiedrība sauc gadskārtējo pilnsapulci sestdien, š. g. 25. aprīlī, plkst. 15:00, Montrealas Latviešu centra Kamīna zālē, 3955 Provosta ielā, Lašīnā, ar sekojošu dienas kārtību:

1. 1991. gada pilnsapulces protokola pieņemšana.
2. Valdes ziņojumi.
3. Bilances un finanču pārskats.
4. Aizdevumu komisijas pārskats.
5. Revīzijas komisijas ziņojumi.
6. Vēlēšanas.
7. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Pēc sanāksmes paredzēta kafija, uzkožāmie un atspirdzinājumi.

VALDE

LATVIEŠU SKOLAS MONTREALĀ

1991./2. mācības gada

N O S L Ē G U M S

sestdien, 9. maijā, plkst. 10:00, Latviešu
centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

- Skolas bērnu priekšnesumi.
- Azajds (lūdzam ņemt līdz groziņus).

Ikvienu apmeklēt lūdz

SKOLAS VADĪBA

TORONTO DZIRKSTS

un

MONTREALAS LATVIEŠU JAUKTĀ KOĶA

K O N C E R T S

23. maijā, plkst. 13:30, St. André Hubert
Bourne baznīcā, 4369 Broadway ielā, Lašīnā

Gatavojaties!

RĪKOTĀJI.

MŪSU BAGĀTĀKĀ VIENĪBA

Montrealas latviešu sabiedriskā centra gada
sapulci 8. martā vadīja A. Palejs, bet pierakstī-
ja G. Hūns. No 146 balsttiesīgiem dalībniekiem ie-
radušies vai pārstāvēti bija 36.

Priekšsēdis J. Tērauds ka centrs 1991. gadā
lietots ap 250 reižu, kuŗās tajā kopā ieradušies
ap 10.000 cilvēku, bet šie dati neesot akurāti.
Centrs blakus saviem regulāriem sarīkojumiem rī-
kojis arī citus, kad pārējās organizācijas tos
nav varējušas izkārtot. Jāpiezīmē, ka šē centram
ir liela priekšroka, jo tam ir telpas, kamēr ci-
tiem rīkotājiem par tām jāmaksā. Tā kā trimdas
vairs neesot, jāskatīt domāt par to, ko darīsim
kad īpašumu vajadzēs pārvērst citā vērtībā un no-
dot Latvijai.

Sarīkojumu daļas vadītājs J. Bilinskis ziņoja,
ka sarīkojumos apmeklētāju skaits sarucis. Caurmē-
rā to bijis 56 katrā. Viņš pārsteidza pārējos ar
ziņu, ka pārceļoties uz Otavu un tādēļ vairs ne-
kandidēšot valdē.

V. Hūns - pie ēkas lieli darbi nav veikti.

L. Kalniņš - mākslas nozarei ziedotas 3
gleznas. Rakstījis MLB Ziņotājam sleju "Kā centrs
pulsē?"

Jaunu aktivitāti - deju mācīšanu ievēdis Jā-
nis Verners.

Kasieris A. Pušpurs ziņoja par kasi:

Ieņemts \$ 28.622.42

Izdots \$ 23.638.74

Atlikums \$ 4.983.68

Pastāv Izturības fonds, kuŗā iēņemumi bijuši
\$ 3.342.60, bet izdevumi - \$ 2.649.00, dodot atli-
kumu \$ 693.60. Kapitāls tajā - \$ 30.000.--

Kopējie līdzekļi naudā - \$ 272.522.88, centra
vērtība - \$ 750.000.--, zemes gabali - \$ 135.000.--,
Kopējā vērtība - \$ 1.157.522.88. Līdz ar to varam
centru uzskatīt par mūsu bagātāko vienību.

Revīzijas komisija visus dokumentus bija at-
radusi labā kārtībā.

Sapulce izteica valdei pateicību par teicami
veikto darbu.

Valdei kandidēja E. Auders, J. Birze, L. Bi-
senieks, V. Hūns, G. Hūns, L. Kalniņš, A. Palejs,
A. Pušpurs, J. Tērauds, J. Verners un A. Vitols,
bet revīzijas komisijai Alberts Caune, Alberts
Krievs un Valdis Kalacis - visus ievēlēja ar akla-
māciju. Tā kā citu kandidātu nebija, uzticēja valdei
jadzības gadījumā darbā iesaistīt pieņemamos piltie-
sīgos biedrus.

Bija pārrunas par neapbūvēto zemes gabalu
izmantošanu. Tā kā par tiem nav jāmaksā pilsē-
tas nodokļi, jautājums nav akūts.

Sapulce ilga stundu un ceturtdaļu. Tā bija
lietišķa.

Par azaidu bija rūpējies centra pārvald-
nieks Denijs, ar ko valde un visi sarīkojumu rī-
kotāji ir ļoti apmierināti. Jācer, ka viņš savus
pienākumus pildīs vēl daudzus gadus.

Centrs atrodas uz solīdas saimnieciskas ba-
zes un tā uzturēšana ir nodrošināta. Cits jautā-
jums - kur ņemt cilvēkus tā vadības posteļiem?
Ar katru gadu tas kļūst akūtāks. Jācer, ka valde
atradīs šim jautājumam atbildi.

M. ŠTAUVERS

PANKŪKAS UN ARĪ KAS CITS

DV Montrealas nodaļas vanadžu pankūku pēc-
pusdienā 21. martā, centrā, varēja baudīt visda-
žādākās pankūkas, kā gaļas pildījuma ar buljonu,
kartupeļu un parastās. Bija kāpostu zupa, kafi-
ja, tēja un stiprie padzērieni.

Sarīkojumu beigu galā ieradās Latvijas radio
direktors Jānis Ozols, kas iepriekšējā dienā bi-
ja ielidojis Montrealā, lai piedalītos radio va-
dītāju konferencē Kvebekas pilsētā, kanadiešu
aicināts.

Viņš ap 20 klausītājiem pastāstīja par jau-
nākiem apstākļiem Rīgā un Latvijā vispār. Tie ne-
esot viegli, bet latvieši izturēšot. Atbildot uz
jautājumu, piezīmēja, ka itin daudz inteliģences
arvien vēl stāvēt malā, jo jūtot, ka netikšot
laista pie vārda un teikšanas. Sakarā ar grūta-
jiem apstākļiem ievērojami pieaudzis noziedzību
skaits. Viņš nesa sveicienus no dzimtenes un
labprāt patērzēja ar ikvienu no klātesošiem. Tie
par to bija sevišķi pateicīgi.

Sarīkojuma laikā, centra lejas zālē intere-
senti varēja apskatīt Baltijas valšņu jaunākās
pastmarkas, gan nelietotas, gan uz aploksnēm.
Klāstus bija devuši Montrealas Baltiešu pastmar-
ku kluba biedri. Tajos bija daudz interesantu
materiālu. Jaunais laiks Baltijas valšņu pasta
vēsturē katrā ziņā ir saistošs un dod dažādas
iespējas veidot speciālkolekcijas. Tā kā metieni
ir zemi, ieteicams markas iegādāties jau tagad.
Vēlāk tās būs grūti pieejamas. Latvijā kopš pa-
gājušā gada augusta jau izdotas vairāk kā 30 da-
žādas jaunas pastmarkas! Klubs iecerējis sarīkot
savu Pavasara izstādi 23./24. maijā.

Vanadzies pateicīgas kuplajam apmeklētāju
skaitam, kas centrā jūtās kā mājās un kavējās
dzīvās pārrunās par visdažādākiem tematiem.

M. ŠTAUVERS

44. GADA GĀJUMU UZSĀKOT...

Aizvadīti MLB ZIŅOTĀJA 43 pastāvēšanas ga-
di. Izdevums šobrīd ir vecākais latviešu preses
izdevums Kanadā un ieguvis visai plašu redzamī-
bu visā pasaulē, arī Latvijā. Mainīgie sabied-
riskās dzīves apstākļi un straujās politiskās
pārmaiņas tēvzemē arvien ir degpunktā un prasa
no redakcijas daudz pūļu, elastības un uzmanī-
bas. Saimniecībā rūpes sagādā augstie izsūtīša-
nas un iespēšanas izdevumi. Līdzstrādnieku un
lasītāju plašā atsauce te daudz palīdzējusi.
Izdevums spējis iznākt regulāri un līdzšinējos
apmēros. Par to paldies.

Šogad vēlamies uzlabot tehnisko apdari,
iegādājoties datoru. Lai to panāktu 4. aprīlī
rīkojam īpašu izlozi, kuŗas biļetes vēl ir pie-
ejamas redakcijā un pie valdes locekļiem.

Paredzam, ka 44 gadā piedzīvosim tikpat
daudz pārmaiņu, kā līdz šim, un ka spēsim darbu
veikt bez sevišķiem pārsteigumiem, lai gan tādi
varētu rasties negaidot. Jūsu atbalsts, lai to
panāktu, vairāk kā nepieciešams.

Latviešu preseī ārzemēs jāpastāv un jābūt
modrai. Tās nozīme nav mazinājusies. Red.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS

G A D A S A P U L C E

notiks ceturtdien, 30. aprīlī, plkst. 19:30, Kamīna zālē,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

DARBA SEKA:

1. Sapulces amata personu vēlēšanas.
2. Iepriekšējās gada sapulces protokola nolasīšana un pieņemšana.
3. Ziņojumi par 1991./2. darbības gadu:
 - a) priekšnieka,
 - b) kasieres un MLB Ziņotāja administrātores,
 - c) sarīkojumu daļas vadītāja,
 - d) bibliotekāra,
 - e) revīzijas komisijas,
 - f) visu augšminēto ziņojumu pieņemšana.
4. Priekšnieka, valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.
5. MLB turpmākā darbība - ierosinājumi un pārrunas.
6. MLB 1992./3. darbības gada maksājumu noteikšana.
7. Budžets 1992./3. darbības gadam.
8. Dažādi jautājumi.

Sapulcē balstiesības tiem MLB biedriem, kas līdz sapulces dienai nokārtojuši savas biedru maksas par 1991./2. darbības gadu vai no tām atbrīvoti.

Visi MLB biedri, MLB darbinieki un MLB darba atbalstītāji un citi interesenti laipni lūgti sapulcē piedalīties.

Personas, kas vēlētos uzņemties kādu no formālajiem MLB pārvaldes amatu posteļiem, lūgtas pieteikties pie MLB priekšnieka M. Štauvera, tel. 457-9832, vai piedalīties sapulcē. Kandidātiem ir jābūt pilntiesīgiem MLB biedriem. Jauni darbinieki biedrībā arvien ļoti gaidīti, tāpat ieteikumi turpmākajam darbam un palīdzīgas rokas tā īstenošanā.

Jautājums "Ko, kad un kur darīsim Latvijas valsts turpmākā veidošanā?" ir akūts un prasa līdzdalību un iztirzājumu. Darbu un vajadzību netrūkst. Netrūkst arī neskaidrību. Darītāju un talcinieku dažādās MLB darbības nozarēs nekad nebūs par daudz. Nāciet talkā! Iestājieties Montrealas Latviešu Biedrībā un piedalieties tās veidošanā un uzturēšanā!

Piezīme: Citi paziņojumi MLB biedriem netiek izsūtīti, jo MLB ZIŅOTĀJS ir biedrības izdevums. Darba sekas kopijas būs pieejamas arī sapulcē.

Pēc sapulces draudzīgas pārrunas pie tases tējas vai kafijas un cepumiem.

Uz redzēšanos šajā svarīgajā darba saietā un pārrunu vakarā!
Apmeklēt un piedalīties aicina

MLB VALDE

MLB ZIŅOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai esam
saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Alma un Felikss Gūtmaņi \$ 10.00, Elmārs Kalnārnārs \$ 10.00, Herta Michelsons \$ 20.00, Dr. Alfrēds Vanags, Toronto, Ont., \$ 30.00, L. Ceriņš \$ 57.50, Aina un Valdemārs Paegles \$ 20.00, Balva Kūla, Mississauga, Ontario, \$ 50.00, Vilis Kalniņš, Dexter, Mičiganā, ASV, \$ 3.33, Dr. Jānis Labsvīrs, Indianapolē, Indianā, ASV, \$ 24.88, Tatjana Valens, Vilimantikā, CT, ASV, \$ 5.83, E. Ābolipš \$ 7.50, Zigurds Bērziņš \$ 7.50, Rita D. Bungay \$ 10.00, V. Ikaunieks, Gananokvē, Ontario, \$ 17.50, K. Ivanovskis \$ 10.00, Anna Sushko \$ 7.50, Andra Lasdin \$ 10.00, Ansis Rozentāls \$ 10.00, Rolands Leitass, Otavā, Ontario, \$ 2.50, Milda Ozoliņš \$ 37.50, Jānis Pētersons, Tecumseh, Ontario, \$ 2.50, Lidija Grīns, Mississauga, Ont., \$ 7.50, Jānis Odipš \$ 50.00, Viesturs Šķidra, Otavā, Ontario, \$ 7.50, G. Straume, Kvebekas pilsētā, \$ 2.50, B. Tiltiņš, Toronto, Ontario, \$ 2.50, Fredis Linde, Toronto, Ontario, \$ 50.00, Ivars Avots, Arlingtonā, MA, ASV, \$ 4.74, Irma Klinklāvs, Park Ridge, IL, ASV, \$ 22.50, Valda Lēvenšteins, Silver Spring, MD, ASV, \$ 3.45, Elga Pone, Minnieapolē, MN, ASV, \$ 9.40, Jānis Birzgalis, Edmontonā, Albertā, \$ 25.00, Artūrs Ozoliņš Gvelfā, Ontario, \$ 7.50, Valdis Bēbris, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Katrīna Pētersons \$ 2.50, Otto Sņķeris \$ 5.00, Meta Tašiņa \$ 10.00, Dr. Jānis Sineps, St. Paulā, MN, ASV, \$ 9.30, J. Jēkabsons, Toronto, Ontario, \$ 2.50, Kārlis Zariņš, Toronto, Ontario, \$ 7.50, Renāte Dindzāns-Nelson, Toronto, Ontario, \$ 7.50, Helēna Bērziņa \$ 7.50, Montrealas latviešu pensionāru apvienība \$ 25.00, Dr. Ansis Muižnieks, Claremont, CA, ASV,

\$ 36.56, P. Vītols, Toronto, Ontario, \$ 7.50.

Šajā reizē no 49 lasītājiem pavisam kopā \$ 672.49. Līdz šim 1991./2. darbības gadā pavisam kopā no 162 lasītājiem \$ 2.219.49.

Mašīnu iegādei:

Alma un Felikss Gūtmaņi \$ 10.00, Aria Kats, Mount Kisco, NY, ASV, \$ 20.93, Anta Paabo \$ 7.50, Aina un Valdemārs Paegles \$ 15.00, Helēna Smits \$ 14.50, Gastons un Sibila Koruļi, Agincourt, Ontario, \$ 7.50, Hermanis Vilks, Dundas, Ontario, \$ 7.50, Kārlis Krūmiņš, Valejfil-dā, \$ 10.00, Zigurds Bērziņš, Sarnia, Ontario, \$ 5.00, K. Ivanovskis \$ 12.50, Egons Rupners, Otavā, Ontario, \$ 17.50, Pēteris Zaļums \$ 20.00, Otto Sņķeris \$ 5.00, Herta Michelsons \$ 20.00.

Šajā reizē no 17 lasītājiem kopā \$ 172.93. Līdz šim 1991./2. darbības gadā pavisam kopā no 59 lasītājiem \$ 903.43.

Abās kategorijās no 221 lasītājiem kopā \$ 3.122.92.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši:

Pēteris Kreipāns \$ 10.00, Otto Sņķeris \$ 12.50, Alma un Felikss Gūtmaņi \$ 10.00, Aina un Valdemārs Paegles \$ 10.00, Rasma Leimane \$ 20.00, Dr. A. Tiltiņa \$ 10.00.

Šajā reizē no 8 atbalstītājiem kopā \$72.50. Līdz šim 1991./2. darbības gadā no 18 atbalstītājiem pavisam kopā \$ 237.50.

Dažādu apstākļu dēļ neesam varējuši iespiest ziedotāju sarakstus ik mēnesi. Gadījumā, ja kāds vārds nebūtu pieminēts, lūdzam par to ziņot kasierei A. Porietei-Bedard. Centīsimies kļūdu izlabot. Sirsnīgākais paldies itin visiem mūsu darba atbalstītājiem!

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
 telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
 Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

-
4. aprīlī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības rīkotais gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums ar plašu programmu. Piedalās Montrealas latviešu JAUKTAIS KORIS un režisors GUNARS VĒRENIĒKS. IZLOZE. Sarīkojums par labu MLB ZIŅOTĀJAM. Plašāks paziņojums iepriekšējā numurā.
5. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
9. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
12. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
12. aprīlī, plkst. 14:00 (līdz 17:00), Sacred Heart School of Montreal, 3635 Atwater Avenue, INTERNACIONĀLĀ DIENA, kurā piedalīsies arī latvieši ar lietiskās mākslas priekšmetiem un demonstrējumiem. Latviskie ēdieni.
15. aprīlī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra valdes sēde.
17. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
19. aprīlī, plkst. 7:00, Sv. Jāņa baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu Lieldienu rīta dievkalpojums.
19. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelē, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes Lieldienu dievkalpojums.
22. aprīlī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme. Iespēja iepazīties ar jaunākajām Baltijas valšņu pastmarkām.
25. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centra Kamīna zālē, Montrealas latviešu kredītsabiedrības gada sapulce (Skatiet paziņojumu 28. lpp.!).
26. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības GADA SVĒTKI ar ciemiņu piedalīšanos. Vēlams iepriekš pieteikšanās pie valdes locekļiem līdz 15. aprīlim.
26. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
30. aprīlī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības GADA SAPULCE (Skatiet paziņojumu 30. lpp.!).
3. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Montrealas latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
7. maijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
9. maijā, plkst. 10:00, Latviešu centrā, Latviešu skolas Montrealā 1991./2. mācības gada NOSLEGUMS (Skatiet paziņojumu 29. lpp.!).
10. maijā, plkst. 10:00, draudzes namā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums.
 plkst. 11:00, pēc dievkalpojuma, SADRAUDZĪBAS STUNDA.
13. maijā, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme.
17. maijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sirds kapelē, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
17. maijā, plkst. 14:00, Konkordijas Universitātes Loyola Ecomenical Chappel, 7141 Sherbrooke ielā W., ev.lut. Trīsvienības draudzes jauniešu IESVĒTES dievkalpojums.
21. maijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
23. maijā, plkst. 9:00 (līdz 18:00), Sv. Jāņa igauņu baznīcas zālē, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba PAVASĀRA IZSTĀDE. Būs skatāmi Baltijas valšņu jaunākie pastmarku izdevumi.
23. maijā, plkst. 13:30, St. André Hubert Bourne baznīcā, 4369 Broadway ielā, Lašīnā, Toronto DZIRKSTS un Montrealas jauktā koŗa koncerts (Skatiet norādi 29. lpp.!) Plašāks paziņojums nākamreiz.
24. maijā, plkst. 9:00 (līdz 18:00), Sv. Jāņa igauņu baznīcas zālē, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba PAVASĀRA IZSTĀDE. Iespēja izmainīties vai iegādāties Baltijas valšņu jaunākās pastmarkas. Plašāks paziņojums nākamreiz.
24. maijā, plkst. 11:00, Ezerkalnos, dievkalpojums DV Montrealas nodaļas īpašumā.
30. maijā, plkst. 19:00, Royal Canadian Legion zālē, 3015 Henri Dunant ielā, Lašīnā, Montrealas tautas deju vienības ACKUPS 30 gadu pastāvēšanas atceres VAKARS (Skatiet paziņojumu 26. lpp.!).

SPECIALIZĒJOS VISĀ MONTREALAS RIETUMU SALĀ

RE/MAX
royal (jordan) inc.
independent member broker

renda e. lasdin

agent d'immeuble
real estate agent

101 amherst
beaconsfield, que. H9W 6Y7
res: (514) 630-7105
fax: (514) 694-8176

694-6900

PĒRCIET VAI PĀRDODIET?

Tūlītējs BEZMAKSAS Jūsu īpašuma tirgus cenas novērtējums

Lūdzu, zvaniet šodien!

RENDA LAZDIŅŠ - 630-7105

Šo MLB ZIŅOTĀJA numuru nododam Kanadas pastā 31. martā, bet izdalām lasītājiem Montrealā un citur 27./28. martā un 4. aprīlī. Pēdējā laikā vairāki eksemplāri noklīduši pastā vai aizsnieguši lasītājus ar lielu nokavēšanos. Lūdzam par to ziņot redakcijai nekavējoties!

COLLINS CLARKE MACGILLIVRAY WHITE

FLOWERS
by
FARGHAM

Funeral Directors

• 5810 Sherbrooke St. W.,
Montreal - Business Office
514 - 483-1870

1992. IV MLB Z 1.250 e

MLB ZIŅOTĀJA administratorei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624

- Ar šo nosūtu MLB Zīpotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 un \$ 22.50; skatiet zemāk) \$ _____
- Gaisa pasta piemaksu (ASV - \$ 6.-, citos kontinentos - \$ 20.-) \$ _____
- Ziedoju izdevumu tehnisko izdevumu segšanai \$ _____
- Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei \$ _____
- Vēlos saņemt sekojošus MLB Zīpotāja agrākos numurus _____ à \$ 2.50 ziedojums \$ _____
- Dāvinu MLB Zīpotāju: _____ (adrese) \$ _____
- Iesakū nosūtīt MLB Zīpotāja paraugburtnīcas \$ _____
- Ar šo nosūtu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.- \$ _____
- Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu/iem - à \$ 10.- \$ _____
- Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (MLB biedriem \$ 10.-, pensionāriem \$ 5.-)..... \$ _____
- Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai \$ _____
- Ceki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. _____

Pavisam kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

Paraksts: _____

MLB ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada, H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

ADMINISTRATORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bērdiņš, Jānis Birze, Imants Freibergs, Anna Kreipāne, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujīte, Ilga Štaubere, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 27.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem \$ 22.50 gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 6.-, uz citiem kontinentiem - \$ 20.- gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2,50 ziedojumu.

LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: Mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp - \$ 25.00, 1/3 lpp - \$ 30.00, 1/2 lpp - \$ 35.00, 3/4 lpp - \$ 55.00, pilna lpp - \$ 60.00. Klišeju un paziņojumu sagatavošana - \$ 20.00. Iespējama foto uzņēmumu publicēšana. Ceki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā un nesūta atpakaļ.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

APRIL 1992 AVRIL

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, CANADA H9X 2R2, ph. 514-457-9832.